

**YHTEISTYÖN KUVAUS KOULUTUSORGANISAATION JA
TYÖELÄMÄN VÄLILLÄ**

**Laadullinen tutkimus ammattikorkeakoulun opettajan, opiskelijoiden ja
työelämän edustajien kokemuksista yhteisessä hankkeessa**

**Tampereen yliopisto
Lääketieteellinen
tiedekunta
Hoitotieteen laitos
Marraskuu 2008
Pro gradu -tutkielma**

Lehtonen Ulla

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto
Hoitotieteen laitos

LEHTONEN ULLA: Yhteistyön kuvaus koulutusorganisaation ja työelämän välillä;
Laadullinen tutkimus ammattikorkeakoulun opettajan, opiskelijoiden ja työelämän edustajien kokemuksista yhteisessä hankkeessa
Pro gradu –tutkielma, 83 sivua, 6 liitettä
Ohjaajat: TtT Marja Kaunonen ja TtM Anja Rantanen
Hoitotiede
Marraskuu 2008

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata, millaisena opettajan, opiskelijoiden ja työelämän edustajat kokevat yhteistyön hankkeessa. Lisäksi kuvattiin yhteistyön ilmenemistä yhteistyöhenkilöiden näkökulmasta. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan kehittää terveydenedistämisen oppimista ja työelämässä tarvittavaa osaamista. Lisäksi kehittää tulevia hankkeita ja projektioppimista.

Tutkimus toteutettiin eräässä eteläsuomalaisessa ammattikorkeakoulussa. Tutkimuskohteeksi valittiin harkintaa käyttäen yhteistyöhankkeen projektiryhmä (n= 6), johon kuuluivat suun hoidon koulutusohjelman opettaja, suun hoidon koulutusohjelman opiskelijoita ja työelämän edustajia yliopistollisesta sairaalasta ja sydänpiiristä. Tutkimus on kvalitatiivinen ja tutkimusaineisto kerättiin ryhmähaastattelulla ja yksilöhaastatteluilla. Tutkimusaineisto analysoitiin induktiivisella sisällön analyysillä.

Tutkimustulokset osoittivat, että yhteistyö ammattikorkeakoulun ja työelämän välillä ei ole täysin mutkatonta. Yhteistyön onnistumiseen projektissa liittyy niin edistäviä kuin sitä estäviäkin tekijöitä. Edistäviksi tekijöiksi koetaan projektissa olemisen merkitys yhteistyöhenkilöille, yhteistyön tärkeys ja luottamus yhteistyöhenkilöiden välillä. Projektin yhteistyötä estäviksi tekijöiksi osoittautui projektitoiminnan suunnittelemattomuus, yhteistyön virallisuus ja riittämätön ohjaaminen. Yhteistyö ilmenee roolein, jotka vaikuttavat yhteistyön etenemiseen. Yhteistyö ilmenee myös suunnittelemattomuutena ja koulutusohjelmien erillisyytenä. Yhteistyön kehittämisessä yhteistyöhenkilöt toivoivat useamman opintojakson yhdistämistä projekteihin. Projekti vaatii huolellisempaa suunnitelmallisuutta yhteistyön onnistumisen kannalta ja niin, että siitä on hyötyä kaikille yhteistyönjäsenille. Projektiseminaarien asetelmaa tulisi muuttaa, jotta yhteistyöhenkilöiden vuorovaikutus ja ilmapiiri olisi vapaampaa. Yhteistyön asioihin tulisi perehtyä ja sitä pidettiin tärkeänä jo projektin alussa.

Johtopäätöksenä voidaan osoittaa, että ammattikorkeakoulun ja työelämän välinen yhteistyö vaatii kehitystä. Tutkimustietoa tarvitaan lisää koulutusohjelmien yhteistyöstä, jota myös tulisi kehittää. Hankkeet mahdollistavat projektiopiskelun, mutta hankkeiden suunnittelu, vastuu ja koko toimintajärjestelmä vaatii koululta ja työelämältä panostusta. Ammattikorkeakoulun ja työelämän tiiviillä yhteistyöllä turvataan koulutusten antamien valmiuksien vahvistaminen ja pitkäkestoinen vaikutus. Jatkotutkimusaiheena olisi hyödyllistä tutkia yhteistyössä kehitettyjä malleja ja yhteistyön toimivuutta hoitotyön käytännössä.

Avainsanat: moniammatillinen yhteistyö, tiimityö, projektioppiminen, oppimistyyli

ABSTRACT

University of Tampere
Department of Nursing Science

LEHTONEN ULLA: Characterising cooperation between educational institute and working-life; A qualitative study of the experiences of students of a polytechnic, their teacher and representatives of working-life during a common project.

A Master's dissertation, 83 pages, 6 appendices

Advisors: PhD Marja Kaunonen ja MSc Anja Rantanen

Nursing Science

November 2008

The purpose of this study was to characterise the experiences of students, their teacher and representatives of working-life with respect to cooperation after a common project. Features of cooperation were also described from the perspective of professional liaison workers. The aim was to generate information that could develop learning in health promotion as well as capacities in working-life, these in addition to facilitating future ventures and project-based learning.

The study was carried out in a polytechnic in Southern Finland. The study target, chosen at discretion, was a group (n=6) involved in a co operational project, which included a dental health care teacher, dental hygienist students and representatives from working-life (university hospital and the cardiology field). The study was qualitative. Group and individual interview gathered study data. The inductive method of data analysis was employed.

The results of the study showed that cooperation between the polytechnic and working environment level is not entirely free of complications. Successful cooperation has both facilitators as well as inhibitory influences. Facilitator factors include a sense that the project is relevant, realisation of the importance of cooperation and confidence in other project members. Inhibitory factors were a lack of direction in the working of the project, excessive formality in cooperation and inadequate guidance during the project. Cooperation appears in the form of roles, which in turn influence its further development. It also appears as a lack in overall direction as well as exclusivity in teaching programs. The project members hoped to include many learning periods into the project. The project demanded further planning from the perspective of cooperation in order to provide uniform benefit to all participants. The seminars should be restructured in order to promote communication from liaison professionals and a more open environment. During cooperation, matters to be handled must be familiarised with in advance. Getting to know the occupations of the project members was considered important right from the start.

In conclusion, the results indicate that cooperation between the polytechnic and the work force needs development. Further data is needed regarding cooperation in educational programs, which must also be developed. Large ventures make project-based learning possible, but the planning of, responsibility for, and working of such ventures requires effort from both sides, namely the students as well as the work force. Strong cooperation between the polytechnic and the work force safeguards the means that impart education and their long-term effect. A useful topic for further research could include studying developed models of cooperation as well as the efficiency of cooperation in practical treatment care.

Keywords: multiprofessional cooperation, teamwork, project-based learning, learning styles.

SISÄLTÖ

1 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS.....	1
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	3
2.1 Moniammatillinen yhteistyö koulutusorganisaatioiden ja työelämän välillä	3
2.2 Moniammatillinen yhteistyö projektissa.....	4
2.3 Tiimityöskentely.....	6
2.4 Suuhygienistikoulutus.....	8
2.5 Yhteistyössä tapahtuva oppiminen.....	9
2.5.1 Ekspansiivinen oppiminen.....	10
2.5.2 Yhteistoiminnallisuus.....	11
2.6 Horisontaalinen yhteistyö	12
2.7 Teoreettisten lähtökohtien yhteenveto.....	13
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	18
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	19
4.1 Tutkimusasetelma.....	19
4.2 Tutkimusmenetelmän kuvaus.....	20
4.3 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu	20
4.4 Aineiston analysointi	23
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	25
5.1 Projektin yhteistyötä edistävät tekijät.....	27
5.1.1 Projektissa olemisen merkitys	27
5.1.2 Yhteistyön tärkeys.....	30
5.1.3 Luottamus	32
5.2 Projektin yhteistyötä estäviä tekijöitä.....	33
5.2.1 Projektitoiminnan suunnittelemattomuus.....	33

5.2.2 Yhteistyön virallisuus.....	37
5.2.3 Riittämätön ohjaaminen.....	38
5.3 Yhteistyön ilmeneminen yhteistyöhenkilöiden kuvaamana projektissa.....	39
5.3.1 Roolien vaikutus yhteistyöhön.....	40
5.3.2 Aikataulujen suunnittelemattomuus.....	44
5.3.3 Koulutusohjelmien erillisyys.....	46
5.4 Yhteistyön kehittäminen tulevaisuuden projekteissa.....	48
5.4.1 Opintojaksojen yhdistäminen projekteihin.....	49
5.4.2 Suunnitelmallisuus.....	50
5.4.3 Seminaarien asetelman muutos.....	52
5.4.4 Yhteistyön asioihin perehtyminen.....	54
6 POHDINTA.....	55
6.1 Tutkimuksen eettisyys.....	55
6.2 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu.....	56
6.3 Tutkimustulosten tarkastelu.....	59
6.4 Tutkimustulosten hyödyntäminen ja jatkotutkimusaiheet.....	63
LÄHDELUETTELO.....	65
LIITTEET	

1 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Työn ja opiskelun yhdistyminen sekä niiden kehittäminen on yhteinen haaste niin ammattikorkeakoululle kuin työelämällekin. Koulutusorganisaatioiden opetussuunnitelmat ja työelämän muuttuvat tarpeet pakottavat meitä yhdistymään, jotta ammattiin oppiminen ja potilaan oikeanlainen laadukas hoitotyö varmistetaan. Yhteistyö vaatii asiantuntijuuden jakamista sekä varmaa ja tehokasta oppimista toisiltaan. (Konkola 2003.) Yhteistyöhankkeissa tapahtuva projektiopiskelu on toimintamuoto, jossa koulumaailma ja työelämä organisoituvat yhteisen intressin ympärille. Projektiopiskelu kaikin puolin hyvin onnistuessaan antaa merkittäviä valmiuksia työelämän muuttuviin tarpeisiin (Korhonen 2002, Koivumäki 2002, Konkola 2003).

Työelämän ja ammattikoulutuksen välistä yhteistyötä on aiemmin tutkittu jonkin verran (Lambert 1999, Härkäpää 2000, Tuomi-Gröhn & Engeström 2001, Mäntylä 2002, Koivumäki 2002, Konkola 2003, Aaltonen 2007, Hyrkkänen 2007) ja työelämän ja koulun välistä projektitoimintaa (Vesterinen 2001, Koivumäki 2002). Lisäksi tutkimuksia moniammatillisuuden yhteistyöstä projekteissa on tutkittu muilta aloilta (Korhonen 2000, Rissanen 2003, Ylläsjarvi 2003, Tiusanen 2005, Koski 2007, Ylivinkka 2007).

Hoitotyölle ja hoitotyön ammattilaisille on suuri haaste pystyä vastaamaan erilaisten yksilöiden ja heidän perheidensä tarpeisiin. Haasteellista on löytää uusia tapoja hoitaa ja vielä haasteellisempaa on hoitaa jatkuvien muutosten edellyttävällä tavalla. Hoitotyön erilaisten interventioiden toteuttaminen ja niiden vaikuttavuuden arvioiminen lisää tietoa ja mahdollisuuksia näyttöön perustuvien hoitotyön suositusten laadintaan. Näyttöön perustuva hoitotyö ja terveyden edistäminen yhdessä tuottavat tarvittavaa tietoa, jolla vaikutetaan yksilöiden ja perheiden hyvinvointiin (Aho, Paavilainen & Åstedt- Kurki 2004).

Terveyden edistäminen on aina hyvin ajankohtainen tema. Terveyden edistäminen on yksi keskeisimpiä periaatteita terveydenhuollossamme. Sen tärkeyttä erityisesti aikuispotilaiden osalta tulisi lisätä ja laajentaa vielä enemmän (Poskiparta 1997, 2002). On tärkeää, että potilas määrittelee oman terveytensä ja ymmärtää terveyskasvatusajatuksen mallin (Glanzin ym. 1997). Yhteiskunnan hoitoresurssit ja työvoima eivät pysty nykyään eikä tulevaisuudessakaan hoitamaan kaikkia potilaita. Hoitotyön ammattilaisten tulee opettaa yksilöitä terveyskeskeiseen ajatteluun jo aikaisessa vaiheessa ennen sairauksien syntyä sekä luoda parempia terveystottumuksia (Vertio 1999, Savola & Koskinen-Ollonqvist 2005, Kiuru 2008).

Sydänpotilaan terveydenedistäminen suun hoidon kannalta on mitä aiheellisimmin tutkimuksen ja kehittämisen aihe. Suun terveyden osuutta sydänsairauksiin on tutkittu jo 1990-luvulta lähtien. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi vuonna 1997 toimenpideohjelman suomalaisten sydän- ja verisuonisairauksien ehkäisyyn, jossa todettiin hammastulehdusten yhteys sydän- ja verisuonisairauksien syntyyn. (Valtonen 1991, Beck ym. 1996.) Tuolloin pidettiin kuitenkin ennen aikaisena suositusten antamista ja sitä millä tavoin infektioiden tunnistamisella ja hoitamisella voidaan vähentää sairastumisvaaraa sydän- ja verisuonitauteihin. Nykyään on jo toisin ja on aika puuttua kroonisen hampaiden kiinnityskudostulehduksen ehkäisyyn ja hoidon merkitykseen sydän- ja verisuonisairauksille (Ylöstalo 2008). Tutkimukset ovat toistuvasti näyttäneet yhteyden infektioiden ja sydän- ja verisuonisairauksien välillä (Valtonen 1991; Epstein ym. 1999). Monien muiden infektioiden tavoin myös hammasinfektiot, etenkin parodontiitti (hampaiden kiinnityskudossairaus), lisäävät sydän- ja verisuonisairauksien vaaraa (Beck ym. 1996; Mattila ym. 1998). Syy-seuraus-suhteen näyttö ei ole vielä täysin aukoton, mutta tutkimustulokset ovat tuoneet yksityiskohtaista tietoa mahdollisista mekanismeista, joilla todettu infektioiden ja sydän- ja verisuonitautien yhteys voidaan selittää. Hammasinfektiot eroavat monista muista infektioista siinä, että niille tunnetaan tehokkaat ja yksinkertaiset ehkäisy- ja hoitotavat. Hoitotavat perustuvat nykytietoon näiden tautien synnystä, etenemistavasta ja bakteeri-infektio-olonteesta. Ehkäisyn ja hoidon onnistuminen vaatii toimivan yhteistyön hoidontajien kesken. Sydänpotilaan onnistunut terveyden ohjaaminen suun hoidon osalta vaikuttaa hänen koko hoidontajiinsa ja lähiperheeseen. Terveydenhuollon ammattilaisten tulee ohjauksessa ottaa huomioon nämä hoidontajat. Vaikka suun ja sydänsairauksien yhteyttä on tutkittu, eivät kuitenkaan kaikki hoitoa antavat ammattiryhmät tiedä niiden yhteisvaikutuksista. Tämä vahvistaa ammattikorkeakoulun ja työelämän välistä tutkimushankkeen tärkeyttä ja sitä kautta yhteistyöprojektissa tutkimista, jossa sydänpotilaan ohjaamista kehitetään suun hoidon osalta. (Metropolian terveydenedistämisen oppimisstrategia 2008.)

Tämä tutkimus lähtee yhteistyöhankeen pohjalta, jossa erään eteläsuomalaisen ammattikorkeakoulun suun hoidon, radiologian ja laboratoriotyön koulutusohjelmien opettajat, opiskelijat sekä yliopistollisen sairaalan ja sydänpiirin työelämän edustajat toimivat. Yhteistyöhankeen tarkoituksena on kehittää aikuisen sydänpotilaan ja hänen perheensä saamaa ohjausta sekä hoidontajien ohjaukskäytänteitä yhdessä sairaanhoitohenkilökunnan kanssa. Sen tavoitteena on sydänpotilaan suun terveyden

edistäminen ohjaamalla ja tukemalla potilasta, hänen perhettään sekä hoidonantajia (Helsingin ammattikorkeakoulu, Stadian yhteistyöhankkeen tutkimussuunnitelma 2008).

Yhteistyöhanke on osa laajempaa hanketta ja hankkeen nimen sijasta tutkimuksessa käytetään projektikäsitettä, joka selkeyttää yhteistyön määrittämistä projektitoiminnassa. Projektikäsitettä käyttävät myös projektissa olevat yhteistyöhenkilöt. Tämän perusteella on selkeämpi käyttää samaa käsitettä, jotta tutkimustulokset ymmärretään oikein. Tässä tutkimuksessa rajataan ilmiö suun hoidon opiskelijoihin ja opettajiin, koska ollaan kiinnostuneita suun terveyden ja sydän sairauksien yhteydestä. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata, millaisena opettajat, opiskelijat ja työelämänedustajat kokevat yhteistyön. Lisäksi kuvataan, millaisena opettajien, opiskelijoiden ja työelämänedustajien yhteistyö ilmenee tässä projektissa heidän kokemanaan. Tutkimustuloksissa saatua tietoa voidaan hyödyntää jatkossa, kun kehitetään terveydenedistämisen oppimista ja työelämässä tarvittavaa osaamista. Lisäksi, kun kehitetään yhteistyöhankkeita ja projektioppimista. Tutkimus on luonteeltaan laadullinen.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Moniammatillinen yhteistyö koulutusorganisaatioiden ja työelämän välillä

Yhteistyö on monitasoinen ja useista eri osa-alueista koostuva ilmiö, jonka määrittely vaihtelee riippuen tieteenalan ja käsittelyn näkökulmasta. Yhteistyö voi olla yhden (interprofessional), kahden tai useamman (multiprofessional) ammattiryhmän edustamaa. (Paukkunen 2003.) Moniammatillisuudesta käytetään myös yhteisöllisen, jaetun asiantuntijuuden nimitystä. Jaetun asiantuntijuuden käsitteellä ymmärretään esimerkiksi prosessia, jonka aikana useat ihmiset jakavat tietoon, suunnitelmiin ja tavoitteisiin liittyviä voimavarojaan saavuttaakseen yhteisesti suunnitellut ja päätetyt tavoitteet. Yhteistyötä tarvitaan kun yksittäisen ihmisen voimavarat eivät riitä yksin toteuttamaan jotakin tiettyä prosessia. (Launis 1997.)

Ammattikorkeakoulujen ja työelämän välinen yhteistyö on ollut moninaista. Ammattikorkeakoulujen syntymisen jälkeen yhtenä sen päätavoitteena ja tehtävänä on ollut aktiivinen yhteistyösuhteiden luominen työelämään. Kehittämishankkeiden ja projektien kautta on tuotettu uutta osaamista ja syvennetty aikaisempaa osaamisen tasoa, millä olisi mahdollisimman paljon käyttöarvoa niin työelämässä kun ammattikorkeakoulussa. Yhteistyöstä koulun ja työelämän välille on syntynyt moniulotteinen vuorovaikutussuhde, joka hyödyttää molempien osapuolten toimintaa. Ammattikorkeakoulujen oppimisympäristö

on lisäksi laajentunut. Yhteistyön tuloksilla ollaan vahvistettu ammattitaitoa kaikilla siihen osallistuvilla, lisäksi ammatillisuus on laajentunut, monipuolistunut ja uuden osaaminen on ollut osana sitä. (Laakkonen 2003.)

Korhosen (2000) mukaan ammattikorkeakoulussa työn ja oppimisen yhteistyössä korostuu työelämälähtöisyys. Ammattikorkeakoulun opetukselta edellytetään käytännön ongelmatilanteiden pohjalta lähtevää tiedon konstruointia, kriittistä arviointia ja opiskelijoiden yhteistyö- ja sosiaalisten taitojen kehittämistä. Lisäksi oppilaitoksen tulisi toimia oppivana organisaationa. Korhonen korostaa projektityön tärkeyttä, joka mahdollistaa opettajan, opiskelijoiden ja työelämän asiantuntijoiden tavoitteellisen yhteistoiminnan.

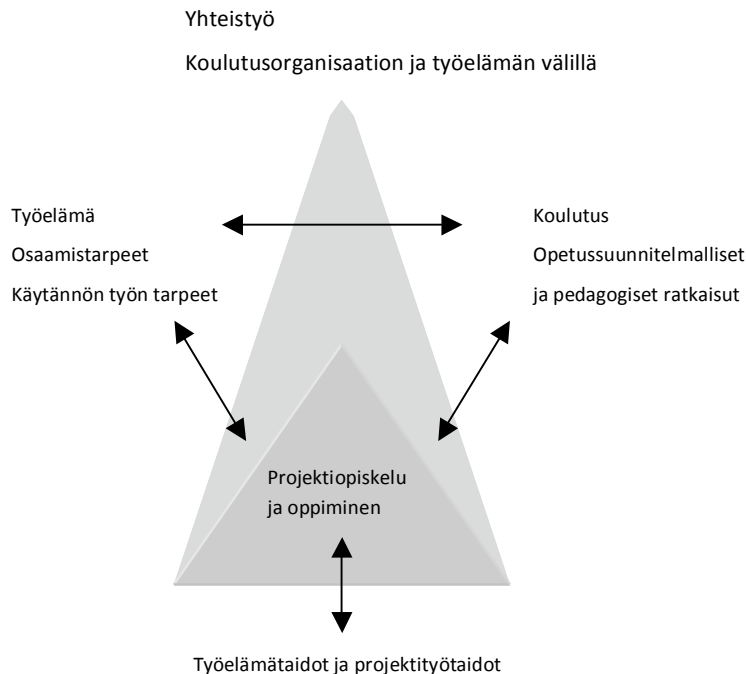
Ammattikorkeakoulun työelämäyhteistyö on vaatinut myös opettajilta uutta osaamista ja uskallusta uudistaa toimintatapojaan. Opettajan rooli yhteistyöhankkeissa on hyvin moninainen. Ammattikorkeakoulu asetuksessa (A352/2003) määrittää opettajan tehtäviksi opetus- ja ohjaustyönsä ohella esimerkiksi kehittää alansa opetusta ja seurata opetusalan työelämän kehitystä. Hänen tulee osallistua opetussuunnitelmien kehittämiseen, hoitaa tutkimustyöhön liittyviä tehtäviä ja osallistua ammattikorkeakoulun määräämään ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään koulutukseen ja perehtyä työelämään (Rekola ym. 2003). Opinnäytetyön ohjaaminen ammattikorkeakouluissa on osoittautunut hyvin vaativaksi ja aikaa vieväksi tehtäväksi (Pohjola 2008).

Opinnäytetyö kehittää sekä yksilöllistä, että yhteisöllistä asiantuntijuutta, joita tavoitellaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä. Opinnäytetyön ohjaaminen edellyttää työelämän kontekstia, jossa koulun ja työelämän yhteistyötä pidetään erittäin merkittävänä. Frilander-Paavilaisen (2005) mukaan eri osapuolien välisessä opinnäyteyhteistyön kehittämisessä tulee pohtia opettajan ja organisaation opinnäyteohjauksen erillisyyttä. Hän ehdottaakin tiimissä tapahtuvaa yhteisohjausta, jolloin voidaan hyödyntää rajoja ylittävää asiantuntijuutta. (Frilander-Paavilainen 2005.) Ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteistyötä opinnäyteohjauksen kannalta tulee lisätä ja tukea sitä työelämän organisaation tasolta (Pohjola 2008).

2.2 Moniammatillinen yhteistyö projektissa

Projektiopiskelu ja toiminta koetaan merkitykselliseksi oppimiskokemukseksi (Vesterinen 2001, Koivumäki 2002, Korhonen 2000). Projektin muodossa oppiminen on toimintaa, jossa

oppilaitos ja työelämä ovat yhteistyössä samojen tavoitteiden ympärillä. Yhteistyön lähtökohtia esitetään kuviossa 1.

Kuvio 1. Yhteistyön lähtökohta-ajatukset projektio opiskelussa (mukailten Vesterinen 2003).

Koulutusorganisaation ja työelämän välinen projektio opiskelu lähtee työelämän osaamistarpeista ja käytännön työn tarpeista. Koulutusorganisaatio on vuorovaikutuksessa työelämän kanssa, kun koulutuksen opetussuunnitelmia ja pedagogisia ratkaisuja kehitetään. Projektio opiskelu ja oppiminen tuottavat työelämän taitoja ja projektityön taitoja. Ainoastaan moniammatillisella yhteistyöllä mahdollistetaan tämä toiminta ja oppiminen. (Vesterinen 2003.)

Projektio opiskelu koetaan vaikeana, mutta kiinnostavana ja tehokkaana oppimismuotona. Moniammatilliseen yhteistyöhön hankkeissa ja projektitoiminnassa liittyy paljon toimintaa edistäviä ja sitä estäviä tekijöitä. Projektin toimintaa edistävät muun muassa hyvä ilmapiiri ja aito toimintaympäristö (Koivumäki 2002). Lisäksi yhteistyö edistyy hyvällä ammattitaidolla, jota vallitsee luottamuksen ilmapiiri. Moniammatillisella yhteistyöllä voidaan osoittaa ammattitaitoa, joka tuo lisää yhteistyötä ja vahvistaa ammattien välistä luottamusta (Aaltonen 2007). Projektin toimintaa estävät oppilaitoksen jäykät rakenteet ja opettajavaihdokset (Koivumäki 2002). Yhteistyön esteenä on koettu muun muassa toiminnan muutokset ja uudet

työskentelytavat. Ne lisäävät epävarmuutta ja yhteistyössä esiintyvää muutosvastarintaa (Aaltonen 2007). Johtamiselta saatu hyvä tuki mahdollistaa konkreettisesti moniammatillisen yhteistyön (Lemström 2004). Yhteistyön toimintaa on tarkkailta ja arvioitava jatkuvasti hyödyntäen yhteisiä palavereja, ryhmä- ja itsereflektioita. Tärkeänä pidetään erityisesti ryhmän jäsenten omaa arviointia taidoistaan, ongelmanratkaisutaidoistaan, kommunikaatiosta sekä sosiaalisen kanssakäymisen taidoista. (Jalava & Virtanen 1995.) Lisäksi yhteistyötiimien hyvä tietämys prosessin toiminnasta lisää projektin onnistumisen todennäköisyyttä (Laybourn, Goldfinch, Graham, Macleod & Stewart 2001).

Moniammatillisen työyhteisön prosessissa ovat keskeistä kuunteleminen, tässä ja nyt -tieto sekä jatkuva toiminnan rajojen etsiminen ja niiden tunnistaminen. Kosken (2007) mukaan työryhmä oppii toisiltaan. Moniammatillisessa yhteistyössä korostetaan työryhmän moniäänistä vuorovaikutusta. Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen kanssakäymisen avulla työryhmän jäsenet oppivat toisiltaan (Aaltonen 2007). Työryhmän jäsenten ammatillisen osaamisen tarkastelu työryhmässä suhteessa perustehtävään on välttämätöntä, jotta työryhmän yhteisyys kehittyy. Jaetut merkitykset eli refleksiivisyys työyhteisön välillä rakentavat työryhmän yhteistä ymmärrystä siitä, mikä on työssä tavoiteltava hyvä tulos. (Koski 2007.)

Moniammatillinen yhteistyö voi käsittää useita pienempiä tiimejä, joissa henkilöt toimivat yhdessä. Näissä tieto jaetaan kaikkien kesken projektin yhteisissä tapaamisissa. Projektitoiminta nähdään tällöin kehittämisvälineenä. Projektissa oppiminen on jaksottaista. Projektitoiminnan sosiaalinen vaikutus on merkittävää ja huomioon otettavaa. Myös projektin johtaminen edellyttää vastaavalta henkilöltä asiantuntijuutta ja osaamista projektitoimintaan (Ylivinkka 2006).

2.3 Tiimityöskentely

Tiimi ymmärretään ryhmänä, mutta usein ryhmäkäsité jätetään määrittelemättä. Mäenpää (1997) toteaa, että tiimejä koskevat samat ryhmädynamiikan säännöt kuin mitä tahansa yhdessä työskentelevää ryhmää. Tiimi määritellään pieneksi ryhmäksi ihmisiä, jotka tiiviissä yhteistyössä yhteisvastuullisesti suorittavat tiettyä työkokonaisuutta. Tiimin erilaisuutta hyödyntäen tiimillä on yhteiset arvopäämäärät ja tavoitteet, joihin he pyrkivät yhteisten pelisääntöjen puitteissa. Tavoitteellisuutta ja tulosten aikaansaamista pidetään keskeisenä tiimityön tunnusmerkkinä. Tiimikäsité on myös rinnastettu työryhmään (Lindström ym.

1998), jolloin tiiminimityksellä korostetaan yhdessä tekemistä. Toisaalta käsitteiden tiimi ja työryhmä erottelua pidetään niin teoriassa kun käytännössä tarpeettomana. Kuitenkin Katzenbach & Smith (1993) korostavat käsitteiden välistä eroa, joka tulee esille siten, että työryhmä on tiimin kehityksen alkupiste, josta myöhemmin kehityksen myötä muodostuu tiimi.

Tiimityöskentelyn tiimien määrittelyissä on monia samoja piirteitä, mutta niillä on myös eroavaisuuksia. Ne eroavat esimerkiksi tehtävän luonteen, organisatorisen aseman ja sisäisen kehittyneisyyden suhteen. Tässä tutkimuksessa tiimi nähdään yhtenä yhteistyössä oppivana organisaation osana. Oppilaitos ja työelämän eri yksiköt edustavat niin itseään, organisaatioitaan kuin organisaatioissa tapahtuvaa toimintaa, jolloin tiedon tuottaminen ja luominen on yhteistyön kehittämisen väline. Kozlowski ym. (1999) kuvaaman mallin mukaan jokaisen tiimin toiminnassa on oppimisen prosessiin liittyviä vaihteita ja jokaiseen vaiheeseen kuuluu sille ominainen oppimisen prosessi.

Oppivan organisaation tarkastelussa korostuu ihmistieteen monet teoreettiset näkökulmat. Varilan (1999) mukaan oppivalla organisaatiolla on perustekijät, joita ovat yksilö, ryhmä ja yksilöä ja ryhmää yhdistävä yhteinen toiminta eli työ. Nämä tekijät ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa ja niiden muodostama kokonaisuus on enemmän kuin tekijöidensä summa. Organisaatio voidaan kuitenkin jakaa pienempiin toiminnallisiin yksiköihin. Toiminnallisia kokonaisuuksia yhdistää se, että työ on pääsääntöisesti muutaman ihmisen, yhteisön tai tiimin muodostama. (Mäntylä 2002.)

Ryhmässä toimimisen edellytyksenä on, että ryhmä tietää, mitä ollaan tekemässä. Ojasen (1993) mukaan osallistuminen ja yksilön lisääntyvä itsetuntemus, jota yksilö saa ryhmästä, parantavat yksilön toimintakykyä. Toimintakyvyn laajeneminen antaa taas tilaa yksilön persoonallisuuden kehittymiselle. Ryhmän jäsenten reaktiot ryhmässä laittavat yksilön arvioimaan omaa toimintaansa ja sen vaikutusta toisiin ryhmän jäseniin. Oman toiminnan arvioinnin ehtona ovat ajattelemisen, muistamisen, havainnointi ja tahtominen. Ryhmän merkitys yksilölle on siten minäkuvan tai persoonallisuuden kehittyminen yhteenkuuluvuuden kautta. Tieto ryhmän tehtävästä ja päämäärästä ovat ryhmässä olevien tärkeimpiä toiminnan edellytyksiä (Weckroth 1988, Jauhiainen & Eskola 1994).

Ryhmän fyysisen ympäristön muodostaa organisaatio. Ryhmä puolestaan muodostaa jäsenilleen henkisen ja sosiaalisen ympäristön. Ryhmän vuorovaikutuksesta syntyvää ja vuorovaikutuksena ilmenevää ympäristöä voidaan tutkia ryhmadynaamisten tekijöiden avulla, joita ovat tunteet, normit, roolit, kommunikaatio ja valta. Yhteistyön ryhmissä saattaa myös esiintyä päämääriin nähden ristiriitaisia tavoitteita ja näkökantoja. Ryhmien väliset tavoitteet voivat myös olla ristiriitaiset. (Miettinen 2000.)

Ammattienvälisessä tiimityössä merkittävää ovat yksilön persoonalliset ominaisuudet ja sitoutuminen tiimiin. Tärkeänä pidetään kommunikaatiota tiimin toimimisen kannalta. Tiimin jäsenten välinen kommunikaatio eli keskustelu ja neuvottelu ovat keskeisellä sijalla uuden tiedon tuottamisessa. Lisäksi tiimillä täytyy olla mahdollisuus kehittää luovan työn metodeja yhdessä tiimin kanssa (Vaherra 1999, Molyneux 2001).

2.4 Suuhygienistikoulutus

Suun terveydenhuollon koulutusohjelma koostuu 210 opintopisteestä ja kestää 3,5 vuotta. Tutkintoa vastaava nimike on suuhygienisti, AMK. Suun terveydenhuollon opetussuunnitelma jäsenyy hoitotieteellisen tietoperustan avulla ja siinä korostuu asiakaslähtöinen, terveyttä edistävä hoitotyö. Koulutusohjelman toiminta perustuu erityisesti ”terveys-keskeiseen ajatteluun”. Tutkimuksellisuus, moniammatillisuus, kansainvälisyys ja yrittäjäyys kehittyvät koko koulutuksen ajan. Suun terveydenhuollon koulutuksen tavoitteena on myös, että opiskelijat oppivat tiimityöskentelyn tulevaisuuden kuvan ja organisaatiomallin jo opiskelun aikana. (Opetusministeriö 2001.)

Ammattikorkeakoululain (L.351/2003) mukaan koulutuksen tulee antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimukseen ja tutkimukseen perustuvaa opetusta ja lisäksi tukea yksilön ammatillista kasvua. Laki määrää, että opetuksen tulee olla käytännönläheistä, työelämälähtöistä ja toteutua yhteistyössä työelämän kanssa. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää koulutuksen ja työelämän uudenlaisia opetuskokeiluja, jotka mahdollistavat yhteistyötä. Opetuskokeiluilla voidaan synnyttää uudenlaisia opetusmuotoja.

Suun terveydenhuollon koulutusohjelman opetus toteutuu seuraavien oppimisstrategioiden mukaisesti, joita ovat a) kliinisen suun terveydenhoitotyön oppimisstrategia, b) terveydenedistämisen oppimisstrategia, c) kansainvälisyyden -ja monikulttuurisuuden oppimisstrategia ja d) kuntouttavan suun terveydenhoitotyön oppimisstrategia (Metropolian terveydenedistämistä 2008). Suuhygienistikoulutuksen päätavoite ja tehtävä

yhteiskunnallisesti on vaikuttaa väestön hyvinvoinnin edistämiseen. Suuhygienisti osallistuu asiakkaan, perheen ja yhteisön suun terveydenhoitotyöhön. Hänen asiantuntijuutensa perustuu laaja-alaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan yhteisiin lähtökohtiin ja terveydenhuollossa yleisesti hyväksytyihin arvoihin, toimintaperiaatteisiin ja toiminnan painotuksiin. (Opetusministeriö 2003.)

Keto & Roos (2006) ovat kehittäneet suun terveydenhuollon koulutusohjelmaa vuosina 2001-2006. Kehityksen teoreettinen osuus rakentui ekspansiivisen oppimisen teorialle ja kehittävän siirtovaikutuksen ratkaisulle työssä oppimiseen. Keto & Roos (2006) kehittivät tutkimustulosten avulla suuhygienistikoulutuksen uudenlaisen oppimismuodon ekspansiivisen oppimisenäkemyksen ohjaamana. Tavoitteena oli uudelleen kehittää pedagogisia toimintatapoja, jotka tuottavat kehittävää siirtovaikutusta ja edistävät suuhygienistiopiskelijan yhteisölliseen, kehittävään asiantuntijuuteen oppimista.

Asiantuntijuutta opitaan ja jaetaan moniammatillisessa yhteistyössä, joka edellyttää yhdessä toimimista. Suun terveydenhuolto vaatii enemmän yksilöasiantuntijuudesta yhteisasiantuntijuuteen suuntaavia toimintamalleja. Moniammatillisen yhteistyön tavoitteena on saada tiimityöskentely tehokkaaksi ja vaikuttavaksi niin, että sitä pystytään hyödyntämään jatkossa käytännön hoitotyössä. (Aaltonen 2007.)

2.5 Yhteistyössä tapahtuva oppiminen

Tiimeissä tapahtuva työskenteleminen ja ennen kaikkea oppiminen viittaavat yleisiin oppimisprosesseihin. Oppimisprosessit, kuten jäsentäminen ja uudelleen jäsentäminen (framing, reframing), kokeilu ja toiminta, rajojen ylittäminen (crossing boundaries) ja eri näkökulmien integroiminen samoin kun jatkuva oppiminen (intergrating perspectives, continuous learning) ovat prosesseja, joita yhteistyöhenkilöt tiimeissä omaksuvat ja hyödyntävät (Engeström 1985, Watkins & Marsick 1993, Kasl, Marsick & Dechant 1997, Kerosuo 2005). Mäntylän (2002) mukaan uudelleen jäsentäminen edellyttää dialogista vuorovaikutusta ja toisen näkökulman kuuntelemista. Yhteistyössä tapahtuvaan oppimiseen tarvitaan kykyä reflektoida omia näkökantoja kriittisesti. Uusien ja erilaisten näkökantojen pohjalta muodostetaan taas uusi jaettu näkemys, joka yhdessä tiimin kesken hyväksytetään.

Kysymyksessä on myös kokemuksellista oppimista, jossa opitaan yksilöllisestä ja yhteisöllisestä kontekstista. Yksilöllinen kokemus mahdollistaa yhteisen kokemuksen

vaihdon ja yhteisen reflektoinnin (Poikela 1999, Poikela 2002). Reflektoinnissa ryhmän jäsenille tulee mahdolliseksi oppia sekä omista että muiden kokemuksista.

Yhteistyössä toimivan tiimin toimintajärjestelmän kehittyminen vaatii muutosten tekemistä yhdessä ja siihen liittyvää laajaa osaamista ja keskustelua. Launis (1997) korostaakin yhteistyön tarkastelua moniammatillisen asiantuntijuuden näkökulmasta, mikä hänen mukaansa edellyttää koko toimintatavan ja sen vuorovaikutuskäytäntöjen ottamista tarkastelun kohteeksi. Yhteistyössä jaettu asiantuntijuus on laaja kollektiivinen ominaisuus, joka tapahtuu hyvän toimintajärjestelmän kautta. (Launis & Engeström 1999.)

2.5.1 Ekspansiivinen oppiminen

Yhteistyöllä saavutetuilla hyvin tuloksilla voidaan kehittää ja muuttaa organisaatioiden toimintatapoja. Ekspansiivisessa oppimisessa muutetaan jo olemassa olevaa työn toimintamallia. Siinä kyseenalaistetaan annettu toimintalogiikka ja laajennetaan sitä huomattavasti. Ekspansiivista oppimista on tutkittu sen soveltuvuudesta opetustoimintaan ja opetustyöhön (Engeström 1982, 1983, 1984, 1987). Tutkimustuloksilla on osoitettu, että ekspansiivinen kehityssykli on ns. teoreettinen yleistys työyhteisöissä tapahtuvasta uuden toiminnan kehittymisestä (Engeström 1987, 1995, 2006, Tuomi-Gröhn & Engeström 2001). Ekspansiivisyyden tavoitteena on vakiintuneiden toimintarakenteiden kehittäminen ja muuttaminen. Aikaisempien käytössä olevien työvälineiden ja työn sosiaalisen organisaation osalta pyritään ratkaisemaan nykytoiminnan hankaluudet. Moniammatillisessa yhteistyössä ekspansiivisyyttä tapahtuu jo silloin kun rajat ylittyvät koulutusorganisaation ja työelämän välillä. Oikeastaan oppiminen ja toiminnan kehitys alkaa jo silloin kun päätetään kehittää uutta toimintatapaa. (Engeström 1998.)

Ekspansiivisen oppimiskäsityksen tarkoituksena on avartaa toiminnan piiriä ja mahdollisuuksia uudelle osaamisen tasolle. Työn kehittämisen yhteydessä ekspansiiviseksi oppimiseksi kutsutaan oppimisprosessia, jossa saman työkohteen parissa työskentelevät työyhteisön jäsenet ratkaisevat nykyisen työn häiriöitä ja ongelmia. Prosessissa työskentelevät analysoivat historiallisesti muotoutuneita toimintakäytäntöjään ja oman työn kohdetta. Oppimisprosessin tavoitteena on kokonaan uusi toimintatapa. (Engeström 1995.)

Ekspansiivisen kehityssyklin vaiheita kuvataan nykyisestä toimitavasta uuden käytännön vakiinnuttamiseen. Toimintatavan muuttaminen tapahtuu käytännön yhteisössä ja uuden käytännön vakiinnuttaminen vaatii pidempiaikaista toimintamalliin totuttautumista ja

oppimista. Yhteistyön toivotaan jatkuvan koko elämänvaiheisena yhteistyönä, jossa korostuu kommunikaatio. (Engeström 1995.) Kehityssyklin vaihteita esitetään kuviossa 2.

Kuvio 2. Ekspansiivisen kehityssyklin vaiheet (mukaillen Engeström 1995).

Oppiminen ja toiminnan kehitys ei kuitenkaan tapahdu suoraviivaisesti, vaan välillä saatetaan liikkua edestakaisin eri vaiheiden välillä. Lisäksi kehitys saattaa myös katketa tai taantua, jolloin kehityssykli ei muodostu ekspansiiviseksi. Ajatellaan, että nykyinen toimintatapa vaatii muutosta ja tarve on noussut käytännön toiminnasta. Vanhan toimintatavan umpikuja saattaa olla uuden tiedon ja taidon tarpeessa, jota käytännön tulee kehittää. (Engeström 1995.) Ekspansiivinen oppiminen, toteutuminen ja näyttöön perustuva toiminta ovat uusien keinojen tulosta (Engeström 2004).

Ekspansiivisessä oppimisessa opitaan toiminnan uusia muotoja, jotka kattavat hoitotyön ideoita uudessa konseptissaan. Hoitamisen yksimielisyys jaetaan ohjaajien, hoitotiimien ja vanhempien suhteen, jolloin yhteydet koulutusorganisaatioiden, työntekijöiden ja opinto-ohjelmien välillä korostuvat. Koulun ja työelämän välillä löytyvät suhteet yhdistävät koulun ja työn tietämystä (Young 2001, Engeström 2006). Tieteellinen ja jokapäiväinen tieto voi kuitenkin olla ristiriidassa keskenään niin, ettei uusien toimintamuotojen vakiintuvaa käytäntöä saavuteta (Young 2001).

2.5.2 Yhteistoiminnallisuus

Tiimityöskentelyn edellytyksenä on yhteistoiminnallisuus, jossa toinen toisilta oppiminen ja kollegiaalisuus korostuvat. (Gordon & French 1995, Sharon & Sylvia 2005.) Lemströmin (2004) mukaan tiimi näyttää olevan tehokas yhteistyömuoto, jossa on yhteisvaikutusta,

keskinäistä riippuvuutta, yhteisvastuullisuutta, itseohjautuvuutta, tavoitetietoisuutta ja valtuutusta. Yhteistyöilmaston tärkein elementti on luottamuksen vaaliminen. Yhteistyössä on olennaista keskinäinen arvostus. Tiiminjäsenten tulee tukea toisiaan ja osallistua aktiivisesti ja vastuullisesti yhteisten asioiden hoitamiseen. (Miettinen ym. 2000.)

Yhteistoiminnallisessa oppimisessa on viisi periaatetta vahvasti esillä. Myönteinen riippuvuus ryhmän jäsenistä sekä vastuu koko ryhmän oppimisesta luo tuloksellista yhteistoimintaa. Positiivista riippuvuutta pidetään yhteistoiminnallisuuden tärkeimpänä periaatteena. Avoin vuorovaikutus ja hyvät sosiaaliset taidot kuuluvat yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteisiin. Sosiaalisia taitoja ja hedelmällistä vuorovaikutusta tarvitaan tehokkaassa ryhmätyöskentelyssä. Yhteistyöryhmässä jokainen jäsen on vastuussa omasta aihealueestaan. Yhdessä oppimisen ja ryhmätyöskentelyn kehittämisessä on tärkeää, että ryhmä reflektoi eli keskustelee ja arvioi toimintaansa suorittamisen jälkeen. Reflektointi luetaan viidenneksi periaatteeksi. Yhteistoiminnallisen oppimisen eri periaatteet ovat tukemassa yhdessä oppimista, oppijien itsetuntoa, motivaatiota ja yhteistyötaitoja sekä tuottamassa laadukkaita oppimistuloksia. (Sahlberg & Leppilampi 1994.)

Yhteistoiminnallisuudella tarkoitetaan eri yhteisöjen oppimista yhdessä. Kyseessä on oppimishaaste, joka Engeströmin & Miettisen (1999) mukaan edellyttää toiminnan perusidean ja arviointiperusteiden muovaamista uudelleen, siten että lähtökohdaksi omaksutaan kokonaisuuden hahmottaminen potilaan näkökulmasta. Eri organisaatioiden on opittava yhdessä ylittämään niitä erottavia perinteisiä rajoja (Engeström ym. 1995, Nakari & Valtee 1995). Yhteistoiminnallisuuden onnistuminen vaatii organisaatioiden sitoutumista yhteen ja yhteiseen toimintaan, toimiva yhteistyö syntyy toimijoiden osaamisen yhteisvaikutuksesta (Linden 1999).

2.6 Horisontaalinen yhteistyö

Konnektiivisen työssä oppimisen mallia kutsutaan nykypäivän ihanteeksi, jossa korostuvat formaali ja informaali oppiminen. Näihin yhdistyy vertikaalinen sekä horisontaalinen oppiminen. Vertikaalisessa oppimisessa tiedot ja taidot lisääntyvät. Horisontaalinen oppiminen on sitä, että kyky toimia erilaisissa ympäristöissä lisääntyy. Tällöin yksilön ja organisaation oppimista tukevat persoonalliset, sosiaaliset ja toiminnalliset taidot. Konnektiivisen työssä oppimisen mallia kuvataan siten, että se toteutuu vasta sitten kun työpaikat kykenevät näkemään työssä oppivien tuovan työpaikoille opittavaa. Monet työpaikat ovat huomanneet työssä oppijat tulevaisuuden työntekijöinä, joita voidaan opettaa

jo työssä oppimisjaksoilla niin kutsutusti talon tavoille. Tätä kautta päästään uusimman teoreettisen tiedon siirtämiseen oppilaitoksista työpaikoille konnektiivisen mallin mukaisesti. (Tynjälä 2005.)

Keto ja Roosin (2006) mukaan horisontaalinen asiantuntijuus ilmenee yli organisaatorajojen tapahtuvana vuorovaikutuksena ja yhteistoimintana. Lambert (2003) korostaa yhteisöllisen asiantuntijuuden näkemistä. Yhteisöllinen asiantuntijuus ei niinkään esiinny yksilön tietoina, taitoina ja osaamisena, vaan enemmänkin verkostojen ja organisaatioiden yhteistyönä ratkaista yhdessä uusia ja muuttuvia ongelmia. Horisontaalinen asiantuntijuus edellyttää organisaatioiden rajanylityksiä ja verkostoitumista. Tällöin organisaatioilla ja verkostoilla on kykyä kohdata erilaisia muuttuvia tilanteita ja ratkaista yhteistoiminnallisesti uusia ja muuttuvia ongelmia. On tuotettava uudenlaista osaamista, josta hyötyvät mukanaolijat ja muut organisaatiot. (Tuomi-Gröhn 2001.)

Tavoittaaksemme päämäärän hoitotyön oppimisessa, kehityksessä ja organisaatioiden muutoksissa rajojen kohtaaminen ja ylittyminen organisaatioiden välillä on hyvin tärkeää ja merkittävää. Tätä ilmiötä kuvataan horisontaaliseksi yhteistyöksi (Kerosuo 2006). Oppilaitoksen ja työpaikan yhteiseksi rajakohteeksi kutsutaan rajavyöhyketoimintaa, jossa kumpikin osapuoli tuo oman asiantuntemuksensa käyttöön (Tuomi-Gröhn 2001).

Horisontaalisen yhteistyön näkökulmasta on tärkeää maailmanlaajuisesti nostaa esille perusasioiden kysymyksiä tietämisestä ja oppimisesta, jota horisontaalisessa yhteistyössä toteutetaan. Jotta horisontaalinen yhteistyö, tiedonjakaminen ja oppiminen saavutettaisiin tutkijat korostavat, kuinka olennaista on rohkaista kouluttajia ylittämään kollektiivisen tietämyksen yhteiskunnallisia rajoja. Horisontaalisuutta ja ekspansiivistä oppimista korostetaan myös yhteistyössä yliopistojen, opettajien ja opiskelijoiden kanssa. (Tsui & Law 2006).

2.7 Teoreettisten lähtökohtien yhteenveto

Yhteistyötä eri ammattiryhmien välillä voidaan kuvata hyvin laajana käsitteenä. Kun yhteistyö tapahtuu yhteisessä hankkeessa oppilaitoksen ja työelämän välillä siinä korostuu työelämälähtöisyys. Hankkeen merkitys yleensä yhteistyössä oleville organisaatioille on hyvin merkittävä ja tavoitteellinen (Konkola 2003). Suurimpana tavoitteena on yleisesti hoitotyön laadun paraneminen potilaiden näkökulmasta (Koivumäki 2002). Yhteistyössä toimivat henkilöt voivat taas tavoitella pienempiä asioita kuten esimerkiksi tiedon jakamista,

opiskelijoiden arvioimista, yhteistyö- ja sosiaalisten taitojen kehittymistä ja suhteiden luomista työelämään. Tämän tutkimuksen kirjallisuuskatsauksessa selvitettiin koulutusorganisaation ja työelämän välistä yhteistyön ilmiötä erilaisissa projekteissa. Koulutusorganisaation ja työelämän välinen yhteistyö sisältää oppimisprosesseja yhteistyön tiimeissä ja moniammatillinen yhteistyö on osa projektissa tapahtuvaa tiimityötä, joten näihin liittyvää tutkimusta käsiteltiin myös.

Hankkeissa ja projekteissa tapahtuvaa yhteistyötä on tutkittu jonkin verran (Syrjänen 2001, Molyneux 2001, Koivumäki 2002, Korhonen 2002, Ylläsjärvi 2003, Ylivinkka 2006, Koski 2007). Lisäksi yhteistyötä koulutusorganisaation ja työelämän välillä on tutkittu (Hinkkanen 2002, Tynjälä & Collin 2002, Tynjälä 2005, Kerosuo 2006). Moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä yleensä on tutkittu hyvin runsaasti (Mäntylä 2002, Ylläsjärvi 2003, Aaltonen 2007, Isoherranen, Koponen & Rekola 2004, Lemström 2004, Keto & Roos 2006, Virolainen & Valkonen 2007). Tutkimuksilla on osoitettu, että hankkeet ja projektit koetaan hyvin merkityksellisiksi oppimiskokemuksiksi (Koivumäki 2002). Kuitenkin tärkeää olisi tutkia enemmän yhteistyötä projekteissa koulun ja työelämän välillä, jotta saadaan tietoa yhteistyön toiminnasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Tänä päivänä yhteistyön ihanne on koulun ja työelämän välinen suhteiden luominen jo opiskelun aikana. Konnektiivinen työssä oppimisen malli mahdollistaa katkeamattoman yhteistyön harjoittelun ja horisontaalisen asiantuntijuuden lisäämisen koulun ja työelämän välillä (Tynjälä 2005). Kun toimitaan tiimissä, asiantuntijuus tulee hyvin voimakkaana esille, jolloin eri ammattiryhmien asiantuntijuutta voidaan hyödyntää tiimin kaikkien osapuolien kesken (Frilander-Paavilainen 2005).

Tutkittavassa hankkeessa moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan ammattikorkeakoulun ja työelämän tavoitteellista yhdessä työskentelyä, jossa kaikkien yhteistyöhenkilöiden tiedot ja taidot sekä kokemukset ovat käytössä. Korhonen (2000) korostaa projektioiskelua, jossa ammattikorkeakoulu ja työelämä oppivat yhteistyössä. Projektioiskelulla pyritään lisäämään oppijien sosiaalisia taitoja ja valmiutta jatkuvaan kehittämiseen. Hankkeen projektiryhmässä toimii opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien kesken pienempiä ryhmiä, joiden toimintaa ohjaa projektin vastuuhenkilö yhdessä projektin yhteistyöhenkilöiden kanssa. Tiimityön organisointia edistävät työskentelymallien samanlaisuus, työkokonaisuuksien tunteminen ja yhdessä suunnittelu (Lemström 2004).

Projektin yhteistyössä opiskelijat tuottavat opinnäytteen, jota opettajat ja työelämä ohjaavat yhdessä. Ammattikorkeakoulun ja työelämän välillä tapahtuva asiantuntijuus on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä asiantuntijuutta. Asiantuntijuus kuvataan parhaiten opinnäytetöiden ohjaamisella koulun ja työelämän edustajien yhteistyönä (Frilander-Paavilainen 2005). Yksilöllinen asiantuntijuus nähdään itseohjautuvana ongelmanratkaisukyknä, metataitoina ja itseilmaisuna. Kun taas yhteisöllinen asiantuntijuus merkitsee työelämää uudistavaa sekä yleisiä työelämä- ja yhteistyötaitoja.

Opiskelijat kokevat työelämän edustajien roolin tärkeäksi opinnäytetyön ohjaajana (Pohjola 2008). Ohjauksellista jaettua asiantuntijuutta on kuitenkin hyvin vähän opiskelijan, opettajan ja työelämänohjaajan välillä. Opettajat suosivat opiskelijavastuullista itsenäistä työskentelyä ja tukevat opiskelijan asiantuntijuuteen kehittymistä opinnäytetyöprosessin alku- ja loppuvaiheessa sekä opinnäytetyön arvioinnissa. Opiskelijat kokevat opettajan ohjauksen keskittyvän vain arviointiin. Projektioiskelussa voidaan hyödyntää yhteisohjausta, joka tapahtuu tiimityöskentelynä. Tällöin hyödynnetään rajoja ylittävää asiantuntijuutta (Kerosuo 2006, Hyrkkänen 2007). Yhteisohjauksessa voidaan määritellä myös yhteinen opinnäytetyön laatutaso, ohjeistus ja arviointikriteerit (Frilander-Paavilainen 2005).

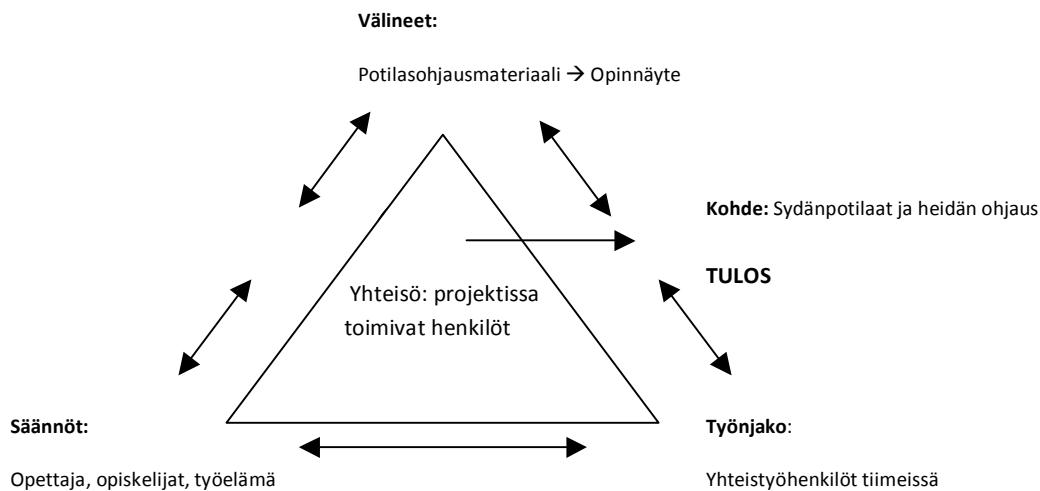
Projektitoiminnan yhteistyötä edistäviksi tekijöiksi koetaan hyvä ilmapiiri, aito toimintaympäristö, kuunteleminen, kommunikointi, tässä- ja nyt tieto (Vesterinen 2001, Koivumäki 2002). Lisäksi tekijöiksi koetaan jatkuva toiminnan rajojen etsiminen ja niiden tunnistaminen (Lambert 1999). Yhteistyötä edistävät toisilta oppiminen ja moniääninen vuorovaikutus. Yksilön persoonalliset ominaisuudet voidaan kokea edistäviksi tai estäviksi tekijöiksi riippuen tutkimustehtävästä. Sitoutuminen hankkeeseen ja yhteistyöhön ja mahdollisuus kehittää luovan työn metodeja yhdessä koetaan tärkeäksi (Vaherra 1999, Molyneux 2001). Yhteistyön edistäviksi tekijöiksi luetellaan reflektiot, yhteiset tavoitteet ja toisen ymmärtäminen (Poikela 1999). Tutkittavassa hankkeessa projektiryhmä kokoontuu yhteisissä tapaamisissa, joissa jaetaan tietoa ja opitaan toisten kautta. Yhteisissä tapaamisissa opitaan myös tuntemaan toisia ja tutustutaan toisten ammatteihin. Toisen tuntemaan oppiminen ja kannustava johtaminen olivat myös edistäviä kokemuksia yhteistyön toiminnasta (Syrjänen 2001, Aaltonen 2007). Ammattien tutuksi tuleminen ja eri toimintakulttuureihin tutustuminen mahdollistetaan myös riittävän aikaisin aloitetulla suhteiden luomisella (Lemström 2004).

Projektitoiminnan yhteistyötä estäviksi tekijöiksi on osoitettu oppilaitoksen jäykät rakenteet ja opettajavaihdokset (Koivumäki 2002). Yhteistyön esteenä on koettu muun muassa toiminnan muutokset ja uudet työskentelytavat. Ne lisäävät epävarmuutta ja yhteistyössä esiintyvää muutosvastarintaa (Aaltonen 2007). Yhteistyötä vaikeuttaa koulujen ja työelämän organisaation erillisuus (Frilander-Paavilainen 2007). Yhteisten hankkeiden suunnittelu ja aloittaminen osoittautuu hyvin hankalaksi jos koulut ja työelämä eivät luo suhteita ja pidä niitä yllä. Mitä aikaisemmin suhteiden luominen opiskelun alussa aloitetaan, sitä varmempia suhteita saadaan aikaan ja työelämän tarpeet otetaan huomioon opiskelussa. Lisäksi yhteistyötä estäviksi tai haittaaviksi tekijöiksi on koettu yhteistyöhenkilöiden toimintakulttuuri sekä ammattikuvan epäselvyys (Aaltonen 2007).

Yhteistyön kehittymisen kannalta työryhmän jäsenien ammatillista osaamista tulee tarkastella hyvinkin tarkkaan (Koski 2007). Ammatillinen ja organisaationalinen kehitys kietoutuvat toisiinsa, jotta osaaminen on entistä organisaatiospesifimpää. Kun taas eri organisaatiot kietoutuvat yhteen laajennetaan kontekstuaalista oppimista työelämän yleisten ja yhteisten pätevyysien suhteen (Poikela 1999). Kun tarkastellaan koko yhteistyöhankkeen osallistujien näkökulmia eli muidenkin koulutusohjelmien, voidaan puhua rajanylityslaboratorioilmiöstä. Rajanylityslaboratorioilmiöllä tarkoitetaan useamman organisaation yhteistoimintaa, jossa kootaan yhteen kyseisten organisaatioiden toimijoita erittelemään ristiriitojaan ja suunnittelemaan niille ratkaisuja (Engeström 2004). Yhteistyötä käsittelevissä tutkimuksissa on osoitettu, että yhteistyöhön liittyvät ristiriitaisuudet tulevat esille etenkin tiimin ongelmaratkaisutilanteissa (Wilman 2001, Olkkonen 2003).

Ekspansiivisen oppimisenäkemyksen kautta on osoitettu, että suuhygienistiopiskelijat, suun hoidon koulutusohjelma ja työelämän yhteistyökumppanit ovat oppineet yhteisöllistä, horisontaalista asiantuntijuutta (Keto & Roos 2006). Tutkittavassa hankkeessa synnytetään jotain uutta, millä edistetään potilaan suun terveyttä. Rajanylitys tapahtuu eri organisaatioiden välillä ja tarkoituksena on saada toimijat toimimaan ohjatulla tavalla. Tätä varten tarvitaan erityinen tila, tarkoitusta palvelevat välineet sekä tiivis etenemissuunnitelma. Näitä varten yhteistyössä toimijat istuvat seminaareissa ja hahmottavat toiminnan, ohjeistuksen merkitystä yhdessä kukin edustaen omaa asiantuntijuuttaan. Myöhemmin opiskelijat suunnittelevat näihin tarpeisiin vastaavat ohjausmenetelmät. Yhteistoiminnallisuuden onnistuneena tuloksena toivotaan sydänpotilaan oikeanlaista ohjaamista ja hoitoa, jossa yhdistyy eri ammattialojen

asiantuntijuus (Engeström & Miettinen 1999.) Ekspansiivista toimintajärjestelmää esitetään kuviossa 3.

Kuvio 3. Projektin toimintajärjestelmä (mukaiillen Engeström 1995).

Suuhygienistiopiskelijat toimivat yhteistyössä moniammatillisuuden tiimeissä. Kuviossa 3 esitetään projektin toimintajärjestelmää, jossa moniammatillinen yhteistyö tapahtuu. Välineillä tarkoitetaan suuhygienistiopiskelijoiden työstämää potilasohjausmateriaalia (opinnäytetyö). Säännöt ohjaavat opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien projektitoimintaa. Työnjako kuvaa yhteistyön pienempiä tiimejä, joissa ryhmät työskentelevät keskenään. Yhteisöllä kuvataan hankkeen projektitoiminnassa toimivia henkilöitä. Koko projektitoiminnan kohteena ovat sydänpotilaat, joiden terveyttä pyritään edistämään tuotetuilla materiaaleilla. Todellinen ekspansiivinen toimintatapa toteutuu käytännön työelämän yhteisössä esimerkiksi kardiologisessa sydänklinikan yksikössä, jossa hoitohenkilökunta ottaa potilasohjaukseen käyttöönsä tuotetun suun hoidon materiaalin ja ohjaa potilasta ja hänen muita hoidonantajien toimimaan yhdessä tuotetun tiedon tavoin. Tällöin vanha toimimalli muutetaan ja vaihdetaan uuteen toimivampaan malliin eli hyödynnetään yhteistyössä kehitettyjä oppimateriaaleja. Tavoitteena on potilaan terveyden laajempi edistäminen, joka on saavutettu moniammatillisen yhteistyön keinoin. Toimintajärjestelmän tärkeimpänä elementtinä pidetään sitä, mihin työntekijät pyrkivät vaikuttamaan ja minkä tuloksen he pyrkivät saamaan aikaan. (Engeström 1995).

Tämän tutkimuksen painopiste on ekspansiivisen kehityssyklin kolmannessa vaiheessa eli uuden toimintatavan etsimisessä ja kehittämisessä (ks. Kuvio 2, s16). Yhteistyössä

työskentelevän työryhmän pääperiaatteena on työskennellä työryhmän yhteisten tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi (Syrjänen 2001). Jokainen yhteistyöhenkilö käyttää omaa ammattitaitoaan ja jakaa sitä tasavertaisesti muille saavuttaen jaetun asiantuntijuuden. Moniammatillinen yhteistyö projekteissa on tulevaisuuden työtapana, joka mahdollistaa uusien ratkaisujen syntymisen. Yhteistyön ei pidä rajoittua vain hankkeen projektiryhmässä toimimiseen, jolloin ekspansiivinen kehityssykli ei pääse toteutumaan täydellisesti. (Engeström 1995.)

Yhteistyön kehittämisessä nousee esille laaja osaaminen ja keskustelu (Molynex 2001, Hyrkkänen 2007). Osaaminen pitäisi olla organisaatiospesifisempää ja työelämää varten kehitettyä (Poikela 1999). Eri organisaatioiden on opittava yhdessä ylittämään niitä erottavia perinteisiä rajoja (Engeström ym. 1995, Engeström 1995, Tuomi-Gröhn 2001, Lambert 2003, Keto & Roos 2006). Rajojen kohtaaminen ja ylittyminen takaavat yhteisen kehityksen, oppimisen ja muutoksen koulutusorganisaation ja työelämän välillä (Kerosuo 2006). Kaikkien eriammattiryhmien asiantuntemus tulee ottaa käyttöön kokonaisuudessaan, jolloin tapahtuu kehittävää siirtovaikutusta (Tuomi-Gröhn 2001). Tietämys ja oppiminen toimii jatkuvassa vuorovaikutuksessa ja kollektiivista tietämystä tarvitaan hahmottamaan perusasioita (Thus & Law 2007). Koulutusorganisaation ja työelämän yhteistyötä kuvaavia tutkimuksia on esitelty Liitteessä 1.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata, millaisena suuhoidon koulutuksen opettaja, opiskelijat ja työelämän edustajat (yliopistollinen sairaala ja sydänpiiri) kokevat yhteistyön hankkeessa. Lisäksi kuvataan yhteistyön ilmenemistä tässä hankkeessa. Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa, jonka avulla voidaan jatkossa kehittää terveydenedistämisen oppimista ja työelämässä tarvittavaa osaamista. Tietoa voidaan käyttää myös tulevia hankkeiden suunnittelussa ja projektioppimisessa.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaiset opettajien, opiskelijoiden ja työelämäedustajien kokemukset yhteistyöstä olivat?
2. Millaisena opettajien, opiskelijoiden ja työelämäedustajien yhteistyö ilmenee tässä hankkeessa?
3. Miten opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien yhteistyötä voidaan kehittää?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimusasetelma

Tutkimusasetelmassa toimintaympäristö kuvaa projektin lähtökohtia työelämän tarpeista. Yhteistyössä toimivat opettaja, opiskelija ja työelämän edustaja, jotka jakavat keskenään vastuualueitaan tutkimuksen tarkoituksen ja tavoitteisiin nähden. Organisaation rakenteet kuvaavat koulun ja työelämän järjestämiä tiloja, joissa yhteistyö ja yhteistyön kehittäminen tapahtuu. Nämä käsitteet yhdistyvät tutkimuksen tarkoitukseen, jossa kuvataan yhteistyöhenkilöiden kokemuksia projektista. Tutkimuksen tarkoitus ja sen pohjalta kehitetyt teema-alueet, joiden mukaan tutkimustietoa on kerätty. Tutkimusasetelma esitetään kuviossa 4.

Kuvio 4. Tutkimusasetelma

4.2 Tutkimusmenetelmän kuvaus

Tutkimus on kvalitatiivinen, joka on yleistä silloin, kun tutkimuksen lähtökohtana on ihminen, hänen elämänsä sekä siihen liittyvät merkitykset. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan hyödyntää runsaasti erilaisia aineistonkeruumenetelmiä, esimerkiksi haastattelua, videointia tai havainnointia. Kun ollaan tekemisissä kertomusten, tarinoiden ja merkitysten kanssa, tietoa ei ole mahdollista yleistää tilastollisesti määrällisen tutkimuksen tapaan. Tutkimusmenetelmästä huolimatta tutkimuksen tarkoitus on aina saada tietoa tutkimuskohteena olevasta ilmiöstä, jolla pyritään jäsentämään todellisuutta entistä paremmin hallittavaan muotoon (Leino-Kilpi 1997). Laadullisen tutkimuksen prosessissa aineistonkeruussa käytetään menetelmiä, jotka vievät tutkijan riittävän lähelle tutkittavaa kohdettaan. Tarkoituksena on tavoittaa tutkittavien näkökulma, heidän näkemyksensä tutkittavana olevasta ilmiöstä (Grönfors 1982, Patton 1990, Kiviniemi 1997, Eskola & Suoranta 1998, Hirsjärvi & Hurme 2001).

Tutkimuksen kiinnostuksen kohde on yhteistyön kuvaaminen projektissa. Keskipisteenä kuvataan ihmistä ja hänen kokemuksiaan, jolloin laadullinen tutkimus on sopiva menetelmä siihen. Laadullisen tutkimuksen merkitystä korostetaan erityisesti kun tutkitaan tiimityöskentelyä (Backett-Milburn, Mauthner & Parry 1999). Laadullisuus tulee juuri siitä, että haastattelut sallii tutkittavien kertoa omia mielipiteitään ja kertomuksia. Krueger (1994) ja Kitzinger (1996) korostavat erityisesti ryhmähaastattelun tärkeyttä, jolloin ryhmässä tapahtuva keskustelu mahdollistaa tietyn tutkimusalueen näkökulmien esille saamisen. Ryhmähaastattelun tarkoituksena on saavuttaa ymmärrys tietyn ryhmän ajatuksista ja mielipiteistä yhdessä (Webb 2002, Cote-Arsenault & Morrison-Beedy 2005, Curtis & Redmond 2007). Ryhmähaastattelu valittiin, koska haluttiin saada selville millaiseksi yhteistyöhenkilöt ovat kokeneet yhteistyön projektissa.

4.3 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu

Tämän tutkimuksen tiedonantajat on valittu harkinnanvaraisesti. Suun terveydenhuollon opettaja, opiskelijat ja työelämän edustajat (n=6) ovat osallistuneet tutkimukseen vapaaehtoisesti. Tiedonantajat ovat myös ilmoittautuneet vapaaehtoisesti haastatteluihin. He ovat kiinnostuneita kehittämään yhteistyötä koulutusorganisaation ja työelämän välillä yhteisissä ammattikorkeakouluissa toteutettavissa hankkeissa. Yhteistyöhenkilöt halusivat myös olla tämän tutkimuksen tiedonantajina.

Tutkimusaineistoa kerättiin tutkimushaastatteluiden avulla, mikä mahdollisti suoran kontaktin tutkittaviin. Tutkimushaastattelut toteutettiin ryhmähaastatteluna ja yksilöhaastatteluina, joita ohjasivat teemat. Teemoista huolimatta haastattelu oli avoin ja tutkittavat saivat keskustella vapaasti. Kuitenkin teemat auttoivat pysymään asiassa ja mahdolliset lisäkysymykset tarkensivat niitä. Niillä varmistettiin tiedonantajan riittävä osallistuminen ja puheenvuorot. Ryhmähaastattelun perustelen sillä, että haastateltavat keskustelivat keskenään, jolloin uusien asioiden esille tuominen mahdollistettiin, joita tutkija ei välttämättä tiedostanut kysyä. Yksilöhaastattelut tehtiin samoille henkilöille, näin saatiin varmistus tutkittavien omista yhteistyön kokemuksista. (Hirsjärvi & Hurme 2004.)

Tutkija haki tutkimusluvan osallistuvista organisaatioista. Jokaiselta tutkimukseen osallistuvilta pyydettiin myös kirjallinen suostumus ja tiedotettiin tutkimuksesta (Liite 2). Tutkimushaastattelut (Liite 3) koostuvat yhdestä ryhmähaastattelusta ja viidestä yksilöhaastatteluista. Tutkimukseen haastateltiin ammattikorkeakoulun suun hoidon opettajaa, suun hoidon koulutuksen opiskelijoita (n=3) ja työelämän edustajia (n=2). Työelämäedustajina olivat osastonhoitaja ja sairaanhoitaja. Haastattelut tapahtuivat koulutusorganisaation yksikössä. Tutkija haastatteli tutkittavat itse, jotta haastattelu prosessi, tarkoitus ja niiden tulkinnat olisivat mahdollisimman tarkat. Tutkija käytti nauhuria ja videointia haastattelun taltioimiseen. Haastattelut aloitettiin siten, että tutkittaville selitettiin äänittämislaitteiden käyttöä ja että ne varmistavat tiedonantajien puhetta ja mahdollista toisen laitteen pettämistä. Tutkija pystyi myöhemmin selkeyttämään puheenvuoroja videolta katsellessa, jos puheessa oli tapahtunut päällekkäisyyksiä.

Haastatteluympäristö oli rauhallinen, valoisa ja noin 10 hengen kokoustila ammattikorkeakoulun koulutusyksikössä. Haastattelijä sulki sälekaihtimet, jotta pihassa tapahtuva vilkas kävely ei häiritsisi haastateltavia. Ympäristöksi on hyvä valita tila, jossa haastateltavat eivät tule häiriintyneiksi, vaan pystyvät keskittymään täysin haastatteluun (Välimaa & Pötsönen 1996). Haastatteluryhmän on oltava pieni, jotta kaikki jäsenet saavat äänensä kuuluviin (Krueger 1994) ja jäsenillä on myös suuri vaikutus aineiston muodostamiseen. Haastateltavan ryhmän sisäinen vuorovaikutus oli merkittävää sen toiminnassa, tiedonantajat innostivat toisiaan puhumaan. He auttoivat toisiaan muistikuvillaan ja näkemyksillään keskustelemaan yhteistyön kokemuksista. Ryhmähaastattelu tuotti tietoa tutkijan esittämiin teemoihin asenteista, mielipiteistä ja kokemuksista (Krueger & Casey 2000, Mc Lafferty 2004, Curtis & Redmond 2007). Haastattelun teemojen aiheet olivat jaettu: 1) Projektiin osallistuminen ja merkitys

yhteistyöhenkilölle, 2) yhteistyötä edistävät kokemukset, 3) yhteistyötä estävät kokemukset, 4) oppiminen projektista ja 5) yhteistyön kehittäminen projekteissa.

Tutkijalla oli katsekontakti koko ryhmään haastattelun ajan, jolloin hän pystyi kontrolloimaan haastattelun etenemistä, motivoida haastateltavia tarvittaessa ja seurata keskustelun kulkua. Haastattelun aikana huomioitiin osallistujien tuntemuksia ja eleitä esimerkiksi kyllästymisestä, rauhattomuudesta tai epämukavuudesta, joita Secker ym. (1995) mukaan tulee huomioida. Mitään näistä ei ilmennyt, mutta teemojen aiheet vaihtelivat edes takaisin keskustelun kuluessa, mikä kertoi haastateltavien kiinnostuksesta puhua mistäkin aiheesta enemmän tai vähemmän. Haastateltavat saivat nauttia virvokkeita, mikä selvästi rentoutti tiedonantajia. McDaniel & Bach (1996) mainitsevat virvokkeiden tarjoilun rauhoittavan ja rentouttavan haastattelun kulkua. Haastateltavat tiesivät toisensa, koska olivat toimineet samassa projektissa, mutta henkilöt eivät kuitenkaan olleet liian tuttuja keskenään, mikä olisi mahdollisesti vaikuttanut negatiivisesti tiedonantoon. Mäenpää ym. (2002) korostavat ryhmän toimivuutta ja tehokkuutta, jos se koostuu ihmisistä jotka jo tuntevat toisensa.

Tutkittaville esitettiin tutkimuksen tarkoitus ja kysymykset vielä ennen haastattelun aloittamista. Tutkimuksen kulusta tulee tiedottaa tiedonantajia hyvissä ajoin ennen sen aloittamista (Krueger 1994, White & Thomson 1995). Haastatteluilla on pyritty saamaan mahdollisimman tarkka kuvaus yhteistyöhenkilöiden kokemuksista hankkeessa. Tutkija teki alunperin harkitun toisen ryhmähaastattelun sijasta yksilöhaastattelut ryhmän samoilta jäsenille. Päätökseen vaikutti opiskelijoiden tunne saada osallistua mieluummin yksilöhaastatteluun kuin toiseen ryhmähaastatteluun. Lisäksi tutkija pyrki saavuttamaan näin vielä yksilöllisempiä vastauksia kokemuksista niin, etteivät tiedonantajat kuunnelleet toistensa vastauksia. Dashiffin (2001) mukaan oppilaat usein pelkäävät kertoa mielipiteitään opettajan läsnä ollessa. Tiedonantajien yksilöhaastattelut ovat täydentäneet tutkimusaineistoa ja antaneet varmuutta tutkimustuloksiin. Ensimmäinen ryhmähaastattelu tapahtui projektin aikana ja seuraavat viisi yksilöhaastattelua projektin lopussa. Yksilöhaastatteluja ohjasivat samat teemat kuin ryhmähaastattelua. Teemat pidettiin kuitenkin edelleen avoimina, jotta tiedonantajia ei liikaa ohjailtu. He saivat puhua vapaasti haastattelurungon teemoista. Haastattelurungon teemoja täydensivät avoimet lisäkysymykset, jotka olivat kirjoitettu teemojen alle haastattelun riittävän keskustelun tukemiseksi (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997).

Ryhmähaastattelu kesti 53 minuuttia ja yksilöhaastattelut kukin 20-35 minuuttia. Aineiston sisältämä tieto oli tutkijan mielestäni riittävää, koska haastatteluista ilmeni tutkimuksen kannalta monipuolisia ja tutkimuskysymyksiin nähden merkittäviä ilmaisuja (Kyngäs & Vanhanen 1999). Laadullisen aineiston yhtenä tavoitteena on nostaa esille merkittävät löydökset, jotka kuvaavat tutkimuskohdetta ja joiden varaan tutkimustulosten analysointi voidaan rakentaa (Hirsjärvi & Hurme 2001).

4.4 Aineiston analysointi

Aineisto analysointiin sisällön analyysillä. Induktiivinen sisällön analyysi kuvataan aineistolähtöisenä analyysiprosessina, joka käsittää aineiston pelkistämistä, ryhmittelyä ja abstrahointia (Kyngäs & Vanhanen 1999). Pelkistämällä tarkoitetaan alkuperäisilmausien kokoamista niin, että ne vastaavat tutkimuskysymyksiin. Aineiston ryhmittelyllä taas yhdistetään samaa tarkoittavia ilmaisuja yhteen niin, että samaa tarkoittavat ilmaisut saavat samaa tarkoittavan yhteisen kategorian nimen. Aineiston analysointi jatkuu abstrahoinnilla eli käsitteellistämällä, jossa samansisältöiset kategoriat saavat yhteisen yläkategorian nimen (Kyngäs & Vanhanen 1999). Aineiston analysointiyksikkönä on käytetty sanaa, lausetta, ajatuskokonaisuutta tai sanayhdistelmää. Analyysi perustuu tutkijan induktiiviseen päättelyyn, jossa kuljetaan konkreettisesta käsitteellisestä kuvaukseen. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan pyrkimystä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti. Yleisesti ottaen sisällönanalyysi mahdollistaa tutkijan käsitteellisiä liikkumavapauksia, mutta edellyttää myös tiettyjä rajoitteita (Burns & Grove 1997, Sarajärvi & Tuomi 2002). Aineiston ryhmittelyä ja kokoamista helpotti teema-alueiden erittely ja sisäinen jäsenys joka asettui lopulliseen muotoonsa vähitellen ja useiden analysointivaiheiden jälkeen.

Aineiston analyysissä tutkija kuunteli haastattelut moneen kertaan läpi, jotta selvyys vastauksista varmistui. Nauhat kirjoitettiin auki perinteisellä Word-tekstinkäsittelyohjelmalla ja haastattelujen materiaalia kertyi yhteensä 26 A 4:n sivua. Tutkija videoi ryhmähaastattelun, joka helpotti haastattelun kirjoittamista. Nauhaa kuunneltiin useita kertoja läpi, jotta puheen oikeellisuus ja ymmärrettävyys saavutettiin. Välillä keskustelijat puhuivat toistensa päälle, mikä vaikeutti haastattelun kuuntelemista. Videoinnin katselu auttoi ja varmisti puheenvuorossa olleet henkilöt. Haastateltavien anonymiteetti ja heidän antamien tietojen kunnioittaminen on otettu huomioon tutkimusaineistossa siten, että tutkimusaineisto on ollut vain tutkijan käytössä ja se tuhoetaan raportin kirjoittamisen jälkeen (Eskola & Suoranta 1999).

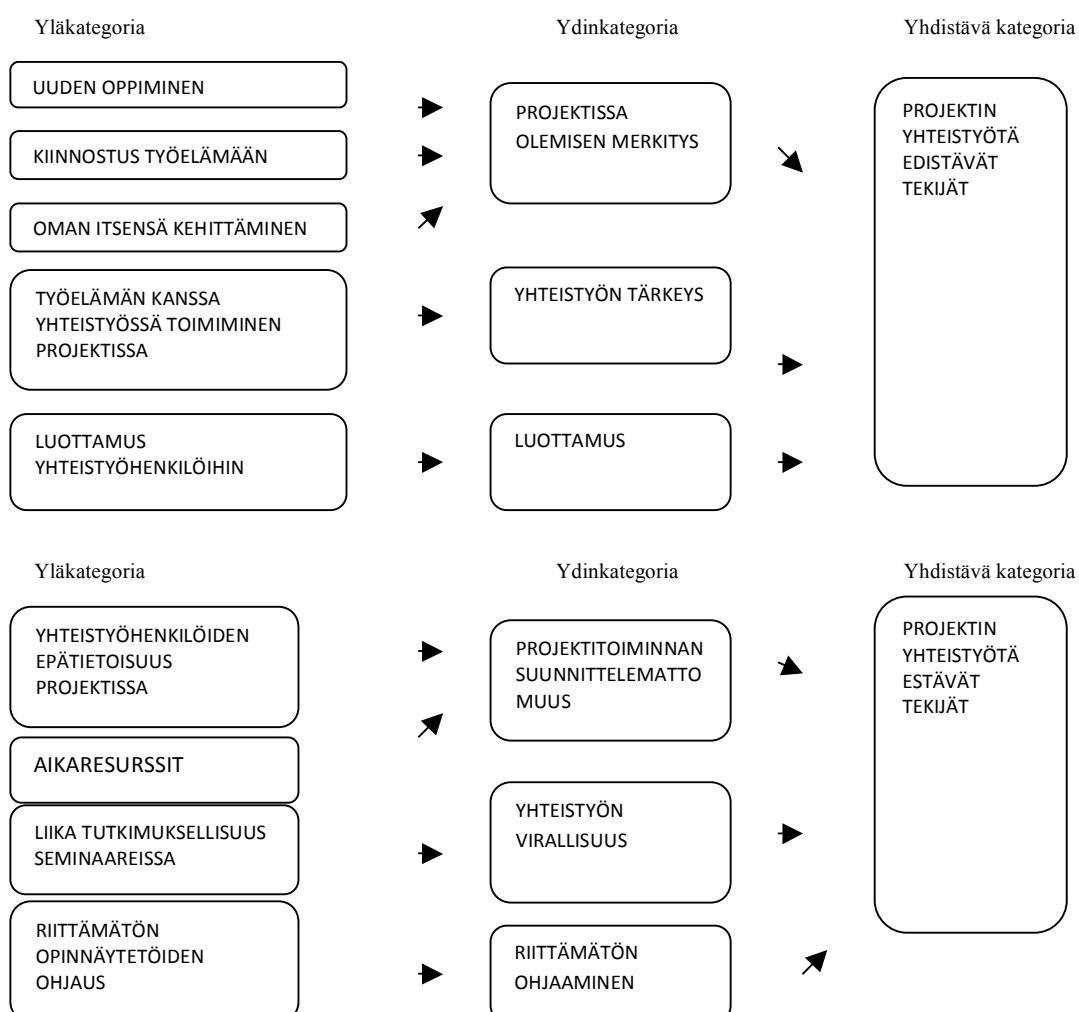
Aineistoon tutustuminen tapahtui niin, että tutkija luki vastauksia läpi useampaan kertaan. Aluksi vastaajien alkuperäisilmaisut jaettiin ammattiryhmittäin, jotta saatiin ymmärrys siitä kuka on puhunut kuinka paljon aineistoon nähden. Tämä auttoi vain tutkijaa selkeyttämään aineistoa. Keskusteltavat asiat olivat kuitenkin hyvin samansisältöisiä ja yhteistyöhenkilöiden kokemukset samantyyllisiä, joten myöhemmin aineistoa tarkasteltiin kokonaisuutena. Tekstiä käytiin läpi vielä monesti ja nauhoja kuunneltiin uudelleen tarkistaakseen, että asiayhteydet olivat ymmärretty oikein. Tekstistä pyrittiin hahmottamaan merkittävimpiä ilmaisuja tutkimuskysymysten kannalta. Tämän jälkeen alkuperäisilmaisut pelkistettiin ja luettiin aineistoa vielä läpi, jotta pelkistämisessä ei ole yhdistetty liikaa asioita. Tutkimuskysymysten kannalta tärkeitä ilmaisuja tuli ryhmähaastattelusta ja yksilöhaastatteluista yhteensä 675. Ilmaisuihin projektin hyviin ja edistäviin kokemuksiin kuvasi 177 ilmaisua, projektin ikäviin ja sitä estäviin kokemuksiin viittasivat 91, yhteistyön ilmenemiseen liittyviä ilmaisuja oli 105 ja kehittämiseen liittyviä ilmaisuja 75. Kaikkia ilmaisuja ei otettu ryhmittelyyn mukaan, koska ne kuvasivat enemmän muita omia kokemuksia, eikä niinkään kokemuksia yhteistyöstä, joita tutkimuksessa pyrittiin saavuttamaan. Ilmaisuja lukiessa mietin tarkkaan niiden oikeaa paikkaa jaottelussa ja lopuksi muutin joidenkin paikkaa. Kaikki ilmaisut numeroitiin siten, että ryhmähaastattelun numerointi merkattiin ilmaisujen perään ja yksilöhaastattelun numerointi sijaitsi ilmaisujen edessä, näin pystyttiin erottamaan ja palaamaan alkuperäisaineistoihin helposti. Analyysin alussa käytin värikyniä avuksi, joilla hahmotin teemoihin liittyviä ilmaisuja. Pelkistämisessä pyrittiin säilyttämään alkuperäisilmaisut mahdollisimman muuttumattomina, jotta tuloksista saataisiin mahdollisimman tarkat (Liite 4).

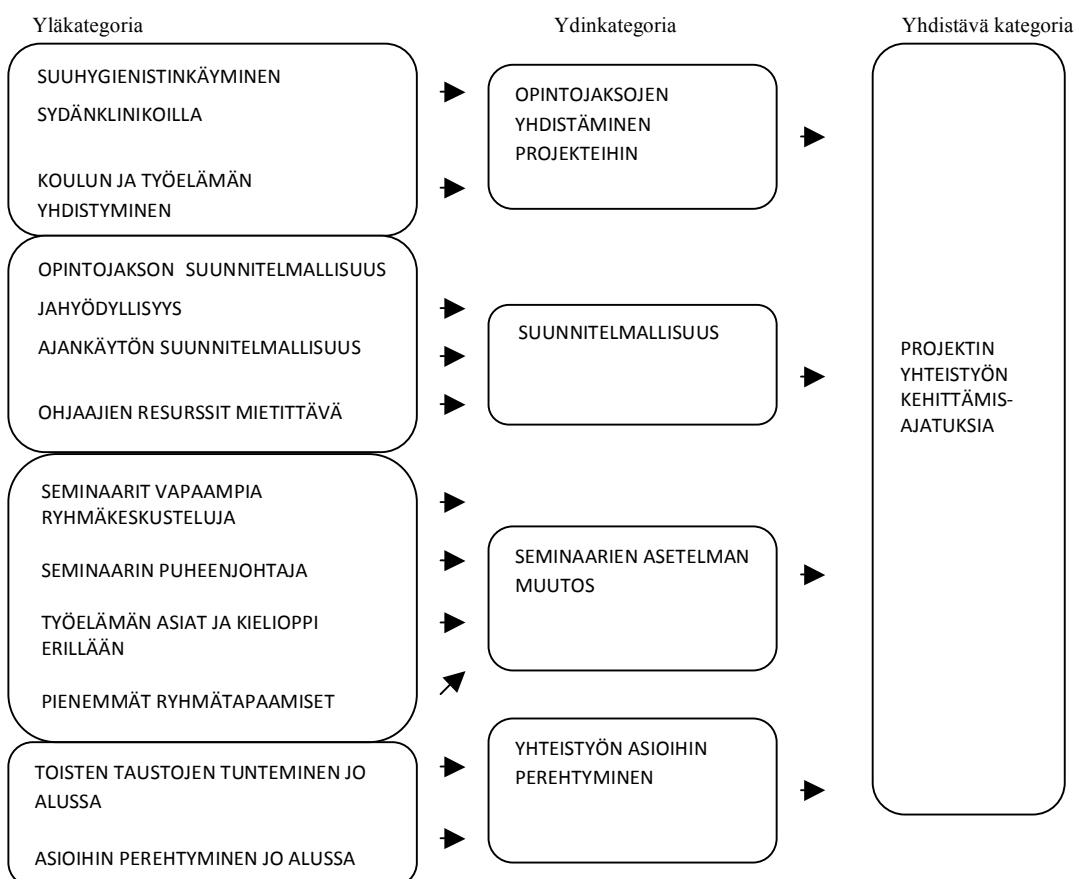
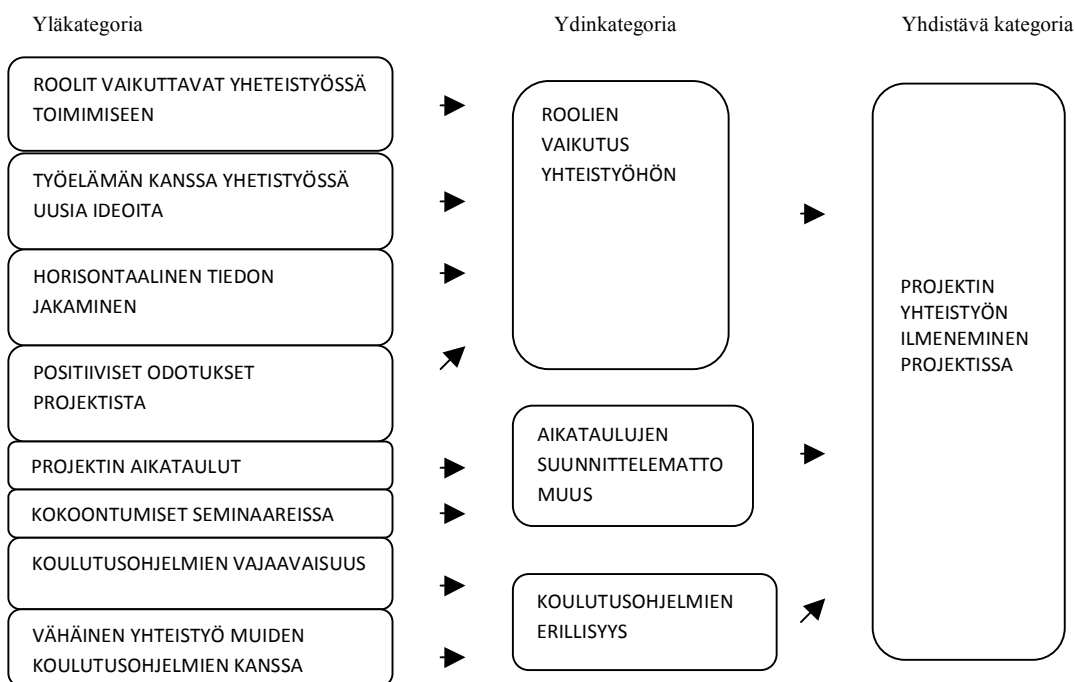
Seuraava vaihe oli ilmaisujen ryhmittely (Liite 5). Analyysin edetessä ilmaisut koodattiin (k+ =hyvät kokemukset, jotka edistivät yhteistyön etenemistä, k- =ikävät kokemukset, jotka estivät yhteistyön etenemistä, i =yhteistyön ilmeneminen projektissa ja t =tulevaisuuden kehittämisajatuksia), jotka helpottivat työskentelyä yhdistelemisen ja ryhmittelyn aikana. Samaa tarkoittavat ilmaisut koottiin yhteen ja annettiin niille samaa sisältöä yhdistävä alakategoria. Alakategorioita muodostui useita ja lopulliset päätökset, mitkä ilmaisut kuuluivat mihinkin, tapahtui ryhmien tarkastamisella ja uudelleen lukemisella. Alakategorioita yhdistettiin vielä kertaalleen ja sirpalemaisuuksia pyrittiin välttämään, jolloin saatiin ajatuskokonaisuus kategorioissa yhtäläiseksi vastaamaan tutkimustehtäviä (Hirsjärvi & Hurme 2003).

Aineiston abstrahoinnissa muodostettiin alakategorioista yläkategorioita, jotka olivat käsitteellisempiä (Liite 6). Analyysia jatkettiin yläkategorioista niin, että päästiin yhteen yleiseen ydinkategoriaan. Lopuksi ydinkategorioista nousi yksi yhdistävä kategoria jokaiselle teema-alueelle vastaten tutkimuskysymyksiin (Kynäs & Vanhanen 1999).

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimustulokset esitetään yhdistävien kategorioiden mukaisesti, joiden sisältöä selventävät ja kuvaavat ylä- ja ydinkategoriat vastaten tutkimuskysymyksiin (Kuvio 5). Haastateltavien suorat lainaukset antavat lisävarmuutta ja luotettavuutta tutkimustuloksiin. Tutkimustulokset osoittivat opettajan, opiskelijoiden ja työelämän edustajien hyviä ja ikäviä kokemuksia yhteistyöprojektissa. Hyvät kokemukset koettiin edistäviksi tekijöiksi yhteistyössä. Ikävät kokemukset koettiin estäviksi tai hidastaviksi tekijöiksi yhteistyössä ja sen toteutumisessa. Yhteistyön ilmentymistä projektissa kuvattiin yhteistyöhenkilöiden kokemana. Lisäksi tulokset antoivat vastauksia siihen, miten opettajien, opiskelijoiden ja työelämän edustajien yhteistyötä voidaan kehittää seuraavia tulevaisuuden projekteja varten.

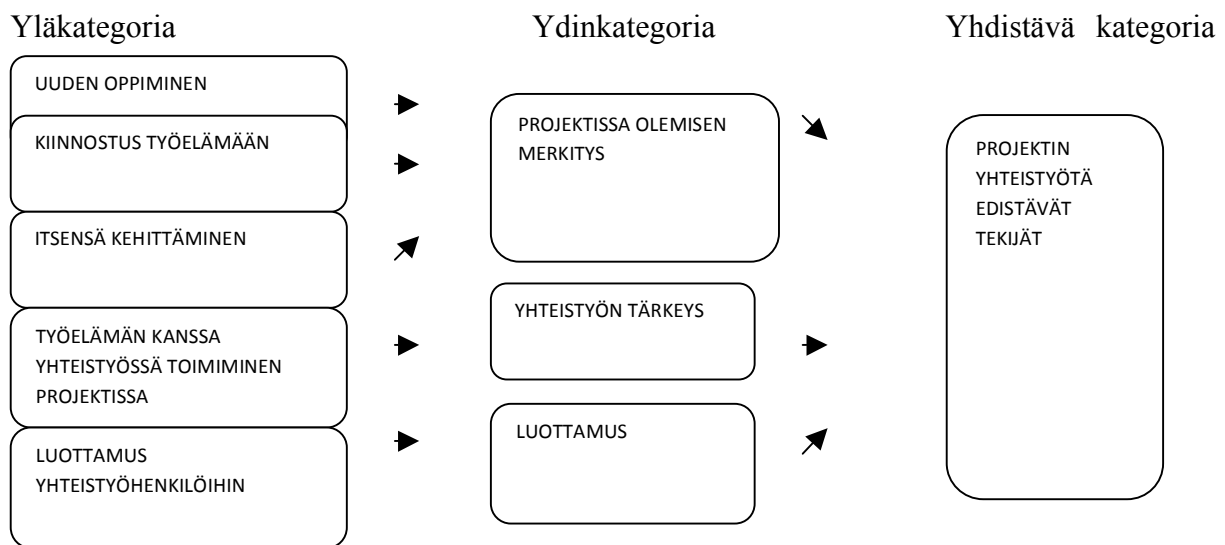

Kuvio 5. Projektin yhteistyötä edistävät ja estävät tekijät. Projektin yhteistyön ilmeneminen projektissa. Projektin yhteistyön kehittämisajatuksia.

5.1 Projektin yhteistyötä edistävät tekijät

Koulun ja työelämän välinen onnistunut yhteistyö saavutetaan yhteistyötä edistävillä hyvillä kokemuksilla. Projektissa mukana oleminen on oltava merkittävää yhteistyöhenkilölle, jolloin uuden oppiminen, kiinnostus työelämään ja itsensä kehittäminen lisäävät yhteistyötä. Yhteistyö työelämän kanssa koetaan tärkeäksi, jota edistää vapaa läsnä oleva keskustelu. Luottamus yhteistyöhenkilöihin edellyttää projektissa pysyvyyttä ja siihen sitoutuneisuutta. Yhteistyön edistäviä tekijöitä esitetään kuviossa 4.

Kuvio 4. Projektin yhteistyötä edistävät tekijät.

5.1.1 Projektissa olemisen merkitys

Uuden oppiminen

Koulutusorganisaation ja työelämän välillä yhteisissä hankkeissa oppii projektitoimintaan ja tutustuu eri ammatteihin. Yhteistyöhenkilöt kuvasivat uuden oppimista seuraavasti:

”...jos esimerkiksi mennään laitokseen töihin niin ollaan siellä me kaikki yhdessä se, että opitaan tähän ja ihan tutustutaan toistemme ammatteihin...”

”..ollaan opittu tällaiseen tutkittuun tietoon perustuvaa tietoa ja näyttöön perustuvaa tietoa sydänpotilaiden maailmasta. Se on kasvanut ihan valtavasti ja ihan jo näiden kirjallisten töiden ansiosta...”

Yhteistyöhenkilöt kokivat opinnäytetöiden lisäävän uutta tietoa. Seuraavat lainaukset osoittavat, kuinka projekti kannusti heitä selvittämään asioita itse ja kuinka projektin hyödyllisyys oppimisessa nousee esille.

"...oon ainakin oppinut näistä suun sairauksista ja se on sellaista mitä me tarvitaan sairaalassa päin ja meillä ei ole ollut mitään valmista mistä ottaa tietoa..."

"...oon oppinut niin paljon sydänasioista projektin ansiosta ja vaikka on joutunut ottamaan selvää asioista niin et oikeesti saanut paljon tästä..."

"Mut tässä ei niin ku oo tullu väkisin opeteltua mut projektin ansiosta on joutunut ottamaan selvää asioista et oikeesti saanut paljon tästä. Nähty ja kuullut siitä sairaalamaailmasta, et niin ku minkälaisia ne potilaat on ja mä oon ainakin kokenut sen tärkeänä."

Yhteistyöhenkilöt hankkivat tietoa omista tarpeista ja oppimisen halusta, eikä sitä koettu pakottamisena. Projektit mahdollistavat ja edellyttävät ryhmässä työskentelyä ja intensiivistä tiimeissä toimimista. Uskalletaan lähteä seuraaviin projekteihin ja ymmärretään projektitoiminnan merkitys moniammatillisessa työyhteisössä.

"...uskallan mennä projekteihin tulevaisuudessa ja uskallan uusiin projekteihin työelämässä..."

"On kokenut ja oppinut työskentelee ryhmän kanssa ja on saanut olla näiden työelämän edustajien kanssa."

"On saanut olla yhteistyössä mukana erilaisten ihmisten kanssa ja ryhmien kanssa. Saatiin valmis aihe, mikä jää elämään ja on ollut hyvä asia. Toivottavasti hyötyä muille työstä, eikä jää vaan kirjastoon pölyttymään."

Projektin kokemusten tärkeys yhteistyöhenkilöille ja projektin käytännön läheinen aihe lisäävät uuden oppimista ja projektiin kiinnostumista. Yhteistyöhenkilöiden kokemana projektissa opitaan paljon uutta, mikä auttaa ymmärtämään koulun ja työelämän välillä olevia yhteisiä siltoja ja potilaan yhteistä hoitamista terveydenhuollossa.

Kiinnostus työelämään

Kiinnostus työelämään –käsitteellä tarkoitettiin pääasiassa suhteiden luomista työelämään tulevaisuutta ajatellen. Suhteiden luomista pidettiin erittäin tärkeänä ja merkittävänä yhteistyöhenkilöille projektin alussa ja sen aikana.

”..yhteistyö luo suhteita sitten taas jatkossa...”

”Kumminkin just että mikä edisti niin minä elin siinä uskossa, että kun meistä tulee tuttavias ja luodaan hyviä yhteistyökumppaneita jatkossakin..”

”Se oli tosi kiva et työelämänedustajat oli mukana, siitä on saanut tosi paljon apua niiltä ja kun ei kuitenkaan tiedetä sitä maailmaa hyvin niin se on tullut vielä konkreettisemmin esille. Kiva et painottunut työelämään.”

”...vielä enemmän ois voinut olla työelämä mukana. Et sillai jotain mitä he haluavat enemmän meiltä.....sellaisia pienempiä ryhmiä et oltais voitu oikein kunnolla jutella niitten työelämän kanssa yhdessä ja sillain oltais päästy enemmän sisään siihen aiheeseen...”

Työelämästä oltiin kiinnostuneita ja siitä yhteistyöstä, jota käytännössä toteutetaan. Työelämä koettiin hyödylliseksi projektissa ja kiinnostus työelämään lisääntyi projektin edetessä.

Yhteistyössä merkittävänä koettiin myös yhdistyminen, jolla tarkoitettiin koulun ja työelämän henkilöiden liittäytymistä yhteen yhteisen projektin alle.

”Nyt meidät niin kun projektin tiimoilta laitetaan yhteen, mikä on ollut hirvittävän tärkeää...ja ei ainoastaan se että me ollaan tässä vaan mitä tuossa tuotiin esille, että me nähdään työelämää eikä ajatella että se ollaan vaan me...”

”...nyt tässä koulutusohjelmat ja työelämä laitetaan projektin myötä yhteen..”

Itsensä kehittäminen

Itsensä kehittämistä pidetään tärkeänä ja asiantuntijuuteen kasvamista ja siinä edelleen kehittymistä.

”Projektissa mukana oleminen oli mulle sellanen uusi kokemus ja tärkeä kun jos joskus jatkossa haluaa lähteä projekteihin mukaan tai vetää projektia.....On hienoa olla opettajien ja työelämän kanssa yhdessä tekemässä jotain.”

”Asiantuntijuus on kehittynyt projektissa ja varmasti vielä kehitty..”

”jokainen tuo sen oman asiantuntijuuden projektiin ja pystytään niin kuin yhdessä tekemään..”

Tiimityöskentelyyn opitaan jo opiskelun aikana ja yhteistyöhenkilöt oppivat tutustumaan toisiinsa jo ennen opiskelijoiden valmistumista ja siirtymistä työelämään. Yhteistyöhenkilö kuvasi itsensä kehittymistä suhteessa hankkeeseen seuraavasti:

”Oman itsensä kehittymisen kannalta on tärkeää, että on ollut yhteisessä hankkeessa..”

5.1.2 Yhteistyön tärkeys

Työelämän kanssa yhteistyössä toimiminen projektissa

Yhteistyössä toimimista kuvataan hyvin monella käsitteellä. Yhteistyöhenkilöt kokivat työelämän kanssa yhteistyön tärkeäksi ja ylipäätään heidän olemisensa seminaareissa merkittäväksi. Työelämän kanssa yhteistyö koettiin helpoksi ja heidän läsnäoloa oltaisiin haluttu hyödyntää paremminkin. Työelämän järjestämät oppimistilaisuudet käytännössä olivat merkittävimpiä ja hyvin opettavaisia kokemuksia. Seuraava haastateltavan sitaatti osoittaa kokemuksen merkittävyyttä ja projektin yhteistyön tarkoitusta itselleen:

”Merkittävintä tässä projektissa on ollut se tilaisuus mikä pidettiin siel sairaalassa. Et siinä nyt niin ku tulee eniten se yhteiselämä silleen konkreettisesti esille. Siel on hoitajat kuulemassa ja me saadaan niin ku ammattilaisina puhua siellä. Et me yhdistetään ne tiedot sairaanhoitajan ja meidän yhteiseksi hyväksi, et se on kivaa.”

Yhdessä tekeminen ja yhdessä päättäminen tekee yhteistyön joustavaksi ja toimivaksi, mikä koettiin tärkeänä tekijänä yhteistyön edetessä. Haastateltavat kuvasivat yhteistyötä seuraavasti:

”Tämä joustavuus on hyvä asia tässä yhteistyössä...”

”Joustavuus edisti myös tätä projektin kulkua...”

”Projektin on sellainen muuttuva, joustava systeemi...”

Yhteistyötä lisäävät neuvottelutaitojen ja joukkoajattelujen kehittyminen.

”...siinä kun tulee seitsemän erinäkökulmaa niin neuvottelutaidot ja joukkoajattelu kehittyvät yhteistyössä...”

Yhteistyöhenkilöiden aktiivinen sähköpostin käyttö mahdollistaa yhteistyön etenemisen, silloin kun henkilöt eivät pysty näkemään toisiaan ja valmistautuvat ryhmissä seuraaviin seminaareihin. Projektin jäsenet kuvasivat sähköpostin hyödyllisyyttä seuraavin sitaatein:

”Työelämä on vastannut tosi hyvin meidän sähköposteihin ja auttanut kaikessa.....olla on aina saatu vastaus niiltä jos vaan olla on kysytty. ”

”...ovat antaneet sähköpostiosoitteet ja on voinut kysyä lisäkysymyksiä ja työelämä on mielellään vastannut niihin...”

Kuitenkin projektin yhteistyössä kommunikointi kasvotusten koettiin järkevämmäksi ja edistävemmäksi tekijäksi. Vapaa rennonomainen vuorovaikutus edistää yhteistyöhenkilöiden tärkeimpiä kannanottojen esiintymistä seminaareissa.

”Saa heittää välikommenteja ja on niin kuin paljon järkevämpää.”

”...on se kommunikointi helpompaa kasvotusten ja voi tulla eri mielipiteitä niin voi keskustella niistä enemmän kun sähköpostitse...jos lisäkysymyksiä voi esittää ne heti.”

”Konkreettisesti, että olemme samassa tilassa ja pystymme puhumaan, keskustelemaan vaihtamaan mielipiteitä ja näkemään toisemme.”

Samassa tilassa oleminen ja yhteistyöhenkilöiden näkeminen koettiin tärkeäksi yhteistyön kannalta.

5.1.3 Luottamus

Luottamus yhteistyöhenkilöihin

Yhteistyön etenemiseen ja siihen kuinka laadukasta yhteistyö on vaikuttavat samojen henkilöiden pysyvyys projektissa alusta loppuun asti. Projektin merkitys ja tarkoitus yhteistyöhenkilölle lisää sitoutuneisuutta. Projektissa työskentely vaatii paneutumista ja yhteisiin asioihin perehtymistä. Yhteiset tavoitteet ja niiden tiedostaminen edistävät yhteistyötä ja auttavat tiimiä pääsemään eteenpäin vaikeistakin ristiriidoista. Tutkittavat kuvasivat luottamuksen tärkeyttä yhteistyössä:

”Ainakin se, että kaikki on olleet sitoutuneita projektiin on edistänyt sen kulkua.”

”varmaan se, että samat henkilöt olivat siinä koko ajan eivätkä vaihtuneet.”

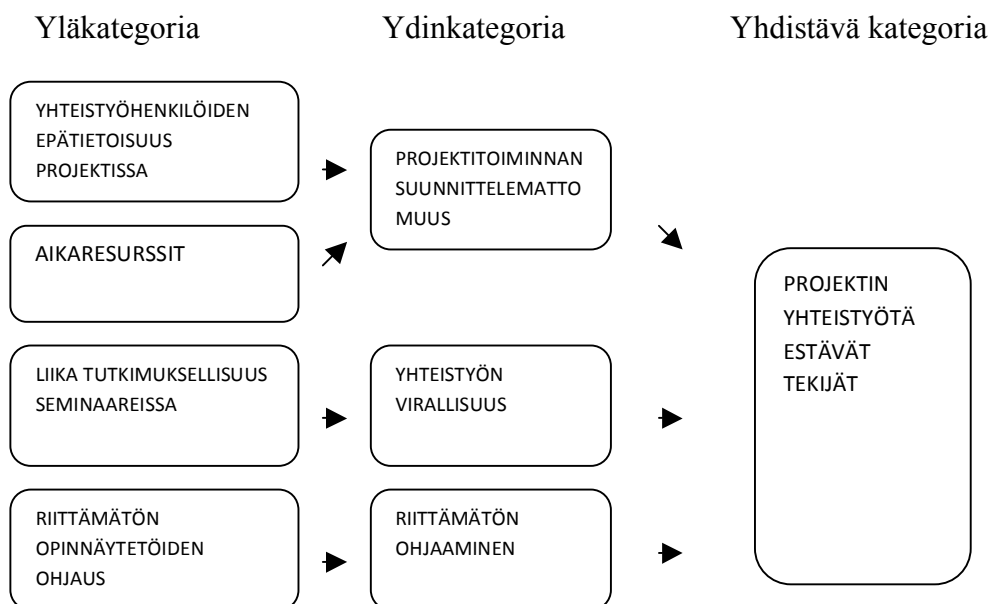
”on se ollut etu, että sama porukka”

”Että määrätyt ihmiset tässä projektissa ei kaikki ovat jaksaneet olla tässä alusta loppuun asti ja sitten että ne ovat jaksaneet lukea opinnäytetöitä, antaa niistä palautetta ja ne ovat niin hyvin sitoutuneita siihen. ”

Yhteistyöhenkilöt kokivat, että sitoutuminen luo luottamusta yhteistyöhenkilöiden välillä. Se että, yhteistyöhenkilöt eivät vaihtuneet projektin aikana, edisti projektin kulkua, sillä uusiin henkilöihin tutustuminen olisi vienyt oman aikansa.

5.2 Projektin yhteistyötä estävät tekijöitä

Koulun ja työelämän välisen yhteistyön onnistuminen vaatii yhteistyössä toimijoilta paljon. Yhteistyötä estäviksi tekijöiksi kuvataan projektitoiminnan suunnittelemattomuus, yhteistyön virallisuus ja riittämätön ohjaaminen. Nämä tekijät koetaan myös hidastavan yhteistyötä. Yhteistyötä vaikeuttavia tekijöitä esitetään kuviossa 5.

Kuvio 5. Projektin yhteistyötä estävät tekijät

5.2.1 Projektitoiminnan suunnittelemattomuus

Yhteistyöhenkilöiden epätietoisuus projektissa

Yhteistyöhenkilöiden epätietoisuus projektissa vaikeuttaa projektin etenemistä ja onnistumista, koska käsiteltäviin asioihin ei päästä heti kiinni. On tärkeää tiedostaa projektissa käsiteltävät asiat jo ennen projektin alkua tai viimeistään ensimmäisessä tapaamisessa. Projektin vastaavahenkilö tiedottaa projektissa käsiteltävistä asioista ja projektin kulusta yhteistyöhenkilöille hyvissä ajoin ennen projektin alkamista. Projektin aihe voi olla hyvinkin innostava ja kiinnostava, mutta jos toimintasuunnitelma on jollekin epäselvä, niin projektissa ei edistyä vaan se aiheuttaa ennemminkin turhautumista. Eräs haastateltava kuvasi, miten epätietoisuus hankaloitti projektin alkua:

”..ne asiat jonka ympärillä yhteistyötä tehdään ne olivat niin epäselvät...että mitä kannattaa siinä tilaisuudessa kun tavataan niin mihin kannattaa paneutua. Se oli varmaan aluksi hankalaa.”

”...aluksi oli sellaista epäselvyyttä ja vastuuhenkilö vain tiesi ja muut olivat pallo hukassa..”

”...ei oikein saatu kiinni...”

Yhteistyöhenkilöiden epätietoisuus projektissa vaikeuttaa roolien selkeytymistä, jolloin yhteistyöhenkilöiden varmuus toimia projektissa heikkenee. Roolien omaksuminen ja niissä toimiminen ei toteudu oikein, jos yhteistyöhenkilö ei tiedä omaa vastuualuettaan tai odotuksia. Koulun ja työelämän odotukset projektissa ovat hyvin erilaiset ja on tärkeää, että ne yhteistyön tavoitteiden kannalta tiedostetaan jo projektin alussa.

”..mitkä oli ne odotukset työelämältä ja koululta...”

”...ne ensimmäiset seminaarit oli tosi raskaita ja jäykkiä just kun ei oikein tiennyt...”

”...et meil ois ollu se juttu selvillä jo aikaisemmin...”

”...alku joo et ku ei tiedetty mist lähtee tekee ja ehkä pitäis olla jotenkin sillee et se alku ois paremmin pohjustettu....”

Heikko tiedon kulku projektin aikana vaikeuttaa yhteistyöhenkilöiden tiedon saantia, jos he esimerkiksi joutuvat jättämään väliin tapaamisia. Heikko tiedon kulku hidastaa yhteistyön etenemistä ja tavoitteisiin pääsemistä. Yhteistyöhenkilöiden tiedottaminen toisilleen projektin aikana edistää yhteistyön onnistumista ja luo henkilöiden välillä luottamusta. Eräs haastateltava kuvasi tiedon kulkua projektin aikana:

”...välillä tiedon kulku on ollut vähän huonoa. Mä kun en ollu siinä kevään palaverissa niin nyt aloin sitten syksyllä kyselemään miten meillä on tapaamiset kun ei kukaan informoinut mulle mitään niistä et piti itse ottaa asioista selvää ja jos olis vähemmän kiinnostunut asioista niin ei varmaan ottais selvää...”

”...en ollut oikein perillä koko asiasta, koska minua edeltävä ei kertonut tästä projektista...”

Myös organisaatioissa yhteistyöhenkilöiden välinen sisäinen tiedottaminen vaatii organisaatioilta ja siinä toimijoilta aktiivisuutta. Yhteistyöhankkeet ovat yleensä useamman vuoden kestäviä kokonaisuuksia ja henkilöt vaihtuvat niissä. Tiedottaminen seuraavalle projektiin lähtevälle varmistaa yhteistyön katkeamattomuutta ja luo luottamusta organisaatioissa työskenteleville.

Aikaresurssit

Aikaresurssien suunnittelemattomuus vaikeuttaa projektin yhteistyötä merkittävästi. Aikaresurssit ovat usein määriteltyjä ja niiden mukaan toimitaan. Koulutusorganisaation ja työelämän välisessä projektissa ajan suunnitteleminen on yksi suurimmista tekijöistä, koska mukana on henkilöitä eri organisaatioista. Projektin aikataulut on suunniteltava niin tarkasti kun mahdollista ja niissä on pysyttävä. Aikataulusuunnitelmia tehdessä on muistettava silti joustavuus ja ajan hyödyllisyys kuinka sitä tulee käyttää. Toisaalta aikaa ei aina voi ennustaa etukäteen, mutta projektiryhmän vastaavan kokemus ja kokemus projektin johtamisesta edellyttää aikaresurssien lähes täydellistä huomioon ottamista projektin suunnittelussa. Yhteistyöhenkilöt kuvasivat ajan kulkua projektin hyödyllisyyden kannalta:

”...että jäätiin niin ku junnamaan vähän paikoilleen ja juuri nää menetelmät ajankäyttö ja muut miten se aika käytetään hyödyksi niin siinä junnattiin...”

”...alussa kun ei ollut sanottavaa kun muutama lause ja jokaiselle lauseelle löytyi paljon aikaa...”

”..silloin oltiin siellä ja jankattiin sitä nyt kun ollaan tässä ja nyt ja haluttaisiin sitä aikaa niin sitä aikaa ei olekaan..”

Yleisesti projektin toiminnassa hyvin suunnitellut seminaarit ajallisesti takaavat tehokkaan yhteistyön. Kaikki pääsevät tavoitteissaan eteenpäin ja aikaa riittää tärkeimpien yhteistyössä käsiteltävien asioiden selvittämiseen. Koulun ja työelämän rikas/kallisarvoinen aika tulee

hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla niin, että yhteistyöhenkilöt myös hyötyvät siitä, eikä sitä koeta turhaksi.

"...aluksi meni kaikki aika siihen turhaan tyhjän päiväseen, et se tässä on harmittanut et tavallaan pitkä aika varattuna, mut nyt vasta ollaan päästy tekemään..."

"...meille on varattu vain pikkuinen tuntimäärä tähän ja nyt jo mennyt tällaiseksi..."

Yhteisten aikojen sopiminen isoissa ryhmissä hankaloittaa yhteistyöhenkilöiden toimimista ryhmissä. Tiimityöskentely edellyttää ryhmätapaamisia, joihin kaikki osallistuvat. Tiimityöskentelyn yhtenä vaikeimmista tekijöistä sen toimivuuden kannalta koetaan yleensä saman ajan ja paikan sopiminen. Tässä projektissa se kuvattiin myös vaikeaksi:

"...joo aika monta ryhmää ja opiskelijaa samassa et just tämä kaikkien aikataulujen yhteen sovittaminen, että saataisiin sovittua edes yksi aika ryhmässä milloin nähdään, se oli välillä hankalaa..."

"...ja se et saa ison joukon yhdessä tekemään johonkin niin se on ollut välillä tosi vaikeaa..."

Projektin työllistäminen ajan suhteen esimerkiksi opinnäytetöiden lukemiset, korjaamiset ja ohjaamiset vievät myös hyvin paljon aikaa. Aikaresurssien suunnittelemisessa tulee huomioida yhteistyöhenkilöiden työllistäminen suhteessa koko projektiin. Aikataulut sanelevat kaikkien panosta projektiin ja vastuu on hyvä suhteuttaa käytettävissä oleviin aikaresursseihin.

"...harmittaa ku on hienoa asiaa ja hyvä työ niin sit ei siihen kerennyt perehtymään kunnolla..."

"...ettei ihan kokonaan ole pystynyt millään niin ku keskittymään ainoastaan tähän, se on ihan normaalia..."

"...se oma aikansa, et tää on sillä lailla työllistänyt enemmän mitä mä aikaisemmin en osannut odottaa. . ."

5.2.2 Yhteistyön virallisuus

Liika tutkimuksellisuus seminaareissa

Liika tutkimuksellisuus voi osoittautua yhteistyötä hidastavaksi tekijäksi riippuen sen tarpeellisuudesta ja hyödyllisyydestä projektissa. On mietittävä tarkkaan, millä tavoin tutkimustietoa ja teoriaa käsitellään ammattikorkeakoulun projektiopiskelussa. On tarkasteltava, kuinka hyödyllistä tutkimustiedon tuominen on yhteisiin seminaareihin, joissa ovat työelämän edustajat läsnä. Ammattikorkeakoulun projekteissa usein tuotetaan opinnäytetöitä ja opinnäytteiden ohjaaminen on osa projektityöskentelyä. Koulutusorganisaation ja työelämän yhteistyöprojektissa on määritettävä nämä vastuualueet ja pysyttävä niissä. On tärkeää tiedostaa ketkä toimivat ohjaajina koulun ja työelämän puolesta ja mistä näkökulmasta. Haastateltavat kuvasivat kokemuksia teorian ja tutkimustiedon käsittelemisestä projektin seminaarissa:

”...sitten ruvettiin tavallaan sitä teoriaakin niin paljon käsittelemään, että me oltiin menossa tuolla ja monta kertaa junnattiin...”

”...tämmöiseen menetelmälliseen, teoreettiseen suunnitelmalliseen käynnistämiseen ja sen tekemiseen lopahti into kaikilla...”

”...on vähän turhauttavaa katella niit lauseenrakenteita seminaareissa kun työelämäedustajat ovat siellä tai kun koitetaan tehdä sitä suunnitelmaa tai sopia aikatauluja...me ei saada silloin heistä kaikkea irti, eikä hekään varmasti meistä...”

Projektitoimintaan opitaan, johon kuuluvat viralliset puheenjohtajat ja puheenvuoronjakajat. Käytännössä seminaarit voivat tuntua opiskelijoista ja työelämän edustajista vieraalta, jolloin projektin suunnitelmassa ja toiminnassa tulee huomioida myös nämä tekijät. Haastateltavat kuvasivat virallista ilmapiiriä ahdistavaksi tekijäksi:

”Ymmärrettiin, että projektin tarkoitus oli oppia olemaan tällasessa virallisessa tapahtumassa ja tilanteessa, mut se ei kyl auttanut meitä työssä eteenpäin, se enemminkin vaikeutti.”

”...virallisuudesta tulee sellanen tunne, ettei kukaan viitsi puhua mitään...”

”...ei sellaista käsäyttämistä puheenjohtajalta seminaareissa...”

Seminaarien vakavuuden, keskustelun virallisuuden ja jäykkyyden sijasta yhteistyötä tulee edistää vapaammalla keskustelulla. Yhteistyön virallisuus ja vakavuus sulkee sisäänsä hyviä ajatuksia, joita yhteistyön avulla muuten saataisiin esille.

”...kun tilanne on jäykkä ja liian virallinen niin siinä jää ilman niitä parhaimpia vastauksia..”

”...et kun se oli sellaista jäykkää aluksi niin ehkä ei tullut ihan kaikki esille mitä ois voinut, aiemmin...”

Työelämä osallistuu projektiin yleensä käytännön asioiden osalta ja tuo tietoa käytännöstä kun taas koulutusorganisaation opettajat tuovat asiantuntijuutta kirjallisten töiden kielellisestä puolesta. Moniammatillinen yhteistyö vaatii yhteistyöhenkilöiden vastuun oikeanlaista jakamista. Jokainen henkilö tuo oman asiantuntijuuden yhteistyöhön, mutta asiantuntijuuden vastuualueita ei kuitenkaan voi sekoittaa keskenään.

”..koen että tää on ollut hankalaa sillä lailla, että mieluummin haluan keskittyä siihen ohjaukseen, kuntoutukseen ja siihen tekemiseen...annan niitä esimerkkejä työelämästä, eikä mun tarvitse miettiä tutkimuksen tarkoitusta eikä muita et se on välillä ollut vähän ahdistavaa...”

”..työelämänedustajilla oli kyl ideoita mut niitten ei ois ehkä ihan aluksi ollut järkevä olla siel seminaareissa...ja sit must tuntuu et ne työelämäkin oli vähän puutuneita siihen, et ku ei me oikein osattu viel kaippaa niiden apua niin paljoa. Ne tuli vähän niin kun turhaan tänne muutaman kerran...”

5.2.3 Riittämätön ohjaaminen

Opinnäytetöiden ohjaus

Projektin tavoitteissa opiskelijat oppivat opinnäytetyöprosessin ja siihen liittyvät asiat kuten opponoinnin. Kun opinnäytetyö suoritetaan projektimuodossa tapahtuu ohjaaminen yleensä

seminaareissa. Lisäksi ohjaaminen vaatii yksilöohjausta ja siihen on määrätty oma aika opiskelijan ja ohjaajan välillä. Projektimuodossa tapahtuvalla ohjaamisella tavoitellaan yhteisohjausta, jonka on koettu lisäävän työn merkityksellisyyttä ja hyödyllisyyttä. Ammattikorkeakoulussa opinnäytetyöt toteutetaan yleensä työelämän tarpeisiin nähden, jolloin yhteisohjaamista perustellaan työn tavoitteella. Projektissa tapahtuva yhteisohjaaminen on uusi ohjausmuoto ja saattaa aiheuttaa sekavuutta ja epäselvyyttä, jonka opiskelijat kokevat vaikeutena.

”...ois kyllä kaivannut enemmän sellaista tietämystä ja perusosaamista opinnäytetöiden ohjaamisessa...on ollut vähän eksyksissä..”

”...pettyi seminaareissa kun ei saanut mitä tarvitsi...”

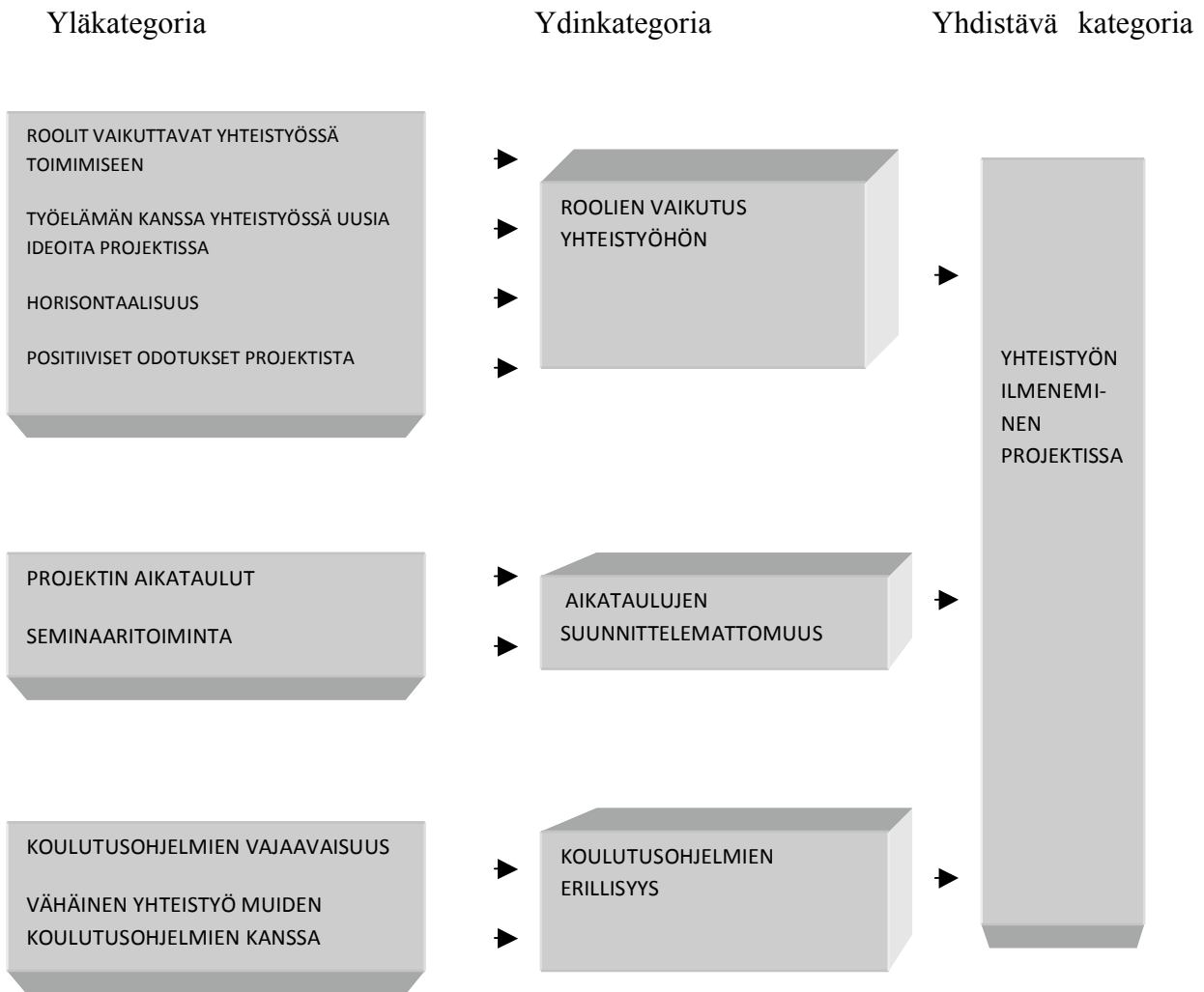
”...ei annettu tarpeeksi aikaa omien töitten käsittelyyn. Sitä sisältöä ois voinut olla enemmän jo alussa...et nyt täs loppua kohden tuli kiire ku selviskin mitä työelämän edustajat oikeesti haluaa ja mitä haetaan...”

Ohjaajien tuki ja asiantuntijuus ohjaamisessa koetaan hyvin merkittävänä tekijänä. Projektimuodossa tapahtuva ohjaaminen vaatii ohjaajilta paljon, mutta myös sen vastaanottajilta. Projektiohjaaminen on uutta monelle ja sen sisäistäminen edellyttää panostusta ja aktiivisuutta sen toimintaan. Eräs haastateltava kuvasi ohjaamista projektissa:

”...et enemmän oisin kaivannut opettajilta yksilötukea ja varmasti sitä olisi saanutkin mut me ollaan koettu et se on ollu vähän sellasta ylimalkasta et ne niin ku perehtyis siihen meiän juttuun on vähän yhtä tyhjän kanssa. Tuntuu että työelämä on että he ovat enemmän panostaneet tähän ja haluavat olla enemmän aktiivisemmin mukana kun opettajat...”

5.3 Yhteistyön ilmeneminen projektissa

Roolit vaikuttavat yhteistyössä toimimiseen. Projektin yhteistyössä tulee esille aikataulujen suunnittelemattomuus ja se ilmenee yhteistyöhenkilöiden kuvaama hyvin merkittävänä tekijänä. Yhteistyö ilmenee myös koulutusohjelmien erillisyytenä. Yhteistyön ilmenemistä esitetään kuviossa 6.

Kuvio 6. Yhteistyön ilmeneminen yhteistyöhenkilöiden kuvaamana projektissa.

5.3.1 Roolien vaikutus yhteistyöhön

Roolit vaikuttavat yhteistyössä toimimiseen

Roolit ilmenevät yhteistyön vaikuttavina tekijöinä edistäen ja estäen yhteistyötä. Roolit koetaan aluksi epäselväksi muiden projektiin liittyvien asioiden yhteydessä ja vaikeuttavat projektin käynnistämistä.

”...ja alussa ne roolit, et mikä työelämän rooli...ja miten ne pitäis toteuttaa...ja mikä kenenkin...”

Projektin edetessä roolit selkeytyivät ja yhteistyöhenkilöiden varmuus rooleissaan edisti projektityöskentelyä.

”...tavallaan koen projektissa ollessani kaksi eri roolia...”

”...vaikka puhun nyt meistä niin sitten oon kumminkin ohjaajan roolissa...”

Roolit vaikuttavat myös yhdistävinä tekijöinä selkeytyessään. Yhteistyöhenkilöt voivat kokea läheisempää ryhmän toimintaa ja yhteistyön onnistumista. Haastateltavat kuvaavat rooleja yhteistyön merkittävinä tekijöinä, jossa vastakkainasettelu häviää. Asiantuntijuus hyödynnetään voimavarana ja yhdessä tekemisenä.

”Musta tuntuu, et sit taas ne roolit jotenkin kun tää työ on edennyt niin ne on jollakin tavalla tasoittuneet, että ei ookaan niin kun me ja te vaan jotenkin me pystytään niin ku enemmän yhdessä mieltii, et mikä on varmaan kauheen sellanen positiivinen asia ollut. Se on sitä sitoutumista myöskin lisännyt, että kokee et me voidaan yhdessä mieltii miten tästä tulisi hyvä.”

”Rooli on ollut ryhmässä tekemistä. Joku meistä aina lähetti sähköpostia ja yksi aina ryhmästä lähetti kaikkien puolesta...et siinä oli tavallaan se ryhmässä toimiminen harjoittelua ja tiimityöskentelyä.”

Opettajan, opiskelijoiden ja työelämän roolikäsitys merkitsee myös ryhmässä toimimista. Ryhmän kesken kaikilla on oma rooli, mutta roolia hyödynnettiin koko ryhmän puolesta.

Työelämän kanssa yhteistyössä uusia ideoita projektissa

Moniammatillinen yhteistyö luo uusia ideoita yhteistyöhenkilöiden kesken. Asiantuntijuuden jakaminen ja osaamisalueiden yhdistyminen tuottaa ajatuksia uuden kehittämisestä ja ideoinnista. Yhteistyöhenkilöiden kesken on tärkeää kuitenkin ottaa huomioon kaikkien mielipiteet ja ajatukset, jolloin yhteistyö esiintyy täydellisyydessään. Haastateltavat kuvasivat yhteistyön ilmenemistä projektissa:

”...mietittiin siinä mitä uusia ideoita yhteistyöhön saa ja niiden toteutuminen tässä...”

”...työelämän edustajilla oli kyl ideoita ja silleen ollu ihan kivoja...”

”...otettiin sitten ne parhaimmat ideat ja kirjattiin ylös...”

Työelämän kanssa yhteistyö ilmenee hyvin konkreettisena, jossa yhteistyöhenkilöt ymmärtävät yhteistyön tekemisen kautta. Yhteistyön konkreettisuus ilmeni vahvemmin projektin loppuvaiheilla.

”... se tilaisuus mikä pidettiin siel sairaalassa... et siinä nyt niin ku tulee eniten se yhteiselämä silleen konkreettisesti esille. Siel on hoitajat kuulemassa ja me saadaan niin ku ammattilaisina puhua siellä...”

”...nyt täs on se mist ollaan oikeesti innostumassa on siit työelämän oikeesta yhteistyöstä..”

Horisontaalisuus

Horisontaalisuus ilmenee projektin toiminnassa ja liittyy rooleihin siten, että rooleissa toimii yksilöt, jotka jakavat horisontaalista tietoa. Yhteistyössä korostuvat formaali ja informaali oppiminen, joihin yhdistyy vertikaalinen sekä horisontaalinen oppiminen. Vertikaalisessa oppimisessa tiedot ja taidot lisääntyvät.

”...oppii noita sydänsairauksia ja mitä pitää ottaa huomioon suun terveydenhoitotyössä jos on sydänsairas potilas ja muutenkin on tärkeää et ku me tiedetään näistä sydänsairauksista niin jakaa sairaanhoitajille tietoa suun terveydestä, et nekin ymmärtäis et se on aika oleellinen osa se suun terveys tässä sydänpotilaan hoitamisessa...”

Horisontaalinen oppiminen on sitä, että kyky toimia erilaisissa ympäristöissä lisääntyy. Tällöin yksilön ja organisaation oppimista tukevat persoonalliset, sosiaaliset ja toiminnalliset taidot. Projektissa ilmenevä yhteistyö painottuu horisontaalisuuteen, jossa yhteistyöhenkilöt toteuttavat tiedonjakamista heille uudessa ympäristössä.

”..työelämä on ollut hyvänä apuna et ne on järjestänyt kaikki ne tilat missä ollaan voitu pitää ne opetustilaisuudet ja ajat ja yleisön kuulemaan sinne....”

Yhteistyöhenkilöt osallistumisellaan ja sitoutumisella projektiin tiedostavat jo uuden tiedon oppimista ja samalla oman asiantuntijuuden jakamista eri ympäristöissä. Horisontaalisuus näkyi yhteistyössä vahvasti, jonka rinnalla esiintyi myös vertikaalista yksilön kehittymistä.

”..on kysymys horisontaalisesta asiantuntijuudesta työelämän kanssa....tämä on koko ajan molemmin puoleista horisontaalista tiedon jakamista”

”..tämä on horisontaalista jossa minä jaan muille omaa osaamistaan ja vertikaalinen on minun yksilöllistä kehittymistä..”

Positiiviset odotukset projektista

Yhteistyö synnyttää positiivisia odotuksia projektin onnistuessa. Projektin alussa ollaan innostuneita ja odotetaan projektilta paljon. Projektin käynnistämisen vaikeus ja hidas eteneminen vähentävät positiivista ilmapiiriä, mutta projektin positiivisiin kokemuksiin silti uskottiin. Tutkittavat kuvaavat positiivisuuden ilmenemistä projektin edetessä:

”...me oltiin aluksi hirveen innostuneita...sitten me vähän toisiamme kateltiin että mitä tässä tapahtuu”

”...ei nyt tyrmätä projektia tässä alkuun...”

”..voi olla että ne ahaa elämykset tulevat vasta myöhemmässä vaiheessa...”

”..ei täs enää mitään hätää ole tuntemukset ihan rauhallisia alkusekavuuden jälkeen..”

Yhteistyössä moniammatillisuus ja asiantuntijuus ymmärretään järkevänä ja positiivisena asiana. Ne edistävät yksilön omaa kehittymistä ja lisäävät kokemusten merkitystä projektista.

”...et ku työelämään menee niin siit on kokemusta niin ku esim. kokouksissa ja sellasen tietyn käytännön ja ottamaan huomioon ehkä toisia paremmin et sillai moniammatillisesti niin ku keskustele ja jokainen tuo sen oman ammattitaidon ja pystyy niin ku yhdessä tekemään...”

Moniammatillinen yhteistyö syntyi jokaisen ammattiryhmän tuoman asiantuntijuuden ansioista ja ilmenee yhteistyöhenkilöiden aktiivisena osallistumisena ja kiinnostuksena yhteistyöhön kehittäen käytännön työelämän tarpeita.

5.3.2 Aikataulujen suunnittelemattomuus

Projektin aikataulut

Yhteistyötä määrää aikaresurssit. Yhteistyö ilmenee aikataulujen määrittämänä, muuttuvana systeeminä ja projekti koetaan valtavana haasteena. Projektiin lähteminen ja suunnittelun aikainen aloitus vaikuttaa positiivisesti yhteistyöhenkilöihin. Kuitenkin projektissa ilmenee, ettei aikainen projektin miettiminen kuitenkaan lisännyt projektin tietämystä tai siihen perehtymistä.

”..ja silloin mietittiin mikä tällöinen olisi ja tämä oli tiedossa jo pitkään....aikaisessa vaiheessa puhuttiin tästä projektista ja tuli tietoon sitten meillekin..”

”...ajateltiin sen oleva liian laaja kokonaisuus opettajien ja muiden kannalta, mut ei se sitten ollutkaan...”

Projektin ensimmäisissä tapaamisissa ilmenee sekavuutta ja epäselvyyttä, mikä vaikeuttaa projektin käynnistämistä. Projektin alku tulee tapahtua selkeästi, joka vaikuttaa yhteistyöhenkilöiden kiinnisaamiseen projektista. Orientoituminen projektiin on hyvä olla nopea, tiivis paketti, mutta vaatii tarkkuutta ja täsmällisyyttä aikataulujen suunnittelussa.

”Alku oli todella sekavaa ja kun haettiin että mitä lähetään tekemään ja kaikille muillekin uusi juttu varmaan opettajillekin ja muille..”

”...aina on ollut ne tapaamiset mut just välillä ollaan merkattu et ne kestäis sen pari tuntia mut sit selviääkin et opettajat ja työelämäedustajat niil onkin kokous siinä lopussa et ne on ollukin vaan se 45 min ja meil on neljä työtä et vähän silleen...”

Projektin suunnittelussa on tapahtunut epätarkkuuksia, jos aikataulut osoittautuvat liian kiireisiksi ja joustavuutta ei ilmene. Aikataulujen kiireellisyys tai joustamattomuus ei saa

vaikuttaa opinnäytetöihin ja niiden ohjaukseen. Haastateltavat kuvasivat tapaamisten kiireellisyyttä loppuvaiheessa:

”...oltais haluttu siihen meidän esitykseen työhön kommentteja siihen powerpoint –työhön, mut ei ollut aikaa...”

”...tää tunne että haluaisi laittaa enemmän projektiin aikaa...mut sitä aikaa ei oo...”

”..mut jotenkin kokee et työelämän edustajat, et niistä on ollut enemmän hyötyä loppuvaiheessa. Koska sul on oikeesti jotain materiaalia ja aluksi se lähti siitä, et sitä vaan mietitään et mist vois tehdä ja sitä hakee sitä juttua, et niin hyvin ei osannut niin ku hyödyntää niitten olemassa oloa alussa...”

Seminaaritoiminta

Seminaareissa yhteistyö ilmenee myös hyvin ristiriitaisena. Opiskelijat kokevat ohjaamisen vähäiseksi. Opinnäytetyön tutkimuksellisuus, johon liittyy myös opponoinnin epäselvyys ja raportin kirjoittamisen ohjaus, sekoittuivat liikaa käytännön asioihin, joita työelämän edustajat ovat ohjaamassa. Tapaamisille tarkoitettu aika ei riittänyt kaikkien asioiden selvittämiseen ja siksi yhteistyöhenkilöt kokivat tilanteen välillä hyödyttömäksi ja ehkä ahdistavaksikin.

”...jokainen seminaari on tietyl taval ollut erilainen koko projektin ajan, välillä on tuntunut et on tosi hyödyllinen ja välillä on ollut et jaahas ei täst saa mitään käteen..”

”..sellanen tunne, et melkeen ihan ilman opettajia ollaan tässä pärjätty ja et saadaan tää työ tehtyä..”

Seminaarien hyvä suunnitelmallisuus niin ajallisesti kun toiminnallisestikin selkeyttää yhteistyöhenkilöiden osallistumista ja itse yhteistyötä.

5.3.3 Koulutusohjelmien erillisuus

Koulutusohjelmien vajaavaisuus

Yhteistyössä olevien koulutusohjelmien puutteellisuus vaikuttaa ja hankaloittaa yhteistyössä toimimista. Projektiin tullaan oppimaan uutta ja jakamaan osaamista, kuitenkin perustietämystä terveydenhuollon yhteisistä ammattiaineista edellytetään jokaiselta koulutusohjelmalta. Koulutusohjelmien vajaavaisuus ilmenee tiedon puutteena yhteistyön toiminnassa. Haastateltava kuvasi ilmentymistä ja yhteistyön hyödyllisyyttä suhteessa tiedon puutteen esille tulemisessa:

” ..tää on sellaista mitä me tarvitaan sairaalassa päin, koska meillä ei ole mitään valmista mistä ottaa tietoa. Ja sit se, että sairaanhoitajan koulutuksessa on puutteita tältä osin. Tulee myös röntgenhoitajien kanssa tämä yhteistyö eli siinäkin sitten....tehdään paljon yhteistä kentällä mutta koulutuksista ei puhuta näistä...”

Yhteistyöprojekteissa saadaan selville, kuinka paljon tiedämme ammatillisesti toisistamme terveydenhuoltoalalla. Koulutusorganisaation ja työelämän välillä on tärkeää tuntea koulutusohjelmat, jotta hankittuja tietoja ja taitoja hyödynnetään tarpeellisesti. Tärkeää on myös yhteistyön kannalta tiedostaa, mitä yhteistyökumppanit jo tietävät koulutusohjelmista ja mihin asioihin tulee paneutua enemmän.

Koulutusohjelmien vajaavaisuus ilmenee myös koulutusohjelmien erillisyytenä. Ei riitä, että koulutusohjelmat toimivat samassa organisaatiossa, vaan heidän olisi toimittava samassa hankkeessa, jolloin yhteistyö mahdollistuu ja saavutetaan koulutusohjelmien tiedollinen puoli. Opitaan yhteistyöhön ja laajennetaan yhdessä osaamista.

”..koulutusohjelmat se on ollut meillä vähän vajaavaista, jossa ollaan aina eri ohjelmat, tähänkin kun tultiin tähän laitokseen niin jotenkin kumminkin ollaan sullottu niihin omien ovien taakse, meillä niin ku optometriat, röntgenit, me ja hammasteknikot ni on se sitä et meil ois hirveesti mahdollisuutta, mutta jotenkin siinä on vaan. Nyt meidät niin ku tän tiimoilta laitetaan yhteen....opettajatkin laitetaan yhteen...”

Vähäinen yhteistyö muiden koulutusohjelmien kanssa

Koulutusohjelmien yhteistyöllä pyritään yhdistämään koulutusohjelmien tietämystä ja sitä kautta luomaan suhteita myös eri koulutusohjelmien välille. Projektitoiminnan tarkoitus on

siis yhdistää koulutusohjelmia yhteisten projektien ääreen. Yhteistyökumppaneiden valintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota projektia suunniteltaessa. Haasteltavat kuvasivat yhteistyön vaikuttavuutta suhteessa yhteistyökumppaneihin:

”...röntgenhoitajaopiskelijoiden kanssa ei oo kyl oltu muuten missään tekemisissä kun vaan nois seminaareissa..”

”...en oikein päässyt niiden muiden koulutusohjelmien työhön sisälle ollenkaan... niin kun meidän välistä yhteistyötä niiden kanssa niin ei ainakaan mulle hahmottunut et mitä yhteistä meillä ja röntgenhoitajilla on...”

Yhteistyössä ilmenee, että projektiin valitut koulutusohjelmat eivät olleet parhaat mahdolliset yhteistyökumppanit yhteistyön vaikuttavuuden kannalta yhteistyöhenkilöiden kokemana.

Yhteistyöhenkilöt kuvaavat yhteistyötä muiden koulutusohjelmien kanssa hyvin erilliseksi. Yhteistyökumppaneiksi valitut koulutusohjelmat osoittautuvat tuloksissa vähemmän tärkeiksi ja merkittäviksi.

”Yhteistyö rajoittui röntgenhoitajien kanssa siihen että me oponoitiin niitä. Mutta ei meilläkään kai ollut hirveesti mielenkiintoa niiden töihin.”

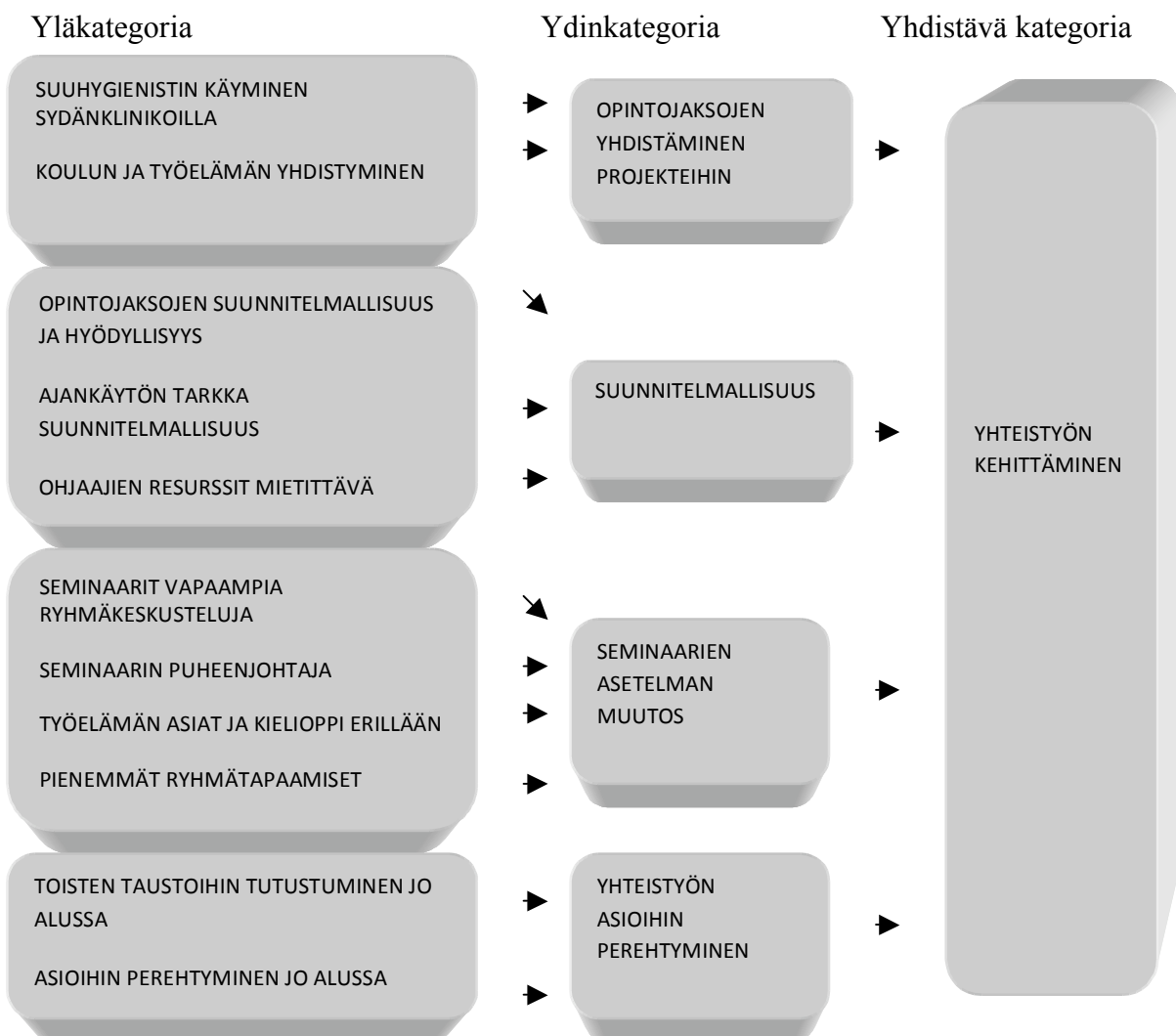
Projektin suunnittelussa koulutusohjelmien erillisyys ja se kuinka paljon niillä on yhteistä käytännössä vaikuttaa yhteistyössä toimimiseen jo opiskelun aikana. Yhteistyökumppaneita tulee miettiä tarkoin ja yhteistyön hyödyllisyyttä työelämään peilaten. Koulutusohjelmien valintaan ei saa vaikuttaa organisaatioiden sijainti tai helppous toimia samassa talossa. Tärkeintä yhteistyökumppaneiden valinnassa on tarkastella niitä yhdistäviä asioita. Tutkittava kuvasi kokemuksiaan yhteistyöstä toisen koulutusohjelman kanssa:

”...tavallaan vaik röntgenhoitajat on samassa projektissa niin ja nekin tekee työnsä työelämälle niin meidän välillä ei oo sellasta et meil ois kauheen yhteistä sinäänsä ollut tää.....me oponoitiin niitten töitä mut oisko se ollut parempi et projektissa ois ollu terveydenhoitajia jotka niin ku tuo sitä terveydenedistämistä niin ku mekin tuodaan...”

Vähäinen yhteistyö ilmeni yhteistyöhenkilöiden kuvaamana siten, että yhteistyö koettiin liian erilliseksi projektissa olevien muiden koulutusohjelmien kanssa.

5.4 Yhteistyön kehittäminen tulevaisuuden projekteissa

Tutkimuksen kolmannella kysymyksellä selvitettiin, miten yhteistyötä projekteissa voidaan kehittää. Projektin yhteistyöhenkilöt kuvasivat toivottavia kehittämissuunnitelmia, joita olivat useamman opintojakson yhdistäminen projektiin, ajan suunnitelmallisuuden tarkistaminen ja täsmentäminen seuraavia projekteja ajatellen. Vastauksilla osoitettiin, että seminaarit vaativat asetelman muutosta. Yhteistyön asioihin perehtyminen edellyttää yhteistyöhenkilöiltä aktiivisuutta jo projektin alussa. Lisäkehittämissuunnitelmiksi mainittiin yhteistyökumppaneiksi koulutusohjelmia, joilla olisi enemmän yhteistä suun hoidon koulutusohjelman kanssa. Yhteistyön kehittämistä esitetään kuviossa 7.

Kuvio 7. Yhteistyön kehittämissuunnitelmia.

5.4.1 Opintojaksojen yhdistäminen projekteihin

Suuhygienistin käyminen sydänklinikalla

Koulun ja työelämän välinen yhteistyö edellyttää enemmän konkreettista toimintaa käytännössä. Koulutusohjelmien kohtaaminen käytännön työssä ei toteudu, vaikka työskennellään yhdessä moniammatillisuuden tiimeissä. Eri ammasteista ja niiden koulutusohjelmista ei tiedetä tarpeeksi. Opiskelujen aikana jo tulisi viedä tietoa eri hoitotyön ammasteista käytäntöön, jolloin perehdytään toisiimme opintojen aikana. Yhteistyöhenkilöt kuvasivat käytännön hyötyä seuraavin lainauksin:

”...vielä enemmän antaisi konkreettinen kosketus hoitotyöhön ja sitä olisin toivonut...”

”...olisi ollut ihana käydä esim. siellä kentällä ja olla ihan siellä osastolla ja kattoo niiden arkista elämää ja mitä se on olla sellaisessa tilanteessa mukana missä hoitajat ohjaavat suunterveyttä tai antavat terveysneuvontaa ja siinä oltais oltu mukana. Tämä olis ollut se ihanne, mutta siihen ei aikaresurssit riittäneet...”

Koulun ja työelämän yhdistyminen

Projektin muodossa oppiminen yhdistää koulun ja työelämän samojen intressejen ympärille. Yhteistyötä on jatkettava tulevaisuudessa ja sen aloittaminen jo mitä aikaisemmassa vaiheessa luo suhteita ja varmuutta koulun ja työelämän välille. Eräs haastateltava kuvasi kehitystä seuraavasti:

”...et ei oo pelkästään se, et nyt sä oot koulussa ja opiskelet ja joskus sä oot siel työelämässä kun olet päättänyt opinnot vaan että työelämä tulisi siihen opiskeluun just mukaan...”

Kehittämisaikatuksissa tuli esille ajatus myös yhden opintojakson suorittamista täysin käytännössä. Nykyään käytännön harjoittelut ovat osa opiskelua ja ne suoritetaan muutaman viikon mittaisina jaksoina. Toivottavaa olisi jos opintojakso kestäisi kauemmin ja se tapahtuisi vaiheittain käytännössä ja koulussa.

”...voisko työelämä ajatella semmosta asiaa, että harjoittelu olisi ihan erillinen opintojakso. Onhan sekin yhteistyömuoto, tää projektihan oli vaan yksi muoto...eikä suinkaan mielenkiintona oo ainoastaan tää opinnäytetyö yksissään vaan tää yhteistyö eli just tää miten muuten kehityttäis...”

Yhteistyön tarkoituksena on säilyttää ja jatkaa yhteistyötä. Yhteistyön päällimmäisenä ajatuksena on saada yhteistyöhenkilöt huomaamaan kuinka tärkeää jatkuva suhde koulun ja työelämän välillä on. Haastateltavan lainaus täsmentää ajatusta:

”...tässä oli kova taakka, että aika isolla työllä lähdettiin, mutta nämä työt tulevat varmasti elämään ja kaikki mitä tullaan luovuttamaan ja sitten vielä koulussa, miten tästä päästään eteenpäin kehittää tätä yhteistyötä....tämä oli vasta alku yhteistyölle..”

5.4.2 Suunnitelmallisuus

Opintojakson suunnitelmallisuus ja hyödyllisyys

Useamman opintojakson liittäminen projekteihin tulevaisuudessa mahdollisesti lisäisi aikaresursseja ja projektin työn määrä suhteutettaisiin opintojaksoihin. Projektin yhteistyöhenkilöiden työllistäminen kokonaisuudessa vähenee, koska opintojaksot edellyttää useamman ohjaajan osallistumista. Yhteistyöhenkilöt voisivat paneutua ja keskittyä enemmän projektiin, jolloin muiden koulujaksojen samanaikaisuus ei häiritse projektissa olemista. Tutkittavat kokivat projektin sisältämän yhden opintojakson seuraavasti:

”... Seuraavaan hankkeeseen kun lähdän niin yritän mahdollisimman monta opintojaksoa liittää tähän, että saadaan niitä aikaresursseja....meidän on osattava suunniteltava opintojaksot sillä tavalla että me hyödyimme niistä, se on ehdoton tämä. . .”

”...ei sais olla näin paljon koulua täs ohella...onhan täs aina ollu aikaa mut oisko parempi et ei ois muuta ku tää opinnäytetyö, et se ois vähän tiiviimpää sitten ja koska nyt tuntuu et sitä on laahattu niin ku tuolla jossain niin pitkään mut varsinkin nyt kun on muita koulujuttuja niin niistäkin tulee kirjallisia töitä et tuntuu ahh.. toi opinnäytetyökin on tossa ja ois ihanaa ku voitais tehdä vaan sitä...

Ajankäytön tarkka suunnitelmallisuus

Yhteistyöllä projektissa osoitettiin, että ajan suunnitelmallisuus vaatii ajankäytön tarkkaa ja huolellista suunnittelua. Ajankäytössä tulee huomioida seminaarit, ohjaajien ajan resurssit ja opiskelijoiden aikataulut suhteessa muihin meneillä oleviin opintojaksoihin. Hyvin

merkittäväksi ajallisesti koettiin kirjallisten töiden lukeminen ja niihin perehtyminen. Myös tässä on otettava huomioon työelämältä tulevat resurssit ajan käytön suhteen. Eräs haastateltava kuvasi tilannetta:

”... lopputyöt lähetettiin aina aika myöhään meille... meni ihan aamusta iltaan töissä et vähän huonosti oon ehtinyt niihin perehtyä ennen näitä tapaamisia... ja jos se, että aina kun sä tulostat monta sivua niin siihen menee se oma aikansa, et tää on sillä lailla työllistänyt enemmän mitä mä aikaisemmin en osannut odottaa...ois toivonut et ois saanut niitä töitä aikaisemmin luettavaksi...”

”...Aikaresursseista vielä että enemmän pitäis olla näihin seminaareihin, koska tässä meillä on vaan oppimateriaaliresurssit ja niin vähän aikaa...”

”...mutta se aikaresurssien käyttö ois niin järkevää kun se ois tehokasta jokaiselta osapuolelta..”

Ajan käytön tarkka suunnitelmallisuus koettiin tarpeelliseksi koko projektin kulussa ja toiminnassa, ei ainoastaan yhteistyöhenkilöiden välillä. Kehitysjatuksena toiminnan toteutuksesta seuraava lainaus esiintyi monessa haastattelujen yhteydessä:

”...seminaarit ei ehkä niin pitkiä silloin alussa ja loppua kohden sitten pidentyisi...”

Ohjaajien resurssit mietittävä

Ohjaajien osallistumista projektiin tulee harkita hyvin huolellisesti. On huomioitava ja kehitettävä ohjaajien yhteisohjausta niin, että se on selkeää ja hyödyllistä kaikille. Ohjaajien näkökulmasta on hyvä tarkentaa mikä on ammattikorkeakoulun opettajan vastuu ja mitä se pitää sisällään. Yleisesti opettajan vastuu on laaja ja vaativa, mikä merkitsee suurta työpanosta hänen vastuulla oleviin tehtäviin. Toisaalta useamman ohjaajan erityisesti opettajan käyttö samassa projektissa vie resursseja muualta.

”...niin kun äskön sanoin, että täytyis osata niin ku itsekin suunnitella paremmin...sitten mikä on kans niin meitä on suun koulutusohjelmasta kaksi ohjaajaa ja sitä kans pitäis niin ku mieltää et käytettäiskö vaan yhtä ohjaajaa kun on kuitenkin niin hyvin toimiva työelämä ja tääl on yliopettaja mukana...”

tämä projektin vetäjä et se ois kans yks semmonen. Kahden opettajan läsnäolo seminaareissa ja työelämän tilaisuudet mitä on niin se ajan sovittaminen on vaikeaa ja se työpanos kahdelle opettajalle mitoitettu niin ku tässä on käynyt niin toinen on ollut enemmän läsnä...”

Tärkeää olisi tulevaisuudessa miettiä, onko kaikkien ohjaajien tarpeellista osallistua kaikkiin tapaamisiin. Miten ohjaajat ja heidän panostama aika hyödynnetään. Kehitysajatuksena esitettiin myös ohjaajien välistä keskustelemista projektiin sitoutumisesta ja mahdollisuuksista pysyä siinä alusta loppuun.

”...pitäis niin ku miettiä et käytetäiskö vaan yhtä ohjaajaa...työnjaollisesti että kuinka monta ohjaajaa ja resurssit jaetaan..”

”...olisi ehkä myös hyvä miettiä ketkä lähtee projektiin ja pysyvät siinä...miettiä myös kenen ohjaajan kanssa lähetä projektiin mukaan....”

5.4.3 Seminaarien asetelman muutos

Seminaarit vapaampia ryhmäkeskusteluja

Yhteistyöprojektin alkuvaiheilla havaittiin jo seminaarien liika virallisuus ja jäykkyys. Seminaarien ilmapiiriä ja ympäristöä voisi kehittää pienemmillä ryhmätapaamisilla ja niin että tilana käytettäisiin pienempiä luokkia. Pienemmät luokkahuoneet tekevät ilmapiirin läheisemmäksi, joka vaikuttaa henkilöiden vuorovaikutukseen. Seuraavat tutkittavien lainaukset esiintyivät monessa haastattelussa päällimmäisenä ajatuksena seminaarien kehittämisessä:

”...ajatellen seminaareja jos seminaareissa olisi ollut vapaamuotoisempaa niin ois varmaan enemmän ja nopeammin tullut kontakti ihmisiin..”

”...tuli mieleen et olisi paljon järkevämpää jos seminaarit olisi samanlaisia kun tämä ryhmäkeskustelu...”

”...alku vois lähteä niin ku virallisesti käyntiin, mutta sitten vapautuisi...”

Seminaarien puheenjohtaja

Seminaarien kulussa puheenjohtajalla näytti olevan yllättävä vaikutus keskusteluun. Se koettiin epämiellyttäväksi ja selkeästi tunnelmoi virallisuutta seminaareihin. Yhteistyöhenkilöt kuvasivat ehdotuksia, kuinka muuttaa asetelmaa tulevaisuuden projekteissa:

...jos opiskelija olisikin puheenvuoronjakaja ja sitten projektin vastuuhenkilö olisi yhtenä kuulijana opiskelijoiden keskuudessa..”

”...tai että työelämän edustajakin voisi olla puheenvuoronjakaja..”

”...mutta ihan vaan tälle tarvitseko se niin nimeämistä..”

Yhteistyöhenkilöt kokivat seminaarien kulun ja kommunikoinnin helpommaksi, jos puheenjohtaja asettuisi heidän kanssaan samalle tasolle ja olisi yksi ryhmän jäsenistä ilman merkityksellisempää nimeämistä.

Työelämän asiat ja kielioppi erillään

Koulun ja työelämän yhteistyössä, jossa tuotetaan opinnäytteitä on koulun ja työelämän välillä oltava tarkat ohjeistukset ohjattavista asioista. Työelämää yleensä hyödynnetään käytännön tiedon puolesta ja he vastaavat sen tarpeisiin opinnäytetyön ohjaamisessa. Koulun tehtävä on ohjata tutkimuksellisuudessa ja kieliopillisessa puolessa. Tutkittavat antoivat kehitysideoita yhteisohjaukseen:

”...työelämän ei ois ehkä ihan aluksi järkevää olla siel seminaareissa...meidän kesken jotain kokouksia vaik opettajat ja opiskelijat...”

”...kielioppi, lauseenrakenteet ja pilkun viilaukset erikseen käytännön työn asioista...”

”...enemmän yksilötukea olisi kaivannut opettajilta...ja varmasti sitä olisi saanutkin mut me ollaan koettu et se on ollu vähän sellasta ylimalkasta et ne niin ku perehtyis siihen meidän juttuun on vähän yhtä tyhjän kanssa. . .”

Pienemmät ryhmätapaamiset

Yhteistyö selkeästi vaatii pienempiä ryhmätapaamisia seminaarien lisäksi. Tulevaisuutta ajatellen yhteistyöhenkilöt kokivat, että kaikkia yhteistyöhenkilöitä ja heidän osaamista tarvitaan projektissa. Seuraavat tutkittavien sitaatit esiintyivät toistuvasti haastattelujen ja seminaarien aikana:

”...vähän pienemmissä ryhmässä ois ollut helpompi tehdä...”

”...sellaisia pienempiä tapaamisia, joissa työelämä läsnä ja voitais kunnolla käydä käytännön asiaa niissä...opiskelijat vois listaa mitä haluavat kysyä ja sitten käytäis ne kokoontumisissa läpi...”

Tutkijan pitämä viiden hengen ryhmähaastattelu koettiin näin:

“Että jotenkin silleen että tapaamiset ei olisi aina niitä vaan tällaisia pienempiä ryhmäjuttuja...”

“Ois ollut parempi et ois ollut pienempiä tapaamisia enemmän “

“Pienempiä tapaamisia enemmän”

5.4.4 Yhteistyön asioihin perehtyminen

Toisten taustoihin tutustuminen jo alussa

Yhteistyön toiminnassa esiintyi epätietoisuutta yhteistyöhenkilöiden työpaikoista, ammatista ja organisaation tavoitteista. Projektin yhteistyöhenkilöiden tehokkaampaa toimintaa vuorovaikutuksessa kuvattiin seuraavasti:

”... et just tää et vähän tutustuttais toisiimme paremmin jo etukäteen ja oltais tietoisia enemmän toisistamme...”

”... lähinnä semmonen et jokainen perehtyisi vähän enemmän siihen toisen työhön esimerkiksi sillä lailla et täällä ei edes tiedetä meistä piireistä oikeastaan juuri mitään ja hirveen vähän...”

Asioihin perehtyminen jo alussa

Jokaisen yhteistyöhenkilön vastuu alueeseen kuuluu perehtyä projektin asioihin huolellisesti ja tarkoin. Asioihin perehtyminen jo alussa auttaa hahmottamaan koulun ja työelämän vastuualueita. Perehtyminen varmistaa ja jäsentää yhteistyöhenkilöiden rooleja ja sitä kautta koko projektissa toimimista. Yhteistyöhenkilöt kuvaavat kehittämissuhteita kokemuksien pohjalta:

”...koulun ja työelämän vastuu olis tärkeä olla selkeästi esillä alussa...et semmonen täs matkan varrella on selkiintynyt...”

”...työn sisällön selvyys ois voinut olla esillä jo alussa...”

”...ja asioihin perehtyminen veisi sitä työtäkin ja itse aihetta eteenpäin...”

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen eettisyydellä vaalitaan ihmisoikeuksia, joka merkitsee sitä, että humanin ja kunnioittavan kohtelun edellyttämät näkökohdat on otettava huomioon kaikessa ihmiseen kohdistuvassa tutkimustyössä (Nunbergin säännöstö 1947). Tutkimuksen aihe valittiin sen tarpeellisuuden pohjalta. Tutkija koki, että yhteistyö koulutusorganisaation ja työelämän välillä on hyvin ajankohtainen aihe yhteiskunnassa. Ammattikorkeakoulujen muutosvaihe on tuonut paljon uutta ja mielenkiintoista erityisesti projektihankkeiden näkökulmasta.

Tutkimuksen tekijä haki tutkimusluvan osallistuvien organisaatioista lupamenettelykäytäntöjen mukaisesti. Luvat myönnettiin 14.3.2008 ja 28.3.2008. Tutkittavien eettisyys on erityisesti huomioitu niin, että tutkimukseen osallistuvia ensin tiedotettiin ja heidät perehdytettiin siihen, mitä tutkimuksen kuluessa tulee tapahtumaan. Tämän jälkeen tutkittavilta pyydettiin kirjallinen suostumus (Liite 2) saatekirjeessä, jossa korostettiin tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuutta ja mahdollisuutta keskeyttää tutkimus (Burns & Grove 1993, Vehviläinen-Julkunen 1997). Lisäksi tutkija haki kirjallisen suostumuksen kaikilta projektissa toimivilta, koska tutkija havainnoi projektin seminaareja tutkimuksen alkuvaiheilla. Tutkija piti tärkeänä tiedottaa kaikkia projektissa toimivia, jotta

tutkimuksen eettisyys otettaisiin täysin huomioon ja mitään ei tapahtuisi keneltäkään salassa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2006, Kylmä & Juvakka 2007.)

Tutkimuksen kulussa tärkeää oli avoin, rehellinen ja luottamuksellinen suhde tutkittavien kanssa tutkimuksen kaikissa vaiheissa (Vehviläinen-Julkunen 1997). Haastattelujen videoinnista kysyttiin erikseen tutkittavilta ja muistutettiin heitä nauhoittamisesta ja tallennuslaitteista. Tutkimuksessa käytetyt yksittäistä henkilöä koskevien tietojen suhteen noudatetaan huolellisuutta ja mitä henkilölaissa (22.4.1999/523) on määrätty. Tutkimushenkilöistä ei kukaan kieltänyt tai keskeyttänyt tutkimusta. Tutkija keräsi ja analysoi tutkimusaineiston kokonaan itse. Hän on vastuussa tutkimuksen eettisistä ratkaisuksista tutkittaville, yhteiskunnalle ja itselleen (Vehviläinen-Julkunen 1997). Tutkimusaineisto on ollut ainoastaan tutkijan saatavilla ja tutkittavien tiedot, ääninauhat ja muut tutkimukseen liittyvät dokumentit on säilytetty luotettavissa tiloissa tutkimuksen ulkopuolisilta. Tutkimusaineisto hävitettiin asianmukaisesti henkilötietolaissa mainitulla tavalla. Osallistujien henkilöllisyys on turvattu niin, ettei heitä pysty tunnistamaan tutkimuksesta. Autenttisista lainauksista, jotka esiintyvät tuloksissa ja vahvistavat näin tulosten luotettavuutta on poistettu koodaukset ja ilmaisujen numerot.

6.2 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointi kietoutuu vahvasti tutkimusprosessin luotettavuuteen. Lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti ja tutkija toimii tutkimuksen keskeisenä tutkimusvälineenä. Pääasiallisin luotettavuuden kriteeri onkin tutkija itse ja näin ollen kvalitatiiviset tutkimusraportit ovat henkilökohtaisempia ja tutkijan omaa pohdintaa sisältäviä kun kvantitatiiviset tutkimukset (Eskola & Suoranta 1999). Toisaalta tutkijan tulee olla tarkka siinä, ettei hän liikaa vaikuta omilla asenteillaan tutkimusprosessin kulkuun ja että hän toimii ainoastaan tutkimuksen toteuttajana, eikä tee tulkintoja omiin mieltymyksiin nähden. Tutkijan avoimuus ja rehellisyys istuu hänen vierellään koko tutkimusprosessin ajan (Vehviläinen-Julkunen 1997, Nieminen 1997).

Krueger (1994) korostaa tutkijan roolin merkittävyyttä haastatteluissa. Se ei saa olla liian aktiivinen, mutta rohkaiseva. Tutkimuksen tekijä sai haastattelutilanteen ilmeisesti hyvin rennoksi ja vapaaksi alkujännityksen jälkeen. Tiedonantajan ilmaisu haastattelutilanteesta sen aikana:

”Mun mielestä olis ollu paljon järkevämpää, et ne tilaisuudet ois samanlaisia ku tää. Paljon vapaampaa ja uskaltaa puhua väliin. Eikä tartte oottaa niitä

puheenvuoroja. Saa heittää niin ku välikommentteja ja jo niin ku paljon järkevämpää.”

Tiedonantaja kuvaa ryhmäseminaarien tilaisuuksia hankkeessa ja vertaa niitä käytyyn ryhmähaastatteluun.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin helpottamiseksi on luotu luotettavuuden kriteerit, joihin perustuen voi luotettavuutta tarkastella. Näitä kriteereitä ovat tutkimuksen uskottavuus, siirrettävyys, varmistavuus ja vahvistavuus (Eskola & Suoranta 1999). Tutkimusprosessissa olen pyrkinyt toteuttamaan oman käsitteellistyksen ja tulkinnan vastaten tutkittavien käsityksiä ilmiöstä. Tutkittavia on kuunneltu ja tehty muutoksia haastattelujen suhteen, jotta oikeat kokemukset saavutettaisiin. Ryhmähaastattelun lisäksi toteutettiin yksilöhaastattelut, jotta tutkittavat saivat kertoa kokemuksistaan myös kahden tutkijan kanssa. Tutkimuksen uskottavuutta voisi lisätä sillä, että tulokset vietäisiin tutkittavien luettavaksi. Toisaalta tutkittavat ovat saattaneet olla sokeita kokemuksilleen ja tilanteille. Tutkimustulosten siirrettävyys on mahdollista vain tietyin ehdoin ja yleensä tulosten suora siirrettävyys ei ole mahdollista laadullisessa tutkimuksessa (Alasuutari 1999). Tässä tutkimuksessa kuvattiin yksittäisten henkilöiden kokemuksia, joissa pyritään saavuttamaan heidän ainutlaatuisia tuntemuksia ja käsityksiä tutkittavasta kohteesta eli yhteistyöstä. Tuloksia voidaan kuitenkin hyödyntää seuraavien vastaavien tutkimusilmiöiden tutkimisessa ja käytännön työssä. Varmuutta luotettavuuteen saatiin ottamalla huomioon tutkimuksen ennakkoehdot. Tutkittavien keskeyttäminen varmistettiin sillä, että tutkimukseen saataisiin mahdollisesti muita henkilöitä projektiryhmästä jos tarve vaatisi. Lisäksi tutkimusaineiston riittävyys varmistettiin sillä, että tutkimushenkilöitä tiedotettiin mahdollisista lisähaastatteluista jo tutkimuksen alussa. Tutkimusaihetta vastaaviin aikaisempiin tutkimuksiin perehtyminen ja niistä tehdyt tulkinnat antoivat lisävahvistusta tutkimuksen luotettavuuteen.

Tärkeintä luotettavuuden tarkastelussa on tutkijan esittämät kuvausten, väitteiden ja selitysten perusteltavuus ja totuudenmukaisuus. Se kuinka tutkija saa kuvattua yhteyden tulosten ja aineiston välillä (Eskola & Suoranta 1997, Nieminen 1997, Mays & Pope 2000, Malterud 2001). Tutkimusraportissa pyrittiin perustelemaan tutkimuksen tarkoitus ja merkitys hyvin selkeästi perustuen sen sisältöön, menetelmään ja eettisyyteen. Tutkimuksen nimi kuvaa luontevasti tutkimusaihetta ja se on pyritty pitämään selkeänä ja yksinkertaisena lukijoille.

Aineistonkeruun ja analyysipolun kulkua on kuvattu mahdollisimman selkeästi yhdistäen niihin liitteitä, kuvioita ja kategorioiden selvityksiä (Nieminen 1997). Aineiston keruussa käytettiin ääninauhan lisäksi videointia, joka tarkensi haastateltavien kertomuksia. Vienolan (2002) mukaan videointi lisää haastattelu tutkimuksen aineiston keruun luotettavuutta. Aineiston analyysia on arvioitu suhteessa tutkimustehtäviin. Ala- ja yläkategoriat vastasivat hyvin tutkimuskysymyksiin ja antoivat tutkimustulokset, jolloin analyysi päätettiin. Alkuperäisaineisto ja pelkistetyt listat olivat tutkijan vierellä koko analysoinnin ajan. Ryhmittelyn välivaiheisiin palaaminen auttoi tutkijaa tarkistamaan analysoinnin oikeellisuutta koko analyysiprosessin ajan (Kyngäs & Vanhanen 1999). Tuloksien esityksessä on otettu huomioon alkuperäislainaukset analyysin tueksi. Tutkimuksen tekijän lähtökohdat tutkimusprosessille on kuvattu selkeästi, jotta esiymmärrys tulee lukijoille selväksi. Selkeys perustuu siihen, miten luettava raportti kokonaisuudessaan on. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta on aina tarkasteltava sen omista lähtökohdista käsin (Kylmä & Juvakka 2007).

Tutkimuksen luotettavuutta saattaa heikentää se, että tutkija tuntee koulun toimintatavat, koska on itse opiskellut kyseisessä ammattikorkeakoulussa. Toisaalta tutkijan opinnoista on useita vuosia ja projektinmuodossa opiskelua ei niinkään tunnettu vielä silloin. Tutkija pyrki olemaan tutkittavan alueen eli hankkeen ulkopuolisena tutkijana osallistumatta seminaareissa yhteisiin pohdintoihin tai muihin keskusteluihin. Luotettavuuteen saattaa vaikuttaa kuitenkin tutkittavien vastaaminen haastatteluissa ja teemoista keskusteleminen suoraan herkissä aihealueissa. Mahdollisesti esimerkiksi opiskelijat eivät uskalla sanoa suoraan haastatteluissa yhteistyön toimintaan liittyviä negatiivisia asioita, jos niitä on ollut. Toisaalta tutkimustulosten luotettavuutta korostettiin ryhmähaastattelujen lisäksi yksilöhaastatteluilla. Ryhmähaastattelujen saadun tiedon luotettavuutta voidaan varmistaa samojen henkilöiden yksilöhaastatteluilla (Eskola & Suoranta 1999, Hakala 1999, Aaltola & Valli 2001, Hirsjärvi & Hurme 2001, Hirsjärvi & Remes 2002, Kylmä & Juvakka 2007). Yksi työelämän edustaja estyi yksilöhaastattelusta, joten hänet korvattiin toisella työelämän jäsenellä. Tämä on huomioitava tutkimustuloksien luotettavuudessa, mutta toisaalta se rikastutti tutkimusaineistoa. Analyysin kirjoittaminen vaati tutkijalta paljon ja sen loogisuuden ja ymmärrettävyyden säilyttäminen lukijalle tuntui välillä vaikealta toteuttaa. Kaikin puolin tutkija koki onnistuvansa vaativassa sisällön analyysissä ja luetti sen vielä ulkopuolisella henkilöllä vahvistaen tutkimuksen ymmärrettävyyttä.

6.3 Tutkimustulosten tarkastelua

Tutkimustulokset osoittavat, että ammattikorkeakoulun ja työelämän välinen yhteistyö projektissa koetaan hyödylliseksi opiskelumuodoksi. Ammattikorkeakoulun ja työelämän väliseen yhteistyöhön sisältyy projektissa olemisen merkitys ja yhteistyön tärkeys yhteistyöhenkilöille. Projektissa toimiminen edellyttää luottamusta yhteistyöhenkilöiden välillä. Projekti osoittautui merkittäväksi osaksi yhteistyöhenkilöiden oppimista yhdessä ja itsensä kehittämistä. Samoja tuloksia on osoittanut Mäntylä (2002) ja Virtanen ym. (2005) tutkimuksissaan. Projekti mahdollistaa ammattikorkeakoulun ja käytännön konkreettisen toiminnan, josta hyötyy kummatkin osapuolet. Tulevaisuuden moniammatillinen yhteistyö projektissa edellyttää yhteistyön jatkuvuutta koulutusorganisaation ja työelämän välillä ja yhteistyöhenkilöiden rohkeaa osallistumista projektin muodossa opiskeluun.

Ammattikorkeakoulun ja työelämän välistä yhteistyötä edistää projektissa olemisen merkitys, jonka osallistuja itse kokee tärkeäksi. Osallistuja kokee tärkeänä uuden oppimisen, kiinnostuksen työelämään ja yhteistyöhön. Hän lähtee projektiin jonkin innostama esimerkiksi projektin aihe tai yhteistyökumppanit. Osallistuja olettaa projektin tuovan kokemuksia, jotka kehittävät itseä niin positiivisin kuin negatiivisin kokemuksin. Projektiopiskelu jo sen muodossaan koetaan kiinnostavaksi ja hyödylliseksi menetelmäksi oppia. Projektin omaksuminen ja sen hallitseminen koetaan hyödyksi tulevaisuuden työelämässä. Samanlaisia tuloksia on esitetty Vesterisen (2001) ja Koivumäen (2002) tutkimuksissa. Yhteistyöhenkilöiden luottamus toisiinsa ja projektiin osoitetaan yhdessä tekemisellä, jota osoitetaan myös Syrjäsen (2001) tutkimustuloksissa. Projektin jäsenet luovat luottamusta yhteisten tavoitteiden pohjalta. Yhteistyöhenkilöiden välinen keskustelu ja toisten tuntemaan oppiminen vaikuttavat luottamukseen ja projektiin sitoutumiseen. Moniammatillista yhteistyötä tutkinut Aaltonen (2007) sai tutkimuksessaan yhteneviä tuloksia.

Tulosten mukaan ammattikorkeakoulun ja työelämän välisessä yhteistyössä esiintyy sitä estäviä tekijöitä. Onnistunut ja etenevä projektityöskentely edellyttää projektitoiminnan suunnittelemista huolellisesti. Yhteistyöhenkilöiden epätietoisuus projektissa aiheuttaa hämmennystä ja hidastaa projektin aloittamista. Sama tulos on esitetty Koivumäen (2002) tutkimuksessa. Projektin suunnitelma sisältää aikaresurssit, joihin koko projektin toiminta on sidottu. Suunnittelematon tai huonosti suunniteltu projekti ei voi onnistua täydellisesti. Suunnitelmassa on huomioitava aikataulujen muuttuminen ja niiden joustaminen sattuneista

syistä. Projektitoiminta etenee systemaattisesti sen suunnitelman mukaan. Samaa korostetaan Vesterisen (2001) tutkimuksessa. Projektissa toimii useita yhteistyöhenkilöitä erilaisista organisaatioista, jolloin aikaresurssit määräävät projektin toimintaa. Projekti on tällöin muuttuva, joustava systeemi, jossa tulee olla siirtymävaraa kumpaakin suuntaan. Kuitenkin projektille on tehtävä täsmällinen aikataulu, jota voidaan uudelleen muokata projektin aikana. Projektin yhteistyön vaikeutena koettiin yhteistyön virallisuus seminaareissa. Virallisuutta aiheuttaa seminaareissa tutkimuksellisuus, jonka tarkoituksena on opettaa opiskelijoille virallinen projektikäytäntö. Tutkimuksellisuus nähdään epäselvänä tai se ei ole selkiintynyt ammattikorkeakoulun opetuksessa. Korhonen (2000) osoitti tutkimuksessaan saman tuloksen. Virallisuus estää yhteistyöhenkilöiden avointa kommunikointia ja sulkee sisälleen merkittäviä vastauksia yhteistyössä. Yhteistyön täydellinen vuorovaikutus edellyttää avointa ja vapaata keskustelua jäsenten välillä. Samoihin johtopäätöksiin päädytään Aaltosen (2007) ja Lemströmin (2004) tutkimuksissa. Projektin yhteistyötä ja etenemistä vaikeuttaa ohjaamisen riittämättömyys. Projektin ohjaamista voidaan ajatella yleisesti ohjatessa projektin toimintaa tavoitteisiin nähden tai se voi sisältää esimerkiksi opinnäytetöiden suunnittelua ja niiden tuottamista. Projektin aikana tapahtuva ohjaaminen vaikuttaa yhteistyön etenemiseen ja yhteistyöhenkilöiden jaksamiseen. Yhteisten tavoitteiden epätietoisuus tai puute vaikuttaa ohjaamiseen negatiivisesti. Frilander-Paavilainen (2005) korostaa omissa tutkimustuloksissaan ohjaamisen vaikuttavuudesta yhteistyön toimintaan. Ohjaaminen koetaan yhteistyön kannalta hyvin merkittäväksi liittyy se sitten yksilöohjaukseen tai yhteisohjaukseen.

Yhteistyö ilmenee projektissa roolein, joihin yhteistyöhenkilöt asettuvat. Roolit vaikuttavat ryhmän toimintaan ja niiden hahmottaminen edistää työskentelyä projektissa. Roolien selkeä kuvaus jo projektin alussa nopeuttaa yhteistyöhön lähtemistä ja vastualueiden omaksumista. Roolit merkitsevät yhteistyöhenkilöille omaa paikkaa projektin tiimissä ja sen kautta pysytään omilla asiantuntijuuden alueilla. Roolit voidaan ymmärtää väärin jos yhteistyön asioihin ei perehdytä. Tällöin projektissa syntyy vääriä oletuksia ja yhteistyö ei vastaa koulun ja työelämän yhteisiä tavoitteita. Roolien kautta yhteistyöhenkilöt jakavat horisontaalista oppimista ja tietoa projektissa, joka ilmenee positiivisina odotuksina. Samoihin tuloksiin päästiin Kedon ja Roosin (2006) tutkimuksessa. Horisontaalisuus sisältää yksilön omaa kehittymistä projektissa ja laajentaa roolien välistä kehittymistä asiantuntijuuden osalta. Koulun ja työelämän yhteistyö ilmenee uusien ideoiden syntymisenä projektissa, jota roolit ohjaavat. Uusien ideoiden syntyminen luo innovaatioita työelämän

tarpeista koulutusohjelmiin kun taas opiskelijoiden tiedon ja taidon näyttäminen työelämälle antaa paljon uutta, mitä tarvitaan käytännössä, mutta ei ole aikaisemmin tiedostettu. Työelämä nähdään oppilaitoksen yhteistyökumppanina opetuksen kehittämisessä. Samaa osoitetaan Ylivinkan (2006) tuloksissa, jossa tutkittiin projektitoiminnan vaikuttavuutta opetuksen kehitykseen.

Tulosten mukaan yhteistyö ilmenee projektissa myös aikataulujen suunnittelemattomuutena. Yhteistyöhenkilöt kärsivät ajan puutteesta, joka heijastaa ryhmän toimintaan ja koko projektin toimintaan. Projektikokoontumiset seminaareissa saattavat koitua yhteistyötä estäviksi tai hidastaviksi tekijöiksi jos yhteistyöhenkilöt kokevat niiden olevan hyödyttömiä. Kokootumiset seminaareissa ovat merkittäviä yhteistyöhenkilöille, joissa esitetään kysymyksiä ja saadaan ohjausta omaan työhön. Seminaarien aika tulisi riittää kaikkien osapuolten kesken tasavertaisesti, eikä riittämätön ohjauksen syy saa olla ajan puute. Projektin seminaarien aikatauluissa tulee pitäytyä, joka kuuluu projektin johtajan vastuuseen. Yleisesti projektin aikataulut ovat sidoksissa sen tavoitteisiin ja sitä kautta projektin jäseniin. Jokainen yhteistyöhenkilö omalta osaltaan huolehtii ja vastaa aikataulujen pysyvyydestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Samansuuntaisia tutkimustuloksia on saatu Syrjäsen (2001) tutkimuksessa, jossa korostetaan yhdessä tekemisen muotoa, jolloin yhdessä asetetaan ongelma, määritellään suunta ja onnistutaan tavoitteiden saavuttamisessa.

Projektin yhteistyö ilmenee koulutusohjelmien erillisyytenä, johon sisältyy vähäinen yhteistyö muiden koulutusohjelmien kanssa. Yhteistyössä ilmeni, että koulutusohjelmien opettavissa asioissa on puutteita. Tuloksilla saatiin selville, että hoitotyön koulutusohjelmat toimivat liian erillisinä samassa organisaatiossa, vaikka yhteistyöhön olisi paljon mahdollisuuksia. Vähäinen yhteistyö muiden koulutusohjelmien kanssa lisää tietämättömyyttä eri hoitotyön ammateista. Koulutusohjelmien kohtaamista käytännössä ei tapahdu ja ainakaan koulutusohjelmista ei keskustella. Epätietoisuus ammateista heijastaa koulutusohjelmien opetuksen vajaavaisuuteen. Eri ammattien tietotaitoa voidaan hyödyntää tehokkaammalla tavalla jos koulutusohjelmiin perehdytään. Koulutusohjelmat nähtiin projektissa erillisinä ja niihin suhtauduttiin jopa negatiivisin asentein. Eri koulutusohjelmien yhteistyö ja ryhmän yhteistyö edellyttää opiskelijoilta kuuntelemista ja muiden koulutusohjelmien hyväksymistä samaan tiimiin, kuten Kosken (2007) tutkimuksessakin osoitettiin.

Yhteistyön kehittämisessä nousi vahvasti esille useamman opintojakson yhdistäminen samaan projektiin. Ammattikorkeakoulun ja työelämän yhdistyminen voisi olla muutakin kun projektin muodossa opiskelua. Hyvä yhteistyömuoto olisi opintojakson mittainen käytännön harjoittelu, jossa opiskelija toimii yhteistyössä koulun ja työelämän välillä. Konkreettinen yhteistyö työelämän käytännössä antaa yhteistyöhenkilöille merkityksellistä kokemusta ja yhdistää heitä samojen intressien ympärille. Työelämäkumppanit pitivät harjoittelemisen ja opinnäytetöihin liittyvää yhteistyön kehittämistä tärkeänä tulevaisuudessa. Virtasen ym. (2005) mukaan opiskelijat kokevat oppineensa eniten työssäolonsa aikana. Kouluoppimisen ja työssä oppimisen kytkeminen toisiinsa on todettu tapahtuvan parhaiten sosiaali- ja terveysalalla ja sitä tulee lisätä sen vaikuttavuuden takia. Vaikuttava koulutus on osaamisen tulosta, joka osoitetaan myös Poikelan (1999) tutkimustuloksissa.

Projektin suunnitelmallisuudessa havaittiin paljon kehittämistä. Suunnitelmallisuuteen sisältyy opintojaksojen suunnittelu ja hyödyllisyys koko projektiin nähden. Ohjaajien resurssit on mietittävä tarkkaan, mikä edellyttää ajan käytön tarkkuutta seminaarien, opiskelijoiden ja ohjaajien suhteen. Tuloksilla osoitettiin, että projektin seminaareilla on vahva asema projektin yhteistyössä. Seminaareja voidaan kehittää asetelman muutoksella parempaa suuntaan. Vapaammat ryhmäkeskustelut ja läheisempi ilmapiiri voivat tuoda esille tärkeitä ajatuksista yhteistyössä. Seminaarien tilat voitaisiin järjestää pienemmissä luokissa ja asettua istumaan niin, että tunnelma olisi läheisempi. Seminaarien virallisuus vähenisi puheenjohtajan poisjättämisellä tai se voitaisiin nimeä vasta seminaarien alkaessa. Yhteistyöhenkilöt kokivat etteivät saaneet seminaareista riittävää hyötyä irti tai että projektin jäsenistä ei hyödytty täysin. Yhteistyön kehittämisessä todettiin, että työelämän ja opettajien roolit ovat hyvin tärkeitä opinnäytetyön osalta. Kuitenkin työelämän asiat ja kielioppi pitäisi ehdottomasti käsitellä eri kokoontumisissa. Opettajilla ja opiskelijoilla voisi olla yhteisiä pienempiä kokoontumisia, joissa käsiteltäisiin tutkimuksellisuutta ja kielioppia. Sekä työelämän kanssa järjestettäisiin omia tapaamisia, joissa aiheena käsiteltäisiin työelämän tarpeita opinnäytetyön osalta. Kaikkien osallistujien läsnäoloa isoissa seminaarissa pidettiin lähes hyödyttömänä. Yhteisiin asioihin perehtyminen jo projektin alussa olisi toivottavaa, jotta yhteistyö olisi sujuvampaa. Niin koulu kuin työelämä toivoivat toisten taustoihin tutustumista hyvissä ajoin ennen projektin alkua. Tämä yhdistäisi projektin jäseniä enemmän ja kaikki olisivat tietoisia toisistaan. Tuloksissa osoitettiin, että toisten tunteminen ja asioihin perehtyminen lisää projektissa pysyvyyttä ja sitoutuneisuutta.

Lisäksi yhteistyön kehittämisessä toivottiin yhteistyökumppaneita, jotka olisivat lähempänä omaa koulutusohjelmaa. Suun hoidon opiskelijat ehdottivat esimerkiksi terveydenhoitajien kanssa tapahtuvaa yhteistyötä, joka olisi mielekkäämpää ja hyödyllisempää heille. Suuhygienistiopiskelijoiden oli vaikea hahmottaa radiologian ja optometrian koulutusohjelmien yhteneväisyyttä omaansa, koska he eivät nähneet sen käytännön työssä toteutuvan. Suuhygienistiopiskelijat kokivat yhteistyön muiden koulutusohjelmien kanssa kaukaiseksi ja hyödyttömäksi. Toisaalta muiden koulutusohjelmien kirjallisten töiden lukeminen ja opponointi auttoi omassa työssä eteenpäin ja lisäsi tietoa näiden koulutusohjelmien ammateista.

Niin kuin Poikelan (1999) tutkimuksessa todetaan osaamisen pitää olla organisaatiospesifisempää ja työelämää varten kehitettyä. Yhteistyön kehittäminen vaatii laajaa osaamista ja keskustelua (Molynex 2001, Hyrkkänen 2007) niin opettajilta kun työelämältä. Kuten Engeström ym. (1995), Tuomi-Gröhn (2001), Lambert (2003) ja Keto & Roos (2007) osoittavat tutkimuksissaan, joiden tulosten mukaan organisaatioiden on yhdessä opittava ylittämään niitä erottavia rajoja. Ainoastaan oppilaitos ja työelämä yhdessä yhteisissä hankkeissa saavuttavat sen hyödyn mitä ammattikorkeakoulujen opetuksessa ja työelämässä tarvitaan. Lisäksi ammattikorkeakoulun ja työelämän tiiviillä yhteistyöllä turvataan koulutusten antamien valmiuksien vahvistaminen ja pitkäkestoinen vaikutus. Työelämän yhteistyökumppanit pitivät harjoitteluihin ja opinnäytetöihin liittyvää yhteistyön kehittämistä tärkeänä tulevaisuudessa. Sama tulos todettiin Virolaisen & Valkosen (2007) tutkimuksessa.

6.4 Tutkimustulosten hyödyntäminen ja jatkotutkimusaiheet

Tutkimustulosten mukaan yhteistyö ammattikorkeakoulun ja työelämän välillä ei ole aivan mutkatonta. Yhteistyön onnistumiseen ja sen oppimiseen yhteistyöhankkeen projektissa liittyy niin edistäviä kuin estäviäkin tekijöitä. Tutkimustulosten avulla voidaan kehittää yhteistyön onnistumista ja tehokkuutta projekteissa. Erityisesti kehitystä vaatii myös koulutusohjelmien yhteistyö tutkittavan projektin ammattikorkeakoulussa. Terveystuollon koulutusohjelmissa olisi tärkeää valmistuvien kannalta tutustua muihin koulutusohjelmiin jo opiskelun aikana. Heidän tulisi oppia tuntemaan toisia opiskelijoita ja heidän tulevia ammatteja tulevan yhteistyön tukemiseksi. Enemmän tulisi lisätä opetusmuotoja, joissa koulutusohjelmat yhdistyvät.

Eri koulutusohjelmien toimiminen yhteistyössä ja työelämän yhdistäminen siihen antaa uusia haasteita kouluille ja työelämän organisaatioihin. Hankkeet mahdollistavat projektiopiskelun, mutta hankkeiden suunnittelu, vastuu ja koko toimintajärjestelmä vaatii koululta ja työelämältä panostusta ja yhteen hiileen puhaltamista. Yhteistyön tärkeyttä ja hyödyllisyyttä perustellaan kuitenkin tulevaisuuden täydellisen hoitotyön saavuttamiseksi terveydenhuollossa.

Tutkimuksesta on hyötyä osallistuville organisaatioille, jotta he voivat kehittää yhteistyötä moniammatillisesti tulevaisuudessa. Tutkimusaiheeseen perehtyen aikaisempien tutkimusten tuloksilla ja tämän tutkimustulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätös siitä, että yhteistyön tutkimusta projektin muodossa terveydenhuoltoalalla on tutkittava lisää. Koska projektioppiminen on koettu uudelleenlaiseksi vaikuttavaksi opetusmuodoksi, on siitä saatava tietoa jatkuvasti ja sitä on kehitettävä niin, että kehitys näkyy niin koulutusohjelmissa kun työelämän tarpeissa.

Tämän tutkimuksen jatkotutkimusaiheet voisivat käsitellä moniammatillisen yhteistyön toteutumista käytännön hoitotyössä. Ekspansiivisen oppimisen kehityssyklin (ks. Kuvio 2, 16) täydellinen toteutuminen saavutettaisiin silloin, kun projektissa kehitetty yhteistyömalli viedään käytäntöön ja vakiinnutetaan sen toiminta siellä. Mallin vakiinnuttaminen käytäntöön vaatii pidempi aikaista tutkimustyötä, jolloin saataisiin varmuus kehitysmallin hyödyllisyydestä.

LÄHDELUETTELO

Aaltonen A-M. 2007. Moni ammatillinen yhteistyö suunterveydenhuollossa. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu-tutkielma. Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto.

Aho A-L, Paavilainen E & Åstedt-Kurki, P. 2004. Hoitotieteellinen tutkimus ja sen haasteet Tampereen yliopistossa. *Hoitotiede* 16, 274-276.

Alasuutari P. 2001. Laadullinen tutkimus. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.
Ammattikorkeakoululaki 2003. Suomen säädöskokoelma N:o 351-358. Helsinki.

Backett-Milburn K, Mauthner N & Parry O. 1999. The importance of the conditions and relations of project design for the construction of qualitative data: some experiences from collaborative teamworking. *Social research methodology* 2, 297-312.

Beck J, Garcia R, Heiss G, Vokonas PS, Offenbacher S. 1996. Periodontal disease and cardiovascular disease. *Journal of Periodontology* 67, 1123-1137.

Burns N. & Grove S. 1997. The practice of nursing research. Conduct, critique & utilization. W.B. Saunders Company, Philadelphia.

Congdon G & French P. 1995. Collegiality, Adaptation and Nursing Faculty. *Journal of advanced Nursing* 21, 748-758.

Cote-Arsenault D & Morrison-Beedy D. 2005. Maintaining your focus in focus groups: avoiding common mistakes. *Research in Nursing & Health* 28, 172-179.

Curtis A & Redmond R. 2007. Focus groups in nursing research. *Nurse Researcher* 14, 25-37.

Dashiff Y. 2001. Data collection with adolescents. *Journal of Advanced Nursing* 33, 343-349.

Engeström Y. 1982. Perustietoa opetuksesta. Valtion painatuskeskus. Helsinki.

Engeström Y. 1983. Oppimistoiminta ja opetustyö. Tutkijaliitto. Helsinki

Engeström Y. 1984. Orientointi opetuksessa. Valtionpainatuskeskus. Helsinki.

Engeström Y. 1987. Learning by Expanding: An activity theoretical approach to developmental research. Orienta konsultit. Helsinki.

Engeström Y, Engeström M & Kärkkäinen M. 1995. Polycontextuality and boundary crossing in expert cognition: learning and problem solving in complex work activities. Learning and instruction, 5: 319-330.

Engeström Y. 1995. Kehittävä työntutkimus: Perusteita, tuloksia ja haasteita. Painatuskeskus. Helsinki.

Engeström Y. 1998. Kehittävä työntutkimus: Perusteita, tuloksia ja haasteita. Painatuskeskus. Helsinki.

Engeström Y & Miettinen R. 1999. Introduction. Teoksessa Engeström Y, Miettinen R & Punamäki R-L. (toim.) Perspectives on activity theory. Learning in doing: Social cognitive and computational perspectives. Cambridge Press, 1-16. Cambridge.

Engeström Y. 2004. Ekspansiivinen oppiminen ja yhteiskehittely työssä. Vastapaino. Helsinki.

Engeström Y. 2006. Rajanylitykset työssä: Yhteistoiminnan ja oppimisen uudet mahdollisuudet. (toim.) Toiviainen H & Hänninen H. PS-kustannus. Jyväskylä.

Engeström Y. 2007. Enriching the Theory of Expansive Learning: Lessons From Journeys Toward Coconfiguration. Mind, culture, and activity 14, 23-39.

Epstein SE, Zhou YF, Zhu J. 1999. Infection and atherosclerosis. Emerging mechanistic paradigms. Circulation, 100, e20-e28.

Frilander-Paavilainen E-L. 2005. Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa. Väitöskirja. Kasvatustieteen laitos. Helsingin Yliopisto.

Eskola J. & Suoranta J. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Glanz K, Lewis F.M & Rimer B.K. (editors)1997. Health behaviour and health education. Theory, research and practise. 2nd ed. Jossey-Bass Inc, San Fransisco.

Grönfors M. 1982. Kvalitatiiviset kenttätutkimusmenetelmät. Wsoy. Porvoo.

Hirsjärvi S & Hurme H. 2004. Yliopistopaino. Helsinki.

Hyrkkänen U. 2007. Käsitteitä ajatuksen poluille. Ammattikorkeakoulun tutkimus ja kehitystoiminnan konseptin kehittäminen. Helsinki.

Isoherranen K, Koponen L & Rekola L. 2004. Ratkaisuja etsien yhdessä oppien. Esimerkki koulutuksen ja työelämän yhteistyöstä. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja. Sarja A: tutkimukset ja raportit 4.

Jalava U & Virtanen P. 1995. Moniammatillinen projektitoiminta. Avain hyvinvointipalvelujen tulevaisuuteen. Kirjayhtymä. Helsinki.

Kasl E, Marsick V & Dechert K. 1997. Team as learners. Research based model of team learning. Journal of Applied Behavioral Science 33, 227-246.

Katzenback J.R. & Smith D.K. 1993. Tiimit ja tuloksekas yritys. Wsoy. Porvoo.

Kerosuo H. 2006. Boundaries in action. An Activity-theoretical Study of Development, Learning and Change in Health Care for Patients with Multiple and Chronic Illnesses. Helsinki.

Keto A & Roos M. 2006. Suuhygienistikoulutuksen kehittäminen ekspansiivisen oppimisenäkemyksen ohjaamana. Pro gradu –tutkielma. Hoitotieteen laitos. Tampereen yliopisto.

Kiuru P. 2008. Terveyskasvatuksen ja terveyden edistämisen teoriat ja sovellusmallit. Jyväskylän avoin yliopisto. Luentomuistiinpanot 19.1.2008.

Kitzinger J. 1996. Introducing focus groups. Teoksessa: Mays, N. & Pope, C. Qualitative research in health care. B.M.J. Publishing Group, London. 36-45.

Kiviniemi K. 1997. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. (Toim.) Aaltola, J & Valli, R. 2001, 68-69. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Koivumäki L. 2002. Projektioiskelu ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja työelämän edustajien kokemana. Lisensiaatintyö. Kasvatustieteiden laitos. Tampereen yliopisto.

Konkola R. 2003. Yhdessä kehittäen: Koulutuksen ja työelämän yhteistyön haasteita. Helsingin ammattikorkeakoulun Stadian julkaisuja. Sarja A: Tutkimukset ja raportit.

Korhonen M. 2000. Ammattikorkeakoulu - työ ja oppiminen yhteistyössä? Lisensiaatintyö. Kasvatustieteiden laitos. Tampereen Yliopisto.

Koski A. 2007. Työn eetoksena hyvä elämä tehostetun palveluasumisen yksikössä - Uutta moni ammatillista työyhteisöä rakentamassa. Väitöskirja. Terveystieteen laitos, Tampereen yliopisto.

Kozlowski S.W.J, Gully S.M, Nason E.R & Smith E.M. 1999. Developing adaptive teams: "a theory of compilation and performance across levels and time". Teoksessa Ilgen, D.R., Pulakos, E.D. (Eds), The Changing Nature of Work and Performance: Implications for Staffing, Personnel Actions, and Development, Jossey-Bass, San Francisco, CA, SIOP Frontiers Series.

Krueger R. 1994. Focus groups, a practical guide for applied research. Sage Publications, Thousand Oaks.

Krueger R & Casey M. 2000. Focus groups. A practical guide for applied research. Sage Publications, Thousand Oaks.

Kylmä J & Juvakka T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima Oy, Helsinki.

Launis K. 1997. Moniammatillisuus ja rajojen ylitykset asiantuntijatyössä. Teoksessa: Kirjonen J, Remes P & Eteläpelto A. (toim.) Muuttuva asiantuntijuus. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos 122-133.

Launis K. & Engeström Y. 1999. Asiantuntijuus muuttuvassa työtoiminnassa. Teoksessa Eteläpelto A & Tynjälä P. (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulma. Wsoy. Porvoo.

Laakkonen R-L. 2004. Ratkaisuja etsien - yhdessä oppien. Esimerkki koulutuksen ja työelämän yhteistyöstä. Teoksessa Isoherranen K, Koponen L & Rekola L. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja. Sarja A: Tutkimukset ja raportit 4.

Leino-Kilpi H. 1997. Laadullinen terveystutkimus. Teoksessa Kylmä, J & Juvakka, T. 2007, 17. Edita Prima Oy, Helsinki.

Lambert P. 1999. Rajaviiva katoaa. Innovatiivista oppimista ammatillisen opettajakoulutuksen, oppilaitosten ja työelämän organisaation yhteistyönä. Väitöskirja. Helsingin ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Tutkimukset 1.

Lambert P. 2003. Kehittävät siirtymät verkostossa. Verkostoituneen tutkimis- ja kehitystoiminnan konseptin kehittelyä ammattikorkeakouluopetukseen. Teoksessa Lambert P & Iivonen M-L. (toim.) Opettajat ja opiskelijat yhteisen tutkimuskohteen äärellä. Kehittävää siirtovaikutusta koulun ja työn rajapinnoilla. Helian julkaisusarja C, 2004. Ammatillinen opettajakorkeakoulu, 6: 2003.

Laybourn P, Goldfinch J, Graham J, Macleod L & Stewart S. 2001. Assessment & Evaluation in Higher Education. 4, 367-372.

Lemström, U. 2004. Mielenterveystyön moniammatillista yhteistyötä edistävät ja estävät tekijät. Pro gradu- tutkielma. Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto.

Linden M. 1999. Terveydenhuollon sosiaalityö moniammatillisessa toimintaympäristössä. STAKES. Raportteja 234. Gummerus Kirjapaino, Saarijärvi.

Mattila K, Valtonen V, Nieminen MS. & Asikainen S. 1998. The role of infection as a risk factor for atherosclerosis, myocardial infarction and stroke. A review. *Clinical Infectious Diseases* 26, 119-134.

McDaniel R & Bach C. 1994. Focus groups: a data gathering strategy for nursing research. *Nursing Science quarterly* 1, 4-5.

McLafferty I. 2004. Focus group interviews as a data collecting strategy. *Journal of Advanced Nursing* 48, 187-194.

Metropolian terveydenedistämisen oppimisstrategia 2008. Helsingin Metropolia. Helsinki.

Miettinen S, Miettinen M, Nousiainen I & Kuokkanen L. 2000. Itsensä johtaminen. Wsoy. Helsinki.

Molyneux J. 2001. Interprofessional teamworking: what makes teams work well? *Journal of interprofessional care* 15, 29-35.

Mäenpää T, Åstedt-Kurki P & Paavilainen E. 2002. Ryhmähaastattelu tiedonkeruumenetelmänä tutkittaessa ala-asteen kouluterveydenhuollon perhekeskeisyyttä ja perheiden tiedollista tukea. *Hoitotiede* 14, 100-107.

Mäenpää T. 2008. Alakoulun terveydenhoitajan ja perheen yhteistyö. Väitöskirja. Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto.

Mäntylä R. 2002. Yksin mutta yhdessä - opettajat omaa työtä ja oppilaitoksen toimintaa kehittämässä. Väitöskirja. Kasvatustieteiden laitos, Tampereen yliopisto.

Nakari L & Valtee P. 1995. Menestyvä työyhteisö. Yhteistoiminnallisuuden näkökulma työyhteisön kehittämiseen. Helsingin kaupunki, koulutus- ja kehittämiskeskus. Helsinki.

Nieminen H. 1997. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa Paunonen, M. & Vehviläinen, K. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Wsoy. Juva.

Ojanen S. 1993. Reflektiivisyys opetuksessa ja ohjauksessa. Teoksessa Ojanen S. (toim.) Tutkiva opettaja. Helsingin yliopisto. Lahden tutkimus ja koulutuskeskus.

Olkkonen K. 2003. Rajat ylittävä tai rajoista kiinnipitävä yhteistyö. Mielenterveystyöntekijöiden käsityksiä moniammatillisuudesta ja asiantuntijuudesta. Pro gradu- tutkielma. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos, Tampereen yliopisto.

Opetusministeriö 2001. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, opintojen keskeiset sisällöt ja vähimmäisopintoviikkomäärät.

Opetusministeriö 2003. Koulutus ja tutkimus vuosina 2003-2008, kehittämissuunnitelma koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.

Patton M.Q. 1990. Qualitative evaluation and research methods. Second edition. Newbury Park. Sage Publications.

Paukkunen L. 2003. Sosiaali- ja terveystieteiden yhteisosaamisen kehittäminen. Koulutuskokeilun arviointitutkimus. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 103. Kuopio.

Paunonen M & Vehviläinen-Julkunen K. 1997. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Wsoy. Porvoo.

Pohjola P. 2008. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden ja tutkimustiedon hyödyntäminen hoitotyön kehittämisessä. Pro gradu –tutkielma. Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto.

Poikela E. 1999. Kontekstuaalinen oppiminen. Oppimisen organisoituminen ja vaikuttava koulutus. Väitöskirja. Aikuiskasvatustieteen laitos, Tampereen yliopisto.

Poikela E. 2000. Oppimisen kontekstuaalisuus. Teoksessa Järvinen A, Koivisto T & Poikela E. (toim.) Oppiminen työssä ja työyhteisössä. Wsoy. Juva.

Poskiparta M. 2002. Neuvonnan keinoin kohti terveystietäytymisen muutosta. Teoksessa Torkkola S. (toim). Terveystietä. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Poskiparta M. 1997. Terveystietä, oppimaan oppimista. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden laitos. Jyväskylä.

Rekola L. 2003. Ammattikorkeakoulussa terveydenhuollon koulutuksessa toimivien opettajien tieteellisen taidon hallintataidot. Helsingin yliopisto. Yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon osasto. Väitöskirjat: 2/2003.

Rekola L, Isoherranen K & Koponen L. 2005. Moniammatillinen yhteistyö päivystyspoliklinikalla. Tutkiva hoitotyö 1, 16-21.

Rissanen R. 2003. Työelämälähtöinen oppinäytetyö oppimisen kontekstina: Fenomenografisia näkökulmia tradenomin oppinäytetyöhön. Väitöskirja. Kasvatustieteiden laitos, Tampereen yliopisto.

Sahlberg P & Leppilampi A. 1994. Yksinään tai yhteisvoimin. Yhdessä oppimisen mahdollisuuksia etsimässä. Vantaa.

Saaren-Seppälä T. 2004. Terveydenhuollon organisaatorajat ylittävä yhteistoiminta. Väitöskirja. Terveystieteiden laitos, Tampereen yliopisto.

Savola E & Koskinen-Ollonqvist P. 2005. Terveyden edistäminen esimerkein: Käsitteitä ja selityksiä. Terveyden edistämisen keskuksen julkaisuja-sarja 3. Edita Prima Oy, Helsinki.

Secker J, Wimbush E, Watson J & Milburn K. 1995. Qualitative methods in health promotion research: some criteria for quality. Health education journal 54, 74-87.

Sharon M. M & Sylvia A. R. 2005. Effective Health Care Teams: A model of six Characteristics Developed from shared perceptions. Journal of Interprofessional Care 19, 358-370.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 1997:21. Toimenpideohjelma sydän- ja verisuoniterveyden edistämiseksi. Helsinki.

Syrjälä L & Numminen M. 1988. Tapaustutkimus kasvatustieteissä. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 51. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. (Toim.) Aaltola J & Valli R. 2001, 69. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Taylor A & Watt-Malcolm B. 2007. Expansive learning through high school apprenticeship: opportunities and limits. *Journal of Education and Work* 20, 27-44.

Tiusanen O. 2005. Työyhteisön kehittäminen ja tärkeimmät muutosvälineet. Tapaustutkimus Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulun Helian henkilöstön ja johdon kehittämiskäsityksistä, muutosvälineistä ja muutosmalleista 1995-1997. Väitöskirja. kasvatustieteiden laitos, Tampereen yliopisto.

Tsui Amy. B.M. & Law Doris. Y.K. 2007. Learning as boundary-crossing in school-university partnership. *Teaching and Teacher Education* 23, 1289-1301.

Tuomi J & Sarajärvi A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Tuomi-Gröhn T & Engeström Y. 2001. Koulun ja työn rajavyöhykkeellä. Uusia työssä oppimisen mahdollisuuksia. Yliopistopaino, Helsinki.

Tynjälä P. 2005. Taitava Keski-Suomi-tutkimus. Työelämäyhteistyö ammatillisessa koulutuksessa ja työyhteisöjen oppiminen. Jyväskylän yliopisto, koulutuksen tutkimuslaitos.

Valtonen V. 1991. Infection as a risk factor for infarction and atherosclerosis. *Annals of Medicine* 23, 539-543.

Vaherva T. 1999. Henkilökoulutuksen rajat ja mahdollisuudet. Teoksessa Eteläpelto A. & Tynjälä P. (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus. Wsoy. Porvoo.

Varila J. 1999. Oppiva organisaatio-ideologiasta kehittämisen työkaluksi. Teoksessa Vanhalakka-Ruoho M. (toim.) kohti yhteistä kehittämistä. Kannanottoja koulun kehittämiseen. Kasvatustieteiden tiedekunnan selosteita 74. 7-30. Joensuun yliopisto.

Vertio H. 1999. Terveyden edistäminen. 2. painos. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Vienola V. 2004. Videoiden käyttö tutkimuksen apuvälineenä. <http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/vienola.htm>. Luettu 31.8.2008

Violainen M. 2006. Workplace Learning and Higher Education In Finland: Reflections on current practice. Institute for Educational Research, University of Jyväskylä. Education and Training 4, 290.

Välimaa R. & Pötsönen R. 1996. Kokemuksia nuorten ryhmähaastatteluista. Sosiillilääketieteellinen aikakauslehti 33, 170-175.

Webb B. 2002. Using focus groups as a research method: a personal experience. Journal of Nursing Management 10, 27-35.

Weckroth K. 1988. Toiminnan psykologia. Hakapaino, Helsinki.

Willman A. 2001. Yhteistyön ristiriitaiset puhetavat. Diskurssianalyttinen näkökulma luokanopettajan tulkintoihin tiimityöstä. Väitöskirja. Kasvatustieteiden tiedekunta, Oulun yliopisto.

Ylivinkka T. 2007. Projektitoiminnan vaikuttavuutta etsimässä. Pro gradu- tutkielma. Kasvatustieteiden laitos, Tampereen yliopisto.

Ylöstalo P. 2008. Dental health, lifestyle and cardiovascular risk factors- a study among a cohort of young adult population in northern Finland. Faculty of Medicine, Acta Univ, Oul. D 961. University of Oulu.

Young M. 2001. Contextualising a New Approach to Learning: some comments on Yrjö Engeström's theory of expansive learning. Journal of education and work 14, 55-59.

LIITTEET

LIITE 1. Taulukko 1 tutkimuksia, jotka kuvaavat yhteistyötä projekteissa ja yhteistyön oppimista koulun ja työelämän välillä.

1/8

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
Poikela, E. 1999. Kontekstuaalinen oppiminen. Oppimisen organisoituminen ja vaikuttava koulutus. Väitöskirja	Tarkoituksena selventää oppimisen organisoitumista ja koulutuksen vaikuttavuutta. Tavoitteena oli tavanomaista syvemmän tutkimusotteen ja näkökulman saavuttaminen, mihin ei yleensä laajoilla lomakekyselyillä yletytä.	Haastatteluista laaditut käsitekartat, aineistolähtöinen Grounded Theory- menetelmä.	Tulokset osoittavat, että yksilöt oppivat työssään painautuessaan yksilöllisen työnsä kontekstista syvemmälle ja laajemmalle yhteisen työn kontekstin kautta koko organisaation työn ja aina käsitteellisen työn kontekstiin saakka. Ammatillinen ja organisaationalinen kehitys kietoutuvat toisiinsa tavalla, joka tekee osaamisesta entistä organisaatiospesifisempää. Vaikuttava koulutus on osaamisen tulosta, joka on organisaationalisen oppimisen ja tiedonmuodostuksen prosessien ohjaamisen ja kehittämisen tulosta.
Korhonen, M. 2000. Ammattikorkeakoulu - työ ja oppiminen yhteistyössä? Lisensiaatintyö	Tarkoituksena korostaa perustutkimuksen tuottaman tiedon soveltamista käytäntöön, tiedonmuodostuksen ammattiongelman keskeisyyttä ja monitieteisyyttä. Tavoitteena tuoda projektioppimista esille enemmän ja mahdollistaa projektityöllä opettajan, opiskelijan ja työelämän asiantuntijoiden tavoitteellista yhteistoimintaa.	Tutkimus on kvalitatiivinen menetelmä. Tutkimuksen empiirinen osuus sähköinen kyselylomake opettajakyselyn ja ryhmäkesustelun tulosten esittelyssä ja tulkinnasta.	Tuloksissa tietojenkäsittelyn opettajille suunnatun kyselyn mukaan ammattikorkeakoulun työelämäyhteistyö on toteutettu vaihtelevilla tavoilla. Järjestelmällisiä menetelmiä ja jatkuvuuteen pyrkiviä malleja hoitaa yhteistyötä ei toistaiseksi ole kehittynyt. Myös työelämäyhteyksien resurssointia tulisi kehittää edelleen. Lisäksi tutkimustyön rooli ja tutkimuksen yhdistäminen opetukseen ammattikorkeakoulussa ei ole selkiintynyt. Projekteissa korostuu ensisijaisesti alan työkäytännön oppiminen, projekti nähdään harvemmin opetusmenetelmänä. Projekteilla pyritään lisäämään oppijoiden sosiaalisia taitoja ja valmiutta jatkuvaan kehittämiseen.

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Syrjänen, M. 2001.</p> <p>Yhteisöt yhteistyössä - Etnograafinen kuvaus Nääsville –projektin toimintakulttuurista Tamperelaisessa vanhushuollossa.</p> <p>Pro gradu- tutkielma</p>	<p>Tarkoituksena miettiä mitä yhteistyö on? Mitkä tekijät vaikuttavat yhteistyöhön ja miten yhteistyö käytännössä organisoidaan? Tavoitteena luoda uutta tietoa yhteisöjen välisestä yhteistyöstä, johon vaikuttavat erilaiset rakennetekijät.</p>	<p>Tutkimus on etnografinen kuvaus vanhushuollon uudesta toimintakulttuurista.</p> <p>(N=8 eri tuottavaa vanhushuoltoa)</p>	<p>Tuloksissa yhdessä tekeminen on prosessi, jossa yhdessä asetetaan ongelma, määritellään suunta ja suunnitellaan organisointumisen käytännössä. Yhteistyön luonne ennen projektia oli enemmän yhteydenpitoa. Projektissa ollaan tutustuttu paremmin ja opittu tekemään yhteistä työtä ongelmien ratkaisemiseksi. Pääsääntöisesti yhteistyöprojekti koettiin positiivisena. Tutustumisen myötä samaa työtä tekeviltä yhteisöjen edustajilta. Ollaan onnistuttu ja saavutettu yhteinen tavoite.</p>
<p>Vesterinen, P. 2001.</p> <p>Projektioiskelu- ja oppiminen ammattikorkeakouluissa.</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>Tarkoituksena selvittää projektioiskelun ongelmia pedagogian (oppiminen ja projektioiskelun ohjaaminen) sekä osaamisen tuottamisen näkökulmasta. Tavoitteena tukea projektioiskelun oppimis-ohjausprosessia ja miten projektioiskelua voidaan toteuttaa tavoitteellisemmin ja strukturoidummin koulutuksen ja työelämän yhteistyöprojekteissa.</p>	<p>Kyselylomake SYTKE - projektissa opiskeleville ja kyseisessä projektissa opettaneille opettajille Opiskelijat, kyselyjen I (N= 4) ja II (N= 7) Oppimispäiväkirjoja 55, Teemahaastattelut, kolmen tiimin opiskelijat ja kaksi 'case' -opiskelijaa. Yhteensä 15 opiskelijaa. Opettajat, teemakyselyt I (N= 8) ja II (N= 6), Videohaastattelu I (N= 8) ja II (N= 11) Fenomenograafinen aineiston analyysi</p>	<p>Tulosten pohjalta on luoto projektioiskelun malli. Tutkimustulokset antavat pedagogisia ja sisällöllisiä malleja ja ideoita toteuttaa projektioiskentelyä tavoitteellisemmin, systemaattisemmin ja tarkoituksenmukaisemmin ammattikorkeakoulussa päämääränä opiskelijoiden projektioiskentelytaitojen kehittyminen. Ne voivat olla edelleen esimerkkinä ammattikorkeakoulun eri koulutusohjelmien asiantuntijuuden integroimisesta ja hyödyntämisestä työelämän tarpeisiin.</p>

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Koivumäki, L. 2002. Projektiopiskelu ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja työelämän edustajien kokemana.</p> <p>Lisensiaatintyö</p>	<p>Tarkoituksena kuvata perhe- ja yhteisöhoitotyön kehittämistä ja kokeilutoimintaa projektissa. Kokemusten avulla analysoidtiin projektin merkitystä opiskelijoille ja työelämälle.</p>	<p>Laadullinen, fenomenologinen tutkimus. Haastattelututkimus (N=10 aikuisopiskelijaa) (N=10 työelämän edustajaa)</p>	<p>Tutkimus koettiin merkitykselliseksi oppimiskokemukseksi. Projektin alku herätti kiinnostusta mutta myös hämmennystä. Projektin yhteistyön edistäviksi tekijöiksi koettiin hyvä ilmapiiri ja aito toimintaympäristö. Estäviksi tekijöiksi nousivat oppilaitoksen jäykät rakenteet ja opettajavaihdokset.</p>
<p>Mäntylä, R. 2002. Yksin mutta yhdessä - Opettajat omaa työtä ja oppilaitoksen toimintaa kehittämässä.</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>Tarkoituksena kuvata ja mallintaa tiimin kehitys- ja oppimisprosessia sen eri vaiheissa. Tavoitteena lisätä tietoa ja ymmärrystä tiimin kehittämisestä ja oppimisesta.</p>	<p>Tutkimus toteutettiin toimintatutkimuksena ja muutoselonteon menetelmällä. (N= 5 opettajatiimiä, 22 opettajaa)</p>	<p>Tuloksista muodostettiin viisi kuvausta tiimien kehittämisestä. Tuloksilla osoitettiin yksilöllisen oppimisen merkitystä tiimin kehittymisen säatelevänä tekijänä. Päätuloksena korostetaan yksittäisen tiimin jäsenen ammatillista osaamisen vahvistumista, joka lisääntyi tiimitoiminnan aikana. Tiimityö koettiin merkittäväksi omaa työtä kehittäessä. Oppilaitoksen toiminnan tasolla oppimistulokset näkyivät uudistuneina työskentelytapoina.</p>

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Lemström, U. 2004. Mielenterveystyön moniammatillista yhteistyötä edistävät ja estävät tekijät.</p> <p>Pro gradu- tutkielma</p>	<p>Tarkoituksena kuvata ja tuottaa tietoa mielenterveystyön moniammatillisesta yhteistyön edistävästä ja estävästä tekijöistä. Selvittää yhteistyön kehittämistarpeita.</p>	<p>Laadullinen tutkimus. Teemahaastattelut Induktiivinen sisällön analyysimenetelmä (N= 9 psykiatrista sairaanhoitajaa) (N= 3 mielenterveyshoitajaa)</p>	<p>Yhteistyötä edisti koulutuksen avulla saavutettu hyvä ammattitaito, johtamiselta saatu hyvä tuki mahdollisti konkreettisen moniammatillisen yhteistyön. Yhteistyövalmiuksia edistivät rohkeus, aktiivisuus, vuorovaikutus ja työtoverin arvostaminen. Myös yhdessä tekeminen, työtiimin tasavertaisuus sekä usko moniammatillisuuden voimaan. Tiimityön organisointia edistivät työskentelymallien samanlaisuus, työkokonaisuuksien tunteminen ja yhdessä suunnittelu. Estäviä tekijöitä olivat osaamisen puutteelliset tiedot, avoimuuden puute, työmallin epäselvyys ja vähäiset resurssit. Kiire, sekä epäselvän tiimin johtaminen estivät tiimityön organisointia.</p>
<p>Frilander-Paavilainen, E-L. 2005. Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa.</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>Tarkoituksena kuvata asiantuntijuutta, jota tavoitellaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä, sekä asiantuntijuuden ohjaamista opinnäytetyössä.</p>	<p>Haastatteluaineisto kuvataan fenomenograafisella analyysillä ja kyselyaineisto tilastollisin menetelmin. Kyselyn avoimet kysymykset sisällön analyysillä. (N= 92 opiskelijaa, N= 23 opettajaa) (N= 23 opettajan ja 31 työelämän edustajan teemahaastattelut)</p>	<p>Tuloksissa opinnäytetyö kehittää sekä yksilöllistä, että yhteisöllistä asiantuntijuutta. Käsitystä jaetusta asiantuntijuudesta ilmenee vähän. Opiskelijan oppimista ja opinnäytetyön ohjausta heikentävät yhteisten tavoitteiden ja arviointikriteereiden puute, koulun ja työelämän yhteistyön vähäisyys ja opettajien vähäinen työelämäkonteksti. Opiskelijat korostavat työelämän edustajien roolia opinnäytetyön ohjaajana säännöllisten ohjaustapaamisten vuoksi. Opettajien ohjaus nähdään lähinnä opinnäytetöiden arvioinnissa.</p>

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Virtanen A, Tynjälä P & Valkonen S. 2005.</p> <p>Työssä oppiminen opiskelijoiden arvioimana Helsingin kaupungin ammatillisessa oppilaitoksessa.</p>	<p>Tarkoituksena arvioida opiskelijoiden työssä oppimista ja sen vaikuttavuutta koulutustuloksissa.</p>	<p>Määrällinen tutkimus, analyysi tilastollisin menetelmin.</p> <p>Internetissä vastattava kyselylomake. (N= 1282 Helsingin kaupungin ammatillisten oppilaitosten viimeisen vuoden opiskelijat)</p>	<p>Opiskelijat kokivat oppineensa työssäolonsa aikana. Eniten opittiin itsenäisyyteen liittyviä taitoja, kuten aloitteellisuutta, itseluottamusta ja itsenäistä työskentelyä. Ammatillisia ja oppimistaitoja opittiin paljon työssä oppimisen aikana. Sosiaali- ja terveysalalla toteutuu parhaiten kouluoppimisen ja työssä oppimisen kytkeminen toisiinsa.</p>
<p>Keto A & Roos M. 2006.</p> <p>Suuhygienistikoulutuksen kehittäminen ekspansiivisen oppimisenäkömyksen ohjaamana.</p> <p>Pro gradu- tutkielma</p>	<p>Tarkoituksena kehittää Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian suuhygienistikoulutuksen toteutusta ekspansiivisen oppimisenäkömyksen ohjaamana. Tavoitteena oli kehittää pedagogisia toimintatapoja, jotka tuottavat kehittävää siirtovaikutusta ja edistävät suuhygienistiopiskelijan yhteisölliseen, kehittävään asiantuntijuuteen oppimista.</p>	<p>Kehittävä työn tutkimus, joka eteni syklimäisesti eri vaiheittain.</p>	<p>Tuloksilla osoitettiin, että ekspansiivisen oppimisenäkömyksen ohjaamana suun terveydenhoitotyön oppiminen laajeni suuhygienistiopiskelijan, suun terveydenhuollon koulutusohjelman ja työelämän yhteistyönä tapahtuvaksi toiminnaksi. Kehittämistyöstä voidaan todeta, että ekspansiivinen oppimisenäkömyks teoreettisena viitekehysenä mahdollistaa suuhygienistiopiskelijan oppimisen suun terveydenhoitotyön kehittävään asiantuntijuuteen. Se integroituu ja mahdollistaa myös ammattikorkeakoululain edellyttämään työelämän aluekehitys- sekä tutkimus- ja kehittämistehtävän.</p>

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Ylivinkka T. 2006. Projektitoiminnan vaikuttavuutta etsimässä. Kasvatustieteiden laitos. Tampereen yliopisto.</p> <p>Pro gradu- tutkielma</p>	<p>Tarkoituksena kuvata projektin vaikuttavuutta asiantuntijuuden kautta. Työssä oppimisen yhteiset käytännöt, Top - Areena projektissa, jonka tavoitteena on alueellisen oppilaitoksen ja työelämän työssä oppimisen yhteistyön syventäminen ja erilaisten alakohtaisten käytänteiden yhteensovittaminen. Syvennetään myös opettajien työelämäosaamista ja työelämäsuhteita.</p>	<p>Laadullinen tutkimus Ryhmähaastattelut (N= 13 opettajaa kuudesta eri oppilaitoksesta) Induktiivinen sisällönanalyysi</p>	<p>Projektissa tapahtuvassa oppimisprosessissa yhdistyy opettajien oma opettajuus sekä kokemukset joita heillä oli työelämästä. Kokemuksista opettajat peilasivat työelämän vaateita opetus suunnitelmien avaamiselle. Työelämä nähtiin oppilaitoksen yhteistyökumppanina opetuksen kehittämisessä, josta kertoivat monet opettajien henkilökohtaiset verkostot sekä järjestötoiminta.</p>
<p>Kerosuo H. 2006. Boundaries in action. An Activity-theoretical Study of Development, Learning and Change in Health Care for Patients with Multiple and Chronic Illnesses.</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena selvittää rajoja ajallisesti ja paikallisesti laajentuvina kehittämisen, oppimisen ja muutoksen tiloina terveydenhuollossa.</p>	<p>Tutkimusmenetelmä yhdistää toiminnan teoriaa ja antropologisia menetelmiä. (N=26 montaa sairautta sairastavaa Helsinkiläistä) Tutkimushaastattelut, havainnointi ja potilasdokumentit.</p>	<p>Tulokset osoittavat, että montaa sairautta sairastavien potilaiden hoito on potilaiden ja eri erikoisalojen ammattilaisten ja terveydenhuollon tasojen välisten rajapintojen pirstomaa. Terveydenhuollon rajat ovat historiallisesti muodostuneita rakenteita ja käytänteitä, jotka vaativat muutosta. Rajojen sirpalemaisuuuden takia potilaat kokivat epävarmuutta ja laiminlyöntejä hoitojärjestelyissä. Hoitojärjestelyissä ilmenneet tiedonkatkokset ja vastuuaukot käynnistivät rajoja ylittävän oppimisen. Käyttöön otettiin ja kehitettiin hoitosopimus ja neuvotteleva käytäntö montaa sairautta sairastavien potilaiden hoitoon. Uusi työväline ja käytäntö eivät kuitenkaan levinneet hankkeen kuluessa yleiseen käyttöön terveydenhuollossa.</p>

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Aaltonen A-M. 2007. Moniammatillinen yhteistyö suunterveydenhuollossa.</p> <p>Pro gradu- tutkielma</p>	<p>Tarkoituksena kuvata hammashenkilöstön kokemuksia hammashoitovastaanotolla tapahtuvasta yhteistyöstä. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan kehittää hammashoitotyötä ja suun terveydenhuollon ammattiryhmien välistä yhteistyötä.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus Teemahaastattelu analyysimenetelmänä sisällönanalyysi (N = 13 hammashoidon ammattilaista)</p>	<p>Moniammatillinen yhteistyö edellyttää yhdessä toimimista. Kannustava johtamistoiminta tuo tukea päivittäistyölle ja ammattien väliselle työnjaolle. Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen kanssakäymisen avulla opitaan tuntemaan työyhteisön jäseniä ja eri ammattihenkilöitä. Moniammatillisen yhteistyön esteenä koettiin päivittäistoimintaan liittyvät muutokset ja uudet työskentelytavat. Toimintamuutokset lisäävät epävarmuutta ja yhteistyössä ilmenevää muutosvastarintaa. Henkilökemiat estää yhteistyötä ja vaikeutta vuorovaikutusta. Yhteistyötä edistää hyvä ammattitaito ja luottamuksen ilmapiiri.</p>
<p>Virolainen M & Valkonen S. 2007.</p> <p>Kiireavusta innovatiiviseen tietoyhteisöjen vahvistamiseen. Ammattikorkeakoulujen, työelämäkumppanit ja yhteistyö harjoittelujen järjestämiseksi.</p> <p>Lisensiaatintyö</p>	<p>Tarkoituksena on kuvata työpaikkoja sosio-kulttuurisina oppimisympäristöinä ja työpaikkojen kokemuksia ja näkemyksiä niiden kumppanuudesta ammattikorkeakoulujen kanssa.</p>	<p>Määrällinen tutkimus analysointi tilastollisin menetelmin Postikysely (N= 269) työelämän harjoittelupaikoille. Opiskelija-aineisto (n = 2154)</p>	<p>Työelämän odotukset ammattikorkeakoulujen aktiivisuudesta harjoittelujen järjestämisessä, suunnittelussa ja ohjauksessa olivat korkeat. Harjoittelujen tavoitteellisuutta pidettiin tärkeänä, mutta ammattikorkeakoulujen toiminnan arviointia eri harjoittelujen osa-alueilla pidettiin vaikeana. Harjoittelunohjauksen systemaattinen suunnittelu oli työpaikkaohjaajien arvion mukaan harvinaisempaa kuin informaali keskustelu tai ohjaajien koulutus tehtävänsä. Konnektiivisen mallin mukaista osaamistaan ja työtään jatkuvasti kehittäväksi asiantuntijaksi tähtäävää mallia arvostettiin muiden työharjoittelumallien, kuten perinteisen työharjoittelumallin ja työprosessimallin ohessa. Työelämäkumppanit jaoteltiin neljään ryhmään: työvoimanäkökulman korostajat, yhteiskehittäjät, monitavoitteiset ja oman työnsä kehittäjät. Työelämäkumppanit pitivät harjoitteluihin ja opinnäytetöihin liittyvän yhteistyön kehittämistä tärkeänä tulevaisuudessa.</p>

Tekijä ja tutkimuksen aihe	Tarkoitus ja tavoitteet	Metodiset ratkaisut ja tutkimusjoukko	Tulokset
<p>Hyrkkänen U. 2007. Käsityksiä ajatuksen poluille. Ammattikorkeakoulun tutkimus ja kehitystoiminnan konseptin kehittäminen.</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>Tarkoituksena kuvata tutkimus- ja kehitystyön käsityksiä sekä uuden tutkimus- ja kehitystoimintaa jäsentävän käsitteen kehittämistä yhdellä ammattikorkeakoulun koulutusallalla.</p>	<p>Koulun johtoon kuuluvien henkilöiden haastattelut (N =22) muutoslaboratorioistunnat (N= 10) Fenomenograafinen analyysi</p>	<p>Ammattikorkeakoulun johdolla oli erilaisia käsityksiä tutkimus- ja kehitystyön sisällöstä ja kohteesta, tekijöistä, organisointitavoista ja opinnäytteiden asemasta tutkimus- ja kehitystyön osana. Kehitystyön esteiksi ajateltiin selkiintymättömän uuden toiminnan kohde, sen vaatimat työvälineet kuten osaaminen jota ei ollut riittävästi, tarvittavat työnjakoratkaisut olivat tekemättä ja toimintaa ohjaavat säännöt eivät tukeneet uuden toimintatavan mukaista työntekoa. Tutkimuksessa havaittiin kolmenlaista mikrosykliä, joiden aikana opettajat horjuttivat ajatuksiaan, ottivat käyttöön uusia ajatuksia jäsentäviä käsitteitä ja kolmanneksi jäsensivät uuden käsitteellisen mallin ajan tutkimus- ja kehitystyölle. Mikrosyklien tarkastelu osoitti toimintaa ohjaavan käsitteen monetasoista horjuttamista ja vakiinnuttamista.</p>
<p>Koski A. 2007. Työn eetoksena hyvä elämä tehostetun palveluasumisen yksikössä - Uutta moni ammatillista työyhteisöä rakentamassa.</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>Tarkoituksena löytää vastauksia kysymykseen, miten uusi, moniammatillinen työyhteisö rakennetaan ja rakentuu tehostetun asumispalvelun yksikössä. Tavoitteena on luoda uutta tietoa työyhteisöjenn ja organisaatioiden toimintaan.</p>	<p>Moniammatillinen työryhmä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia. (N= 20 yksikön kokousta), Työnohjausistuntojen nauhoitukset ja pöytäkirjat. Analyysimenetelmänä diskurssianalyysiä ja etnometodologiaa hyödyntäen.</p>	<p>Työryhmän prosessissa näkyviksi tulivat arvostus ja hyväksyminen, luottamus ja turvallisuus sekä suostuminen ja onnistumiset. Merkittävänä tekijöinä pidettiin tietämistä, vastuu jakautui päätöksentekoon, yhdessä tekemiseen, rajojen etsimiseen ja luopumiseen yhteisyyden rakennusaineina ja työyhteisöön sitoutumisessa. Sitoutuminen työhön, joka sisälsi ammatillisen osaamisen lisäksi kotityön osaamista elämässään syrjäytyneiden asukkaiden kanssa. Työryhmä oppi oppimaan asukkailta. Työryhmän työtä tukivat prosessin aikana työyhteisön työnohjaus ja kehittämispäivät. Työryhmällä oli suuri tarve saada jatkuvasti tukea myös esimiehiltä.</p>

SAATEKIRJE TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVILLE

Tämän tutkimuksen tarkoitus lähtee yhteistyöhankkeen pohjalta, jossa suun terveydenhuollon opiskelijat, radiologian opiskelijat ja laboratoriotyön opiskelijat kehittävät sydänpotilaan ja hänen perheensä saamaa ohjausta sekä hoidonantajien ohjauskäytänteitä. Tämän tutkimuksen kiinnostuksen kohteeksi on valittu koulun ja työelämän monniammatillinen yhteistyö yhteistyöhankkeessa. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata millaisena yhteistyössä mukana olevat kokevat yhteistyön.

Kyseessä on Tampereen yliopiston hoitotieteen laitoksella tehtävä Pro gradu- tutkielma, jonka ohjaavat dosentti, TtT Marja Kaunonen ja assistentti TtM Anja Rantanen. Tutkimus on laadullinen tutkimus. Tutkimuskohteesta hankitaan tietoa haastattelemalla, havainnoimalla ja keräämällä dokumentteja. Tutkimus toteutetaan vuoden 2008 aikana. Aineiston analysoinnissa käytetään sisällön analyysia. Tutkimus on vapaaehtoinen ja osallistuja voi halutessaan keskeyttää sen ilman syytä. Tutkimuksessa käytettyjen henkilöiden tietojen suhteen noudatetaan huolellisuutta ja mitä henkilölaisissa (22.4.1999/523) on määrätty. Tiedot, ääninauhat ja muut tutkimukseen liittyvät dokumentit säilytetään lukituissa tiloissa ja hävitetään henkilötietolaisissa määritetyllä tavalla. Osallistujien henkilöllisyys ei tule ilmi tutkimuksen missään vaiheessa.

Suostumuksen tekijän allekirjoitus

____ / ____ 2008

Ulla Lehtonen, TtM-opiskelija

Tampereen yliopisto

Hoitotieteen laitos

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUJAN SUOSTUMUS

Yhteistyöhenkilön nimi ja organisaatio: _____

Osoite: _____

Puhelin: _____

Suostun osallistumaan Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian yhteistyöhankkeen tutkimukseen vuoden 2008 aikana.

Minulle on kerrottu tutkimus- ja kehittämishankkeen tarkoituksesta, sisällöstä, menetelmistä ja tutkimusaineiston käyttötarkoituksesta. Olen saanut myös suullisen ja kirjallisen tutkimukseen osallistumispyynnön tutkimuksen tekijältä. Tutkimus on vapaaehtoinen ja voin halutessani keskeyttää sen. Tutkimuksessa kerätyn aineiston käytössä, säilytyksessä ja hävittämisessä noudatetaan henkilötietolakiin (523/1999) kirjattuja periaatteita.

Paikka ja aika

Tutkimukseen osallistuvan allekirjoitus

LIITE 3

AVOIN HAASTATTELURUNKO

TEEMOITTAIN ja tarkentavat lisäkysymykset teemojen alla

1. Taustatiedot

- opettaja, opiskelija vai työelämän edustaja
- aikaisemmat kokemukset projektityöstä

2. Projektiin osallistuminen (kertokaa omin sanoin mikä sai teidät lähtemään projektiin mukaan)

- miksi osallistuit projektiin?
- (-miten yhteistyökumppanit ovat sitoutuneet projektiin?)
- mitä odotuksia sinulla oli projektista ennen sen alkua, jos oli?

3. Yhteistyön merkitys projektissa (voitte kuvata esimerkein)

- kuinka koit yhteistyön esiintymisen projektissa?
- kuinka vuorovaikutus yhteistyöhenkilöiden kanssa sujui?
- millainen oli sinun roolisi yhteistyössä?
- oman roolisi vaikutus yhteistyön toimintaan?

4. Yhteistyössä esille tuomat hyödyt

- mikä mielestäsi edisti yhteistyötä projektissa?
- mikä mielestäsi oli hyvää projektissa ja miksi?
- mitä ennalta odottamatonta hyvää ilmeni yhteistyössä?

5. Yhteistyössä esille tuomat haitat

- mikä mielestäsi esti yhteistyötä?
- mitä huonoa mielestäsi, miksi?
- mitä ennalta odottamatonta huonoa ilmeni yhteistyössä
- muut syyt?

6. Mitä yhteistyöhenkilöt oppivat projektissa?

- miten koit yhteistyön vaikutukset omaan oppimiseen projektissa, miten se vaikuttaa kun valmistut suuhygienistin ammattiin (vain opisk.)
- toteutuiko ennakko-olettamukset, jos niitä ilmeni projektin alussa?
- oliko yhteistyö sinusta helppoa, vaikeaa?

7. Tulevaisuus yhteistyöstä seuraavissa projekteissa

- mitä hyötyä samankaltaisista projekteista on tulevaisuudessa?
- millainen projektin sisältö tai toteutus tulisi olla?
- suuhygienistien kannalta, opettajien ja työelämäedustajien kannalta

8. Yhteistyön kehittäminen projektissa

- mikä mielestäsi puuttui kokonaan?
- mitä mielestäsi voisi vielä kehittää vielä?
- minkä tekisit toisin?

9. Haastateltavien vapaa sana

Haastateltavat saavat vuorollaan kuvaa omia tuntemuksia/kokemuksia yhteistyöstä

- projektiin liittyvät kokemukset
- yhteistyöhön liittyvät kokemukset

LIITE 4

Esimerkki aineiston pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu ja pelkistys

“Projektiin kun osallistuu, olla myös oppilaana”

=kun osallistuu on oppijana

“Minä myös kehityn”

=minä kehityn

“työelämän kanssa yhteistyöstä”

=työelämän kanssa yhteistyö

“asiantuntijuus on kehittynyt projektissa ja varmasti vielä kehittyi”

=asiantuntijuus kehittynyt projektissa ja vielä kehittyi

“tavallaan koen projektissa ollessani kaksi eri roolia”

=projektissa ollessani kaksi eri roolia

“ja vielä kolmanneksi moniammatillisuuden kehittäminen”

=kolmanneksi koen moniammatillisuuden kehittämisen

“Mitä uusia ideoita yhteistyöhön saa”

=uusien ideoita yhteistyöhön

“ja niiden onnistuminen tässä”

=uusien ideoiden onnistuminen projektissa

“Tavallaan toinen projekti mutta kaikki ovat erilaisia”

=kaikki projektit ovat erilaisia

“vertikaalinen asetus, sehän kasvaa koko ajan”

=vertikaalinen asetus kasvaa yhteistyössä koko ajan

“On kysymys horisontaalisesta asiantuntijuudesta”

=horisontaalinen asiantuntijuus

“tuon työelämän edustajalle sitä omaa asiantuntijuuttaan ja työelämä antaa omaa asiantuntijuuttaan ja sit siin on opiskelijat”

=asiantuntijuuden vuorovaikutus työelämän edustajan, opettajan ja opiskelijoiden kesken

“tää on koko ajan molempien horisontaalista eli painopiste on horisontaalisessa lähestymisessä”

=projektin yhteistyön painopiste on horisontaalisessa lähestymisessä

“En ollut aluksi oikein perillä koko asiasta, koska minua edeltävä ei kertonut tästä projektista”

=en ollut aluksi perillä projektista, koska minua edeltävä osallistuja ei kertonut

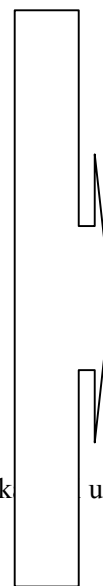
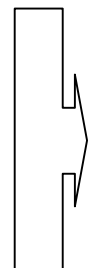
Esimerkki aineiston ryhmittelystä**Pelkistetty ilmaus**

Kun osallistuu on oppijana
 Opitaan projektiin ja tutustumaan toisten ammatteihin
 Uskon että ollaan opittu projektin aikana toisistamme
 Oppinut tutkittuun tietoon perustuvaa tietoa ja näyttöön
 perustuvaa tietoa sydänpotilaan maailmasta
 Opittu kirjallisten töiden ansiosta
 Oppinut suun sairauksista
 Oppinut työskentelemään ryhmän kanssa
 Oon oppinut suun hoidosta hirveesti
 Projektin ansiosta oppinut sydänasioista
 Kaikki oppivat tieteellisen raportin kirjoittamisesta
 Opinnäytetyön prosessi läpi käyminen on opettanut kaikkia
 Muitten työt opettanut

Uskaltaa ilmaista omia mielipiteitä ja tuntemuksiaan
 Tuli uskallus, että me ollaan projektissa kaikki yhdessä
 Uskallan uusiin projekteihin tulevaisuudessa
 Uskallan olla työelämän projekteissa
 Ei arkaile enään lähteä uusiin projekteihin.
 Uskaltaa lähteä uusiin projekteihin
 Uskaltaa työelämän kanssa yhteistyöhön

Saanut kokemusta
 Vähän nähnyt ideoita
 Kun työelämässä tulee jokin projekti niin on jo kokemus siitä
 Helpompi tarttua uusiin haasteisiin kun on jo kokemuksia
 Helpompi lähteä pienempiä juttuja pitämään jatkossa
 Ei projekti oo pelkästään negatiivinen kokemus ollut
 Omat kokemukset ja tavoitteet pitää hengissä kun raskasta
 Mukana oleminen mielenkiintoista
 Projektin muodossa tekemisestä hyötyy enemmän
 On kokemusta sit työelämässä
 Mielenkiintoista saada olla mukana projektissa
 Projekti oli mulle tärkeä kokemus
 Projektin hallitseminen tulevaisuudessa
 Projekti opettanut miten toimia seuraavassa projektissa
 Kokemus tällaisesta ammattikorkeakoulumaailmasta on antanut itselle muk
 Projekti konkreettisesti yhdistänyt meitä
 Lisännyt tiedollista puolta
 Jakamaan tietoa ja taitoa seuraaville opiskelijoille seuraavissa projekteissa

Neuvottelutaidot kehitty
 Joukko ajattelu kehitty
 Minä kehityn
 Ajattelen oikeen väsyneenä että tämä on omaa itseni kehittymistä
 Oman itsensä kehittämisen kannalta olla hankkeessa
 Kehittänyt itseä hirmuisesti
 Oman itsensä kehittämisen kannalta olla hankkeessa

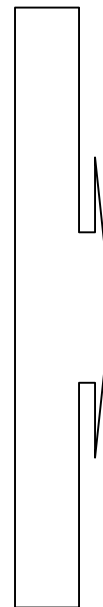
Alakategoria**Oppiminen****Uskaltaminen****Kokemusten
tärkeys****Itsensä
kehittäminen**

Asiantuntijuus kehittynyt projektissa
 Asiantuntijuus vielä kehitty
 Asiantuntijuuden vuorovaikutus
 Jokainen tuo sen oman ammattitaidon kun yhdessä tehdään
 Projektissa laitetaan koulutusohjelmat yhteen
 Opettajatkin laitetaan yhteen
 Ei olla niin kun me ja te

**Asiantuntij.
kehittyminen**

Työelämän kanssa yhteistyö
 Työelämän kanssa yhteistyö yhdistää koulua ja työelämää
 Mukavaa seminaareissa työelämän edustajien kanssa
 Sain enemmän työelämän edustajilta
 Työelämä auttanut meitä
 Tosi kiva että työelämä mukana
 Koen että työelämän edustajista ollut hyötyä loppuvaiheessa
 Yhdessä työelämän ja opettajien kanssa työn suunnittelu
 Saanut työskennellä työelämän edustajien kanssa
 Työelämä järjestänyt opetustilaisuuksien tilat
 Työelämä järjestänyt ajat opetustilaisuuksille
 Työelämä järjestänyt yleisön opetustilaisuuksiin
 Yhteistyö erilaista kun erilaisia ryhmiä ihmisiä
 Koulussa päästään kehittämään yhteistyötä enemmän
 Yhdessä tekeminen on antanut hirveesti
 Yhteistyössä mukana erilaisten ihmisten kanssa
 Yhteistyössä oppii ja kehitty
 Vertikaalinen asetus kasvaa yhteistyössä koko ajan
 Yhdessä saanut enemmän irti

**Kiinnostus
yhteistyöhön**

Antaa leveyttä nähdä potilaat kokonaisuutena kaikkine sairauksineen
 Kokonaisuuden avautuminen
 Ihmisen kokonaisuuden huomioonottaminen työelämässäkin
 Nähdään työelämää eikä ajatella vaan itseämme
 Avannut silmiä moneen suuntaan uudelleen
 Uuteen maailmaan katsominen
 Toisen huomioon ottaminen parantunut

**Kokonaisuu-
den
näkeminen**

Samat ihmiset olivat projektissa koko ajan
 Hyvä etu että sama porukka
 Työelämän kannalta on ollut hyvä, että ollaan sitoutuneita projektiin
 Kaikki on olleet sitoutuneita mikä on edistänyt
 Työelämä päässyt tulemaan seminaareihin hyvin.
 Työelämän sitoutuneisuus projektiin
 Ollaan paneutuneita projektiin

**Luottamus
yhteistyöhen-
kilöihin**

LIITE 6

Esimerkki abstrahoinnista

Yhteistyötä edistäviä tekijöitä

Alakategoria

Oppiminen
Uskaltaminen
Ymmärtäminen
Kokemusten tärkeys

Itsensä kehittäminen
Asiantuntijuuden kehittyminen

Kiinnostus yhteisyöhön
Kokonaisuuden näkeminen
Suhteiden luominen
Opinnäytetyön hyödyllisyys

Yläkategoria

Uuden oppiminen
Kiinnostus työelämään
Oman itsensä kehittäminen

Työelämän yhteistyössä
toimiminen projektissa

Luottamus yhteistyöhenkilöihin

Yläkategoria

Uuden oppiminen

Oman itsensä
kehittäminen

Kiinnostus
työelämään

Ydinkategoria

Projektissa olemisen
merkitys

Yhteistyön tärkeys

Luottamus